

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜSİKİSİ BÖLÜMÜ**

**POPÜLER MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN LİSE GENÇLİĞİNE
ETKİLERİ (KOCAELİ İLİ / İZMİT İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Cumhur KOÇ**

**Danışmanı
Prof. Dr. Nilgün SAZAK**

İstanbul – 2015

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Müzikleri Anabilim/Anasanat Dalı Türk Müzikleri Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi Camhar KAĞ tarafından hazırlanan
" Paşalılar Müzik Kültürünün Lise Gençliğine Etkileri
(Kocaeli İli İzmit İlçesi Örneği) "

adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 13./07/2015

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Nilgün SAZAK

Danışman: Sakarya Üniv. Temel Bilimler ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Hakan Bağcı

Kocaeli Üniv. Musik Teatrisi ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Siren Karadeniz

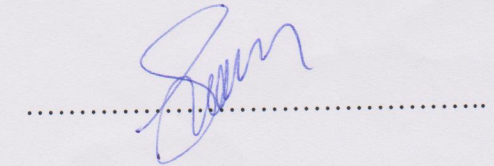
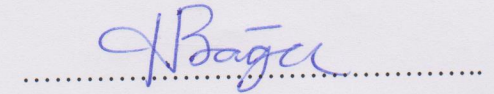
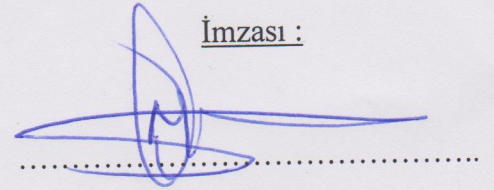
Halic Üniv. Türk Müzikleri ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi:

..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:

..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde ve sonuçlandırılması aşamasında çok değerli yardımlarından, çabalarından ve emeğinden dolayı tez danışmanım sayın Prof. Dr. Nilgün SAZAK'a, araştırmamın içeriğini oluşturma kısmında çok değerli katkıları ve desteği olan Sakarya Üniversitesi Çalışma Ekonomisi Bölümü Arş. Gör. Sayın Elif ALP'e, beni kırmayarak tez jürimde yer almayı kabul eden Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr. Hakan BAĞCI'ya, Kocaeli il sınırları içerisinde İzmit ilçesinde eğitim öğretim yapan 4 farklı lise türünde yapmış olduğum anket sorularının uygulanması için, Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yapılacak çalışma için, gerekli dilekçe ve izin yazısını adresime göndererek çok kısa bir süre içerisinde elime ulaşmasını sağlayan Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü sayın Prof. Dr. Rauf ARIKAN'a ve tüm yazı işleri personeline, konuyla ilgili izin yazısının çıkarıldığı tarihte, dilekçeme onay verip kabul eden Haliç Üniversitesi Rektör vekili Sayın Prof. Dr. Eyüp Sabri KAYALI'ya, yapmış olduğum çalışmam da değerli bilgi ve görüşlerini benimle paylaşan Haliç Üniversitesi Türk Musikisi Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr. Şirin KARADENİZ GÜNEY'e, evde tez çalıştığım süre içerisinde bana sabır göstererek her zaman yanımda bulunan gerek maddi gerek manevi yardımlarını benden hiçbir zaman esirgemeyen Annem Gönül KOÇ'a, Babam Yılmaz KOÇ'a, okullarda yapacak olduğum Anket çalışmam için gerekli izine onay veren Kocaeli Vali Yardımcısı Sayın Derviş Ahmet SET'e Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürü Sayın Fehmi Rasim ÇELİK'e, yapacak olduğum çalışmanın onay sürecinde İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde evrak takibini yaparak bana desteğini ve yardımını hiç esirgemeyen Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü Personel Şef'i Sayın Aynur SARI ve Şerif YAZICI'ya anket çalışmalarımı yaptığım okullarda; Kocaeli 24 Kasım Anadolu Lisesi Müdür Yardımcısı Sayın Erol Süngü'ye, Resim Öğretmeni Sayın Tülay ÇELİK'e ve Müzik Öğretmeni Sayın Seven KAÇMAZ'a, Kocaeli Sabancı Anadolu Teknik Lisesi Müdür Yardımcısı Sayın Cumhuriyet CENK'e Rehberlik Bölümü öğretmenleri Okan Bey ve Alev Hanım'a, Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müdürü ve Rehberlik Öğretmeni Sayın Çiğdem AYDIN'a, Kocaeli Fen Lisesi Müdürü Sayın Mesut TEKİN'e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul – 2015

Cumhur KOÇ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR.....	I
İÇİNDEKİLER	II
KISALTMALAR	IV
TABLolar LİSTESİ.....	V
ÖZET.....	VII
ABSTRACT.....	VIII
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	1
1.2. Alt Problemler	1
1.3. Amaç	2
1.4. Önem	2
1.5. Sayıtlar	2
1.6. Sınırlılıklar.....	2
1.7. Tanımlar	2
2. POPÜLER KÜLTÜR ve POPÜLER MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ.....	4
2.1. Popüler Kültür Kavramı	4
2.1.1. Popüler Kültürün Tanımı	4
2.1.2. Popüler Kültürün Tarihsel Gelişimi.....	9
2.1.2.1. Popüler Kültürün Dünyadaki Tarihsel Gelişimi	9
2.1.2.2. Popüler Kültürün Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi	10
2.1.3. Popüler Kültüre Farklı Yaklaşımlar	12
2.1.4. Popüler Kültürün Diğer Kültürlerle İlişkisi.....	15
2.1.4.1. Popüler Kültür Folk Kültürü İlişkisi	15
2.1.4.2. Popüler Kültürün Yüksek ve Alt Kültürle Olan İlişkisi.....	18
2.1.4.3. Popüler Kültür Kitle Kültürü İlişkisi.....	20
2.2. Popüler Müzik Kültür Kavramı.....	21
2.2.1. Popüler Müzik Tanımı	21
2.2.2. Popüler Müziğin Özellikleri	23
2.3. Dünya’da ve Türkiye’de Popüler Müzik Örnekleri	25
2.3.1. Dünya’da Popüler Müzik Örnekleri	25
2.3.1.1. Pop Müzik	25
2.3.1.2. Rock Müzik.....	27
2.3.1.3. Metal ve Heavy Metal	29
2.3.2. Türkiye’de Popüler Müzik Örnekleri	30
2.3.2.1. Türkiye’de Pop Müzik	30
2.3.2.2. Türkiye’de Rock Müzik	35

2.3.2.3. Türkiye’de Arabesk Müzik	39
2.4. Popüler Kültür ve Müzik İlişkisi	42
2.5. Popüler Müziğin Gençler Üzerindeki Etkileri.....	44
2.5.1. Popüler Müziğin Gençlerin Davranışları Üzerindeki Etkileri	44
2.5.2. Popüler Müziğin Aile İçi İlişkilere Etkisi.....	53
2.5.3. Popüler Müziğin Gençlerin Giyim Tarzlarına Etkisi.....	57
2.5.4. Popüler Müziğin Gençler Üzerindeki Sosyolojik Etkileri.....	65
3. YÖNTEM.....	71
3.1. Araştırmanın Modeli	71
3.2. Evren ve Örneklem.....	71
3.3. Veri Toplama Aracı.....	73
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	73
4. BULGULAR VE YORUM.....	74
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	75
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	89
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	91
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	93
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	96
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	104
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	104
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	108
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	109
5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	109
5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	110
5.6. Öneriler.....	111
KAYNAKÇA.....	113
EKLER.....	117
ÖZGEÇMİŞ	127

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Arş. Gör.	: Araştırma Görevlisi
Cd	: Compact Disc
Doç. Dr.	: Doçent Doktor
ing	: İngilizce
mp3	: MPEG-1 Audio Layer III
Prof. Dr.	: Profesör Doktor
SPSS	: Statistical Package For The Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Program Paketi)
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
tv	: Televizyon
v.s.	: Ve saire
Yrd. Doç. Dr.	: Yardımcı Doçent Doktor
yy	: Yüzyıl

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 3.1: Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı	72
Tablo 3.2: Örneklem Grubunun Sınıflara Göre Dağılımı	72
Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Doğum Yeri	74
Tablo 4.2: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Doğum Yeri	74
Tablo 4.3: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Müzik Türleri.....	75
Tablo 4.4: Lise Öğrencilerinin Ailelerinin Dinlediği Müzik Türleri	76
Tablo 4.5: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yerli Sanatçılar	76
Tablo 4.6: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yabancı Sanatçılar	78
Tablo 4.7: Lise Öğrencilerinin Elektronik Müzik Dinleme Durumları	78
Tablo 4.8: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yerli Elektronik Müzik Yapan Sanatçılar	79
Tablo 4.9: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yabancı Elektronik Müzik Yapan Sanatçılar	80
Tablo 4.10: Sevdiği Şarkıcıların Arkadaş Çevresinin Sevdiği Şarkıcılarla Aynı Olma Durumu	81
Tablo 4.11: Lise Öğrencilerinin Yaş Farklılığına Bağlı Dinlediği Müzik Türünün Değişiklik Gösterme Durumu	82
Tablo 4.12: Dinlediği Şarkıcılardan Fanatik Derecede Etkilenme Durumları.....	83
Tablo 4.13: Ailelerin Çocuklarının Müzik Zevkine Duyalı Davranma Durumları.....	84
Tablo 4.14: Öğrencilerin Sevdikleri Şarkıları Okulda, Evde vs. Sürekli Tekrar Etme Durumları.....	85
Tablo 4.15: Dinlediği Müzik Türünün Giyim Tarzına Etkileri.....	86
Tablo 4.16: Sevdiği Sanatçının Giyim Tarzını Taklit Etme Durumu	86
Tablo 4.17: Sevdiği Sanatçının Davranışlarını Taklit Etme Durumu	87
Tablo 4.18: Sevdiği Sanatçının Saç Stilinin Kendi Stilini Belirlemedeki Etkileri	88
Tablo 4.19: Sevdiği Sanatçının Konuşma Ve Şarkı Söyleme Tarzını Taklit Etme Durumu.....	88
Tablo 4.20: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Müziklerde Tercih Ettikleri Dil	89
Tablo 4.21: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinleme Süreleri	90
Tablo 4.22: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinlerken Kullandıkları Teknolojik Cihazlar	90
Tablo 4.23: Lise Öğrencilerinin Birbirleriyle Müzik Paylaşırken Kullandıkları Teknolojik Araçlar ve Yollar.....	91
Tablo 4.24: Lise Öğrencilerinin Enstrüman Çalma Durumu	92
Tablo 4.25: Lise Öğrencilerinin Çaldıkları Enstrümanlar.....	92
Tablo 4.26: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinlerken Kendi İç Dünyalarında Yükledikleri Anlamlar	93
Tablo 4.27: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinlerken Hissettiği Duygular	94

Tablo 4.28: Dinlediği Şarkıların İçerisinde Geçen Sözlere Duygusal Yönden Etkilenme Durumları.....	95
Tablo 4.29: Öğrencilerin Sevdikleri Müziği Dinlerken Psikolojik Olarak Rahatlama Durumları.....	96
Tablo 4.30: Lise Öğrencilerinin Medyada Yayınlanan Müzik Kliplerini Anlamalı Bulma Durumları.....	97
Tablo 4.31: Lise Öğrencilerinin Medyada Yayınlanan Müzik Klipleri Hakkındaki Olumlu Düşünceleri.....	98
Tablo 4.32: Lise Öğrencilerinin Medyada Yayınlanan Müzik Klipleri Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri.....	99
Tablo 4.33: Lise Öğrencilerinin Sevdikleri Sanatçının Rol Aldığı Reklamda Tanıtımını Yaptıkları Ürünü Tercih Etme Durumu.....	100
Tablo 4.34: Lise Öğrencilerinin Sevdikleri Sanatçının Rol Aldığı Dizi ve Sinema Projelerini Talip Etme Durumu.....	101
Tablo 4.35: Lise Öğrencilerinin Medyada Çok Fazla Yer Alarak Sanatçıların Popülerlik Durumlarıyla İlgili Görüşleri.....	102
Tablo 4.36: Öğrencilerin Müzik Beğenilerini Değiştirmede Sadece Müzik Yayını Yapan Kanalların Top 10 Listelerinin Etkili Olma Durumu.....	103

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Cumhuriyet KOÇ
Anasanat Dalı : Türk Musikisi
Programı : Türk Musikisi
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Nilgün SAZAK
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Temmuz 2015

POPÜLER MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN LİSE GENÇLİĞİNE ETKİLERİ (KOCAELİ İLİ / İZMİT İLÇESİ ÖRNEĞİ)

ÖZET

Popüler müzik kültürü, günlük hayat içerisinde gençlerin birbirleriyle iletişimde belirleyici bir unsur olduğundan, bu müzik kültürü yaşamlarına katkısı olumlu ve olumsuz olabilmekte diğer yandan duygu değişimlerinin belirlenmesinde de etki edebilmektedir. Yapılan tez çalışması, popüler kültür ve popüler müzik olgusuyla iç içe geçen her alanda popüler müziğin etkisi altında kalan, ergenlik dönemi içerisinde, ortaöğretim seviyesinde olan öğrencilerin, tüketim kültürü altında yetişen ve ilerleyen genç neslin olgunlaşma süreçlerini de kapsayan bir çalışma olma özelliği taşımaktadır. Araştırmaya dayanak oluşturacak güvenilirlik ve geçerlik değerlendirmesine de tabi tutulmuş olan Kocaeli ili İzmit İlçesinde 4 farklı lise türünden okulda anket çalışması yapılmıştır. Çalışmada, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi'nden 28 kız, 203 erkek, Kocaeli Fen Lisesi'nden 86 kız, 81 erkek, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nden 75 kız, 48 erkek, Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi'nden 23 kız, 48 erkek, 24 Kasım Anadolu Lisesi'nden 100 kız, 80 erkek öğrenci olmak üzere toplam 772 denek öğrenci ile görüşülmüştür. Böylece, Popüler Müzik Kültürü'nün lise Grubu Gençlere Etkileri araştırılmak istenmiştir.

Kocaeli ili evreninde yapılan bu çalışma kültürel farklılığı yansıtabilecek yeterliğe sahiptir. Lise öğrencileri sırasıyla en çok; Türkçe Pop Müzik", "Yabancı Pop Müzik", "Rock Müzik" dinlediklerini, en son sırada "Klasik Batı Müziği" dinlemekte, aileleri ise; "Türkçe Pop Müzik", "Türk Sanat Müziği", "Türk Halk Müziği" dinlemektedir. Elektronik müziğin dinlenme oranı diğer müzik türlerine göre azdır. Araştırmaya katılan öğrencilerin müzik beğenilerinin yaş ilerledikçe değişiklik gösterdiği, arkadaşlarının müzik beğenisinden az da olsa etkilendikleri belirlenmiştir. Ayrıca lise öğrencileri dinledikleri sanatçıların davranışlarını, giyim tarzını, saç stilini, konuşma ve şarkı söyleme stilini taklit etmediklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Genç, Gençlik Kültürü, Popüler Kültür, Popüler Müzik.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Cumhuri KOC
Field : Turkish Music
Program : Turkish Music
Supervisor : Prof. Dr. Nilgün SAZAK
Degree Awarded and Date : Master's Degree – July 2015

THE EFFECTS OF POPULAR MUSIC CULTURE ON THE HIGH SCHOOL YOUTH (CITY OF KOCAELİ / İZMİT COUNTY SAMPLE)

ABSTRACT

Due to the fact that popular music culture is a decisive factor in young people's communicating with each other in daily life, the effect of this music culture on their lives can be positive or negative, on the other hand, it may also affect the determination of changes of feeling. The thesis study that has been made possesses the feature of being a study which also covers the maturation processes of the students who are under the influence of the popular music in every field that is intertwined with popular culture and the phenomenon of popular music, and who are in the period of puberty and at the level of secondary education, and the young generation who has been raised and who proceeds under the consumer culture. A school survey was carried out in 4 different type of high schools in the Town of Izmit in Kocaeli Province, which were also subject to reliability and validity evaluation that will constitute a basis to research. In the study, a total of 772 student subjects were interviewed as 28 girls and 203 boys from Sabancı Anatolian Technical School, 86 girls and 81 boys from Kocaeli Science High School, 75 girls and 48 boys from Anatolian High School of Fine Arts, 23 girls and 48 boys from Hayrettin Gürsoy Sports High School and 100 girls and 80 boys from 24th November Anatolian High School. Hence, the Effects of the Popular Music Culture on Young People Aged 14 – 18 has been wanted to be researched.

The study that was made in the Province of Kocaeli possesses a sufficiency that will reflect the cultural diversity. High school students state that respectively, they listen mostly; "Turkish Pop Music", "Foreign Pop Music", "Rock Music", in the last order, they say that they listen to "Classical Music", and their families listen to "Turkish Pop Music ", "Turkish Classical Music and Turkish Folk Music". The rate of listening to electronic music is little compared to other music kinds. It has been stated that the music tastes of the students who participate in the research changes as they become older, and that they are affected by the music tastes of their friends, though very little. In addition, the high school students stated that they did not imitate the behaviors, clothing style, hair style, and way of speaking and singing of the stars to whom they listen.

Key Words: Young, Youth Culture, Popular Culture, Popular Music, Young, Youth Culture.

1. GİRİŞ

Popüler kültür ve popüler müzik kavramı özellikle ülkemizde, oldukça yaygın bir toplumsal algıya sahiptir.

1960'lı yıllarda başlamış olan "Popüler Kültür" akımı ilk olarak plastik ve dekoratif sanat alanlarında "Pop Art" tanımıyla yapılmış olan "Popüler Kültür" belli bir sanatsal anlatım biçimini ortaya koymuş ve hala bugünde etkisini toplum da, gençler üzerinde göstermektedir. Türkiye ve dünya üzerinde Batı dilinden birçok başka dillerde kullanıldığı haliyle "Pop Müzik" terimi geniş toplum kitleleri tarafından kabul edilmiş ve benimsenmiştir. Günümüzde gençlik kültürü modern şehir hayatının bir parçası haline dönüşmüştür. Türkçe ve yabancı pop şarkıları dinleyen gençlere hemen her gün sokakta, otobüste, metroda, vapurda vs. ellerinde cep telefonu, mp3 ve kulaklarında, kulaklıklarla dolaşmasına rastlanmaktadır. Özellikle lise aralığında olan, lise gençlerinin günlük hayatta vazgeçilmezi olan pop şarkılar, önemli bir yer tutmaktadır.

Bu araştırmada, yapılmış olan literatür taramalarında "Pop müziğin" 1950'li yıllardan başlayarak günümüze kadar, geldiği aşamaları Dünyada ve Türkiye'de pop müzik dinleyen gençliğe yansımalarıyla ilgili farklılıkları, benzerlikler ortaya çıkartılmaya çalışmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Popüler Müzik Kültürü'nün lise grubu gençlere etkileri nasıl gerçekleşmektedir?

1.2. Alt Problemler

1. Popüler müzik kültürünün gençler ve ailelerinin müzik beğenilerine etkileri nelerdir?
2. Popüler müzik kültürünün medya üzerindeki yansımalarının gençler üzerindeki etkileri nelerdir?
3. Geleneksel müziklerimiz ve popüler müziklerin, gençlerin arasındaki dinlenme oranları nedir?

4. Lise grubu gençlerinin ve ailelerinin dinlediği müzik türleri nelerdir?
5. Lise grubu gençlerinin dinlediği sanatçılar kimlerdir?
6. Lise grubu gençlerinin çaldığı enstrümanların neler olduğu;
7. Araştırmamızda lise grubu gençlerinin hangi dillerde müzik dinlediği konuları araştırılacaktır.

1.3. Amaç

Lise grubu gençlerin müziğe bakış açılarının öğrenilmesi ve popüler müzik kültürünün gençler üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır.

1.4. Önem

Bu araştırmayla geleneksel, kültür öğemiz olan Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziğinin popüler müzik kültürü etkisinde kalarak nasıl bir değişim gösterdiği ve lise grubu gençlerinin popüler müzik etkisinde kalarak nasıl bir değişim gösterdiğini gözlemek açısından önemli görünmektedir.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmada;

1. Seçilen araştırma yönteminin araştırma için geçerli ve güvenilir olduğu
2. Verileri destekleyici nitelikteki sözlü ve yazılı kaynakların yeterli bulunduğu
3. Ankete verilen cevapların samimi olduğu
4. Araştırmanın örnekleminin evreni yansıttığı temel sayıtlarından hareket edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma; 2014-2015 Öğretim yılında Kocaeli İli İzmit İlçesinde yer alan ve farklı türde öğrenim veren (Anadolu Lisesi, Anadolu Teknik Lisesi, Fen Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi, Spor Lisesi) Liselerde okuyan 9., 10., 11. Sınıf öğrencilerinin görüşleriyle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Kültür: İnsanın kendi varlığı üzerine düşünebilme, doğayı kendi varlığını anlamlandırma yönünde dönüştürebilme becerisinin sonunda ortaya çıkan bir simge üretme etkinliğidir (Güven, 2014: 245).

Kültür Endüstrisi: Kültürel faaliyetlerin piyasa tarafından kontrol edilmesi ve bu sayede kültürel ürünlerin ve ilişkilerin metalaşması (Güven, 2014: 245).

Popüler Kùltür: Standart beğeni ölçütleri yaratarak ve bu ölçütlerin yeniden üretilmesi ile halkın beğenisine sunulan kültürel faaliyetler. Edebiyat, müzik, felsefe vb. düşünsel alanlarda, çok geniş kitleleri hedef alarak, karar vericiler ve yatırımcılar tarafından pazara sunulan kültürel ürünler (Güven, 2014: 246).

2. POPÜLER KÜLTÜR ve POPÜLER MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

2.1. Popüler Kültür Kavramı

2.1.1. Popüler Kültürün Tanımı

Toplum, bireyleri birbirine bağlayan ve ortak hareket etme güdüsünü oluşturan popüler kültürün dokusu, son yıllarda kitle iletişimi, yazılı ve görsel medyadan çıkan işlenmiş ürün olarak her gün evlerimize girmektedir (Erdoğan ve Alemdar, 2010: 165). Medyatik bir kültür biçimi olan popüler kültür medyanın etkisiyle her geçen gün toplumda çok büyük kitleleri etkisi altına alarak hızla ilerlemektedir. Popüler kültürün en önemli kavramları olan “gündem yaratma, popülerite, sürekli gündemde kalma (halk deyimi ile; yüzünü eskitmeme)” gibi deyimler basit ama seyredilebilir program format ve içeriklerle televizyonda oluşturulan yarışma programları gibi verilebilecek daha bir sürü örnek ile gündelik hayatımıza girmektedir.

Popüler kültürü açık bir şekilde tanımlayabilmek çok da kolay olmamakla birlikte bu kültür; kentin var olduğu her alanda her türlü üretim ve tüketim biçiminde gözlenen halka indirgenmiş halklaştırılıp en sade kültür öğelerini sergilemektedir. (Örneğin; futbol, dini bayramlar, disco müziği ve dansları, düğün törenleri arabesk ve en yaygın pop parçaları, bluejeans giyme, marka kavramı bilinciyle hareket etme içgüdüğü gibi). Nitekim, Coca Cola, Levis, Marlboro, Nestle, Nescafe, Mercedes, BMV, Volkswagen gibi şirketlerin ürünlerini tüketme ve onlara ulaşma iç güdüsü ve dürtüsü ile hareket ederek en iyiyi, en güzeli, en konforlusuna sahip olma algısı toplumdaki yansıması ile bu şekilde gerçekleşmektedir. Buna benzer daha birçok değişik öğeler de içerebilmektedir. Tüm bunların en önemli ortak özelliği ise, öncelikli olarak popüler kültürün çalışma hayatının dışında gelişen faaliyetleri kapsamı ve insanları eğlendirmesi, insanlara hayatta faydalı bilgiler vermek, toplumu eğitmek ve bilinçlendirmek gibi bir amaç taşımaksızın asıl amacının insanlara hoş vakit geçirtip anlık mutluluk aşılmasıdır. Bu yüzden çoğu zaman popüler kültür olgusuna olumsuz yönde eleştiriler atfedilmektedir. Örneğin, halkı

uyuşturup, sorgulamayan, okumayan, derinlemesine düşünmeye engel olması gibi eleştirilerine maruz kalmaktadır. Popüler kültür modernleşmenin getirdiği yenilik olarak algı uyandırır ve gündelik yaşamın kültürü olduğunu her defasında bize hatırlatır. Gerçek dünyadan, olumsuzluklardan, maddi sıkıntılardan bir anlık bile olsa uzak kalma olarak görülür ve işe yarar, yapay ve toz pembe mutluluklar yarattığı ise ağırlıklı olarak kabul gören bir yaklaşımdır. Fakat tüm bunlara rağmen toplumun ortak bir ihtiyacından doğduğu da göz ardı edilemez bir gerçektir. (Güllüoğlu, 2012: 66). Örneğin, 18.yüzyılın sonlarında Fransız Devrimiyle birlikte kökten değişim ve devrim süreci yaşanırken baba Leopold Mozart oğlu Wolfgang Amadeus Mozart'a "Adına Popüler Denilen Şeyi Unutma..." diyerek, geniş dinleyici kitlelerini gözden uzak tutmaması için, uyararak şu şekilde öğüt vermiştir: "Sana önerim, çalışmalarında yalnızca müzikten anlayanları değil, anlamayanları da düşünmen... Bildiğin gibi, müzikten gerçekten anlayan 10 kişi varsa, anlamayanların sayısı 100'dür. Bu nedenle popüler denilen ve her kulağı gıcıklayan şeyi unutma." (Wicke, 2006, 7).

Popüler kültürün ne olduğunu anlamak için öncelikle, kültür ve popüler kavramlarının anlamını bilmek gerekir (Erdoğan, 2004: 1). Popüler, kelimesi Latince popularis'ten türeyerek halka ait halkın kullandığı anlamına gelen hukuki ve siyasal bir terimdir. Örneğin 16. yüzyılda "popüler" hükümet terimi, halk tarafından oluşturulan, kurulan ve işleyen bir sistem anlamına gelmekte ve bunun yanı sıra, aşağı (low) ya da değersiz (base) anlamında da kullanılmaktaydı. Sonrasında ise hakim olan ana düşünce, yaygın ve çok geniş kitlelerin tercih ettiği veya çok beğenilen olguyu ifade ettiği modern anlamların yüklendiği beğenilmek olgusuna ortam oluşturmak içinde akıllıca ve hesaplı bir şekilde çaba göstermek gerektiğini vurgulanmıştı (Çağan, 2002: 24).

Kültür ise, bilimsel anlamda "uygarlık ya da belirli bir toplumun uygarlığı" anlamına gelmekte birlikte, filozoflar, eğitimciler, sosyal-beşeri bilimler ve antropologlar tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır. Bütüncü kültür tanımları içerisinde ise en iyi tanım kabul edilen açıklamayı 1981 yılında Taylor yapmıştır (Güvenç, 1991: 99-101):

"Kültür ya da uygarlık, bir toplumun üyesi olarak, insanoglunun öğrendiği (kazandığı), bilgi sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve içine alan karmaşık bir bütündür"

Bir başka tanımda kültür, doğumdan itibaren bilinçli ya da bilinçsiz olarak öğrenilen, içimize sindirdiğimiz, özümsemiğimiz bilgilerin toplamıdır (Kaplan, 2005: 59-60). Bu tanımlardan hareketle kültürün, öğrenilmiş, saklanmış ve öğretilen, eğitimle yeni kuşaklara aşılana bilgiler bütünüdür, diyebiliriz (Güvenç, 1991: 101).

Kültür kavramını oluşturan başlıca unsurlar ise, insan, toplum, ortak bir düşünce ve ortak bir zevktir. “Popüler” ve “kültür” kelimelerinden oluşan “popüler kültür” sanat terimi olarak, “yüksek kültür denilen opera, tiyatro, klasik müzik veya klasik edebiyatın karşıtı” ya da “sıradan insan müziği, sanatı edebiyatını ifade etmektedir (Sakallı, 2014: 309).

Popülerin dilbilimsel doğuşu ve temeli geç ortaçağ döneminde bugünde olduğu gibi “toplum tarafından sevilen veya seçilen” anlamına gelmekteydi. Bu algı sivil toplumun gelişimine bağlı olarak ilerlemekteydi. Burjuva sınıfının giderek artmasıyla birlikte bu ilerleyişin popüler seçim özgürlüğüne dayalı olarak siyasi ifade seçim süreciyle birlikte popüler kültür kavramına yeni anlamlar yüklenmeye başlandı (Çağan, 2002: 25). Nitekim, “popüler kültür” kavramı Ortaçağ dönemlerinde şekil almaya başladığında anlam özelliği olarak “halka ait, halkın olan” modern topluma geçiş süreciyle birlikte aldığı yeni anlamıyla “Herkes tarafından beğenilen, sevilen”, ya da “geniş kitle toplumuna özgü olma” gibi pek çok anlam bütünlüğü ve olguyu içinde barındıran bir kültürdür (Güllüoğlu, 2012: 66).

Bigsby de popüler kültürü benzer şekilde tanımlamıştır: “Popüler kültür hem sıradan insanlara uygun ve yönelik, hem de genel olarak halk arasında kabul edilmiş, yaygın ve geçerli anlamına gelmektedir. Popüler kültür bazen sadece sıradanlık ya da ortalama (kule kültürü / orta sınıf beğenisi) özelliği gösteren kesimlere kendini kabul ettiren, böylece toplumsal katılmaı onaylayan, bazen de sınıflar arası özellik taşıyan bir olgu olarak da görülebilir. Böylelikle bazıları için sadece Afyon Aşılama (uyuşturan) , bazıları için de yıkıcı ve özgürleştirici bir güç olan popüler kültür, değişik toplumsal çevrelerden gelmiş, değişik öğrenimlerden geçmiş kişileri de bir noktada birleştirebilir.”

Fiske ise, popüler kültüre eleştirel yaklaşarak, yönetilenlerin egemen sınıfın sağladığı kaynaklarla metaldan kendi kültürünü meydana getirme süreci olarak tanımlamıştır. Bu süreçte popüler kültürün merkezi bir konumu vardır ve kapitalist düzende yönetilenlerin kendi kültürlerini oluşturabilecekleri kaynaklar sadece egemen sınıf tarafından verilmektedir. Fiske ayrıca, popüler kültürün bir tüketim

olmadığı, kapitalist düzen içinde anlamları ve hazları yaratan ve onları dolaşıma sokan etkin bir süreç olarak tanımlamıştır (Özkan, 2006: 31).

Popülerlik kavramı bu olguyu destekleyen ve yön veren örneğin; Müziklerin, TV programlarının, seçimlerin, parlamenter demokrasinin, temsil sisteminin de kabullenilmesinde etkili olmaktadır. Popüler kültürün bu denli yaygın olarak kullanılması yeni alanlar yaratarak ve yeni ifade etme biçimleri kullanılarak, toplum içinde sistematik olarak kendine yeni dayanak noktaları oluşturarak devam etmektedir. Bunlara; popüler TV programları, popüler film, dizi oyuncularını, yıldızları, çok konuşulan popüler sporcu ve futbolcular gibi, özetle genel olarak popüler olan ve pop kültür gibi yansıtılan her şey örnek olarak verilebilir (Erdoğan, 2004: 4).

Popüler kültür bugünkü modern toplum yapısında “halkın” kültürüdür. Nasıl ki fabrikada çalışan işçinin “bizim fabrika” dediği fabrika o işçinin değilse, ama o işçinin varoluş biçiminin, yerinin belirlendiği yer ise, popüler kültüre hizmet eden ürünleri satın alıp kullanıp ve “benim” dediği için, popüler kültür o sınıfa ve zümreye ait olmaz. Halk olarak tanımladığımız, serbest kölenin yaşam tarzı o bireyin belirlediği, biçimlendirdiği ve onun değiştirdiği bir yaşam tarzı olmaktan çıkar. O yaşam şekli onunla vardır, onunla yaratılmıştır, fakat ona ait olan özgür iradesi ve ifadesi değildir. Bundan dolayı popüler kültür halkın kültürü değil geniş iş bölümü etrafında kurulmuş olan ve pazar payı çok büyük olan kapitalist mal üretimi, pazarlaması, dağıtımı ve tüketimi biçimlerine dayanarak hareket eden bir kültür şeklidir aslında (Erdoğan, 2004:4).

Popüler kültür egemen güç olan toplumsal ve ekonomik ilişkileri destekleyip haklı çıkarıp o şekilde sürüp gitmesine zemin hazırlayıp desteklemektedir. Kitleleri peşinden sürükleyen üretimi yapan ve yaptırtan pazarın ekonomik, siyasal ve sosyal birlikteliğinin somut en büyük örneğidir. Kitle kültürü üretimini servis eden tek elden yönetilen kapitalizmin hem mal, hem de piyasadaki imaj ve reklam satışını yapmaktadır. Uluslararası sermaye ve pazarın değişim eğilimlerine göre hareket ederek değişen önceden kurgulanmış, hazırlanmış, paketlenerek bizlere sunulmuş bir kültür olmuştur. Kapitalist düzen kendi menfaat ve çıkarları doğrultusunda kendi sistemi için üretim sağlarken, yaratılan zenginliği de kendisine ayırırken, toplumu ve kitleleri ücretli birer köle olarak kullanmıştır. Son zamanlarda en çok popüler olan düşünceler arasında özelleştirme, demokratikleştirme, post-modernlik, esnek üretim yapma, küreselleşme yer almıştır. Popüler kültürde anlam ve zevkler toplum

içerisinde tasarlanıp, üretilip ve dağıtımını sağlanmaktadır. Bu üretim ve dağıtım şekli endüstriyel faaliyetlerin kendi pazarını kurmuştur. Bu durumun bir farklı yanı ise çeşitli örgütlü yapılarda bulunan kişiler arasındaki ilişki ve iletişim şekli olmuştur (Erdoğan, 2004:4). Bu anlamda, popüler kültür aynı zamanda alınıp satılan ticari malları içeren, malın üretim aşaması dağıtım ve şekli ile ilgili olarak özel mülkiyet yapısıyla birlikte ücret politikalarından hareketle zenginliklerin arttırılması ve yoksun bırakılan farklı toplum yapısı oluşturmaktadır.

Popüler kültür içerisinde, kalıcı unsurlar yerine, değişim göstererek sermayenin sürdürülmesini sağlayan unsurları barındırmaktadır. Müzik alanında ise, popülarite kavramı her hafta değişim gösteren “Top 40” içinde olma ve o popüler müzikleri anlatmaktadır. Giyim sektöründe ise popüler olan her kıyafet mevsimlerle değişen modayla birlikte eşgüdümlü giden kültürel ve toplumsal yaşam biçimidir. Yeme ve içme sektöründe ise zirve olarak tanımladığımız belli isim yapmış firmalardan bahsedebiliriz. Örneğin, içecek sektöründe Pepsi ve Coca Cola; Tütün ürünlerinde ise Marlboro, Winston ve Camel; yiyecek sektöründe Pizza Hut, Pizza King, McDonalds ve BurgerKing gibi şirketlerin sunduğu alternatiflerle birlikte tüketen toplumun yönlendirilerek bu şirketlerden birinin ürününü özgür seçme hakkı olduğu vurgulanarak bireysel özgürlük, zevk ve tercih olarak topluma sunulmaktadır (Erdoğan, 2004:5).

J. Storey’e göre, popüler kültür ile ilgili çalışmalar Mattew Arnol’un “Culture and Anarchy” adlı eseriyle başlamaktadır. Bu dönem, popüler kültür üzerinde kavramsal çalışmaların yapıldığı 1950’li yılların ortalarını işaret etmektedir. Popüler kültürle ilgili bu ilk çalışmalar iletişim kuramlarının bir alt dalı iken, son yıllarda bağımsız bir toplumbilim kurabilecek bir düzeye ulaşmıştır. Popüler kültür, yaşamın tüm alanlarında kendini belli eden bir form olmasına rağmen, özellikle boş zaman ve eğlence sektöründe büyük bir etkiye neden olmaktadır (Çağan, 2002: 30-31).

Popüler kültür ile ilgili çalışmalar, özellikle Amerikan eksenli olmaktadır. Bunun temel nedeni ise, Amerika’nın kitle iletişim araçları alanında ve ticari boş zaman mal ve hizmetlerinin kullanılması konusunda savaş sonrası dönemde göstermiş olduğu ilerlemedir. Ölçek ekonomisiyle birlikte, birçok etnik gruptan oluşan bir ulusun kültürel zenginliği de popüler kültürün Amerika’da gelişmesinde bir nevi doğal kaynak olmuştur. Ayrıca Amerika kültür endüstrisinde (film ve müzik, radyo ve televizyon, reklamcılık vb.) dikey biçimde bütünleşmesi, büyük şirketlerin

erken gelişimi popüler kültür ürünlerinin içeride ve dışarıda yayılması için elverişli koşullar yaratmıştır (Çağan, 2002: 32).

Popüler kültür kavramının tanımı, süreç içerisinde değişiklik gösterdiği için, burada popüler kültürün tarihsel gelişimini de incelemek gerekmektedir.

2.1.2. Popüler Kültürün Tarihsel Gelişimi

2.1.2.1. Popüler Kültürün Dünyadaki Tarihsel Gelişimi

Popüler kültür tarihsel süreç içinde incelenirken yapılan çalışmaların bir bölümünde popüler olan sanatsal çalışmalara atıfta bulunulduğunu ve bunların popüler kültür olarak değerlendirildiğini görülmektedir. Önceleri güçlü ve zengin kesimin istekleri yönünde eserler veren sanatçılar daha sonra giderek artan bir şekilde kitlelerin taleplerini karşılamak zorunda kalmıştır ve ürünleri onların beklentileri doğrultusunda yapmaya başlamışlardır (Limon, 2012: 110).

Popüler kültürün tarihi esasen oldukça eskiye dayanmaktadır. Hatta iletişim kuramcılarına göre, ilk popüler kültür örnekleri, Roma ve Antik Yunan'a bile dayanmaktadır. Zaten böyle bir kültürün oluşması elbette tarihi bir süreci içerecektir. Ancak, sıg, basit ve popüler olan bir kültürün oluşmasında günümüzde medya ne kadar etkili ise, değişimin temel ivmelerinden biri olan göç, ortaya çıkardığı hızlı bir değişimle popüler kültürün doğuşuna da büyük ölçüde kaynaklık etmiştir (Kızıldağ, 1997: 17). Nitekim, Avrupa'da kentleşmenin hız kazanmasıyla kırsal kesimde yaşayan bireylerin hizmetçi, çalgıcı, fahişe, şair, işçi, işsiz olarak kentlere göç etmesi, Francois Viollen'un 14.yy sonlarındaki Paris'in fahişelerini, serserilerini ve işsizlerini anlatan "Asılmış Boladı" (La Bla de dua Pendus) ismini verdiği dünyadaki ilk popüler kültür eseri olarak kabul edilen şiiri yazmasına neden olmuştur(Sarıkaya, 2003: 15).

Modern anlamdaki popüler kültürün doğuşu ise, tarihsel süreç içerisinde kapitalizm doğuşuna denk gelmesi şaşırtıcı değildir. Çünkü kapitalizm ve modern dönemin temel özellikleri aynı zamanda popüler kültürün de yaratıcı unsurları olmaktadır. Bu bağlamda, 19.yy'ın ortalarından itibaren gündelik hayattaki yaşanan değişikliklerle birlikte popüler kültürün, klasik kültürden ayrılmaya başladığı söylenebilmektedir. Aydınlanma çağını yaratan karmaşık üretim ilişkilerinde az okumuş ve çalışan sınıfın oyalanabileceği bir takım düzenlemeler ilk olarak eğlence sektöründe kendini göstermiştir; sanat ve sanat benzeri ürünler kitlesel olarak farklılaşarak yaygınlaşmıştır. Bu nedenle, yaygınlık ve farkına varılabilirlik açısından popüler kültür olarak nitelendirilebilecek olgular ilk kez bu dönemde

ortaya çıkmıştır (Çağan, 2002: 30-31). Bir başka ifadeyle popüler kültür, Batı’da sanayileşme ve modernleşmeyle birlikte kentte gün boyunca çalışan insanlara, yorgunluklarını ve sorunlarını unutturan “gündelik hayatın kültürü” olarak ortaya çıkmıştır (Güllüoğlu, 2012: 65).

19.yy’da kültürün o dönemdeki başkenti olan Paris’te en önemli popüler kültür ürünleri gazetelerde yayınlanan seri romanlar olmaktadır. Bu dönemde yazın sektöründe büyük gelişmeler kaydedilmiş ve kültür devlet eliyle yönlendirilmiştir. Fransa’dan dünyaya yayılan romanlar başka ülkelerde de birçok örneğini geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Bu anlamda roman 19.yy’da popüler kültürün altın ürünü olmuştur. Daha sonra söz, görüntüye yenik düşmüş ve sinema popüler kültürde romanın yerini almıştır. Sinema halka ilk kez 28 Aralık 1895’te Paris’teki Grand Cafe’de gösterilmiştir. Bu tarihten itibaren popüler kültür en güzel örneklerini sinema alanında vermeye başlamıştır (Sarıkaya, 2003: 16).

Sinema aracılığıyla etkinliğini artıran popüler kültür ürünleri 1950’li yıllarda müzik alanında etkisini artırmaya başlamıştır. 1960’lı yıllar da yine popüler kültürün etkisinin yoğun olarak yaşandığı bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yıllarda tüketiciler için, aktör, aktris ve müzisyenlere benzemek önemli bir olgu olduğundan özellikle kozmetik ve moda sektörü bu sayede büyük gelişme göstermiştir(Sarıkaya, 2003: 17-19).

70’li yıllar, Disco ve Punk müzik patlaması dışında durağan geçmiştir. 80’li yıllarda pop müzik canlanmış, sinema ise bilgisayar desteğiyle çok daha büyük ilerlemeler kaydetmiş ve Sylvester Stallone gibi yeni yıldızlar doğurmuştur. 90’lı ve 2000’li yıllara gelindiğinde ise, yeni teknolojilerin daha da gelişmesiyle birlikte bilgisayarın gündelik hayata daha çok girmesi, kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve medyanın etkinliğinin arttırmasıyla popüler kültür ürünleri hem daha hızlı hem de daha geniş bir kitleye ulaşmıştır (Sarıkaya, 2003: 18).

2.1.2.2. Popüler Kültürün Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi

Popüler kültürün Türk tarihindeki tarihsel gelişimini incelediğimizde ilk örneklerin ne zaman ortaya çıktığı tam olarak bilinmemektedir. Ancak, Osmanlı İmparatorluğu’nun Tanzimat Fermanı’yla Batı’ya açılışı popüler kültürün de başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir (Sarıkaya, 2003: 18).

Popüler kültürün Türkiye’de yoğun bir biçimde hissedilmesi 1950’li yılları bulmuştur. 1923 - 1950 yılları arasında popüler kültür söylemleri o dönemdeki sosyo-ekonomik gelişmelerin ışığı altında daha çok “milliyetçi” ve “modernliğe

özlem” olarak karşımıza çıkmıştır. Çünkü, cumhuriyetin ilan edilmesi, yeni savaştan çıkılmış olması ve Batı tipi yaşam biçimlerinin benimsenmeye başlanması bu söylemlere olan ilgiyi arttırmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Osmanlı’dan kalan muhafazakar yapıyı devam ettiren Türkiye’de, modernlikle geleneksel yapı iç içe geçmiştir. Bu dönemde Amerikalı ve Avrupalı kadınlar haftalık ve aylık dergilere konu olmaya başlamıştır. Bu dönemin en önemli popüler kültür olaylarından birisi de Kerime Halis Ece’nin 1932 yılında Türkiye ve Dünya güzeli seçilmesi olmuştur (Sarıkaya, 2003: 19).

Ülkemizde de göç, popüler kültürün gelişmesine Batı’daki benzer şekilde etki etmiştir. Nitekim ülkemizde ortaya çıkan popüler kültür ve popüler kültür ürünlerinin artmasıyla, 1950’li yıllardan itibaren hız kazanan göç ve toplumsal yaşamdaki değişimlerle bağlantı kurmak mümkündür (Kızıldağ, 1997: 18). 1950’de Demokrat Parti’nin seçimi kazanıp iktidar olduktan sonra, Türkiye’yi küçük Amerika yapma girişimi ideali sonucunda gündelik hayatta bu politikaya uygun olarak popüler kültür ürünleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Örneğin, “Hayat” ve “Ses” gibi dergilerin öncüsü “Hafta” isimli magazin dergisi dönemin en popüler kültür ürünlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu dergide Amerikalılar nasıl yaşar, nasıl geçinir, Amerikan plaj güzelleri, Amerikan yıldızları nasıl eğlenir gibi konular üzerinde durulmuştur (Sarıkaya, 2003: 19-20). Diğer yandan uygulanan ekonomi politikaları sonucunda, toplumsal yapımızda, Batı’nın kültür ve değer sistemiyle beslenen yeni tüketim anlayışı ve buna uygun olarak da yeni düşünce ve tutumlar ortaya çıkmıştır. Bu davranış ve tutumlar da yaygınlaşan bir popülerlik ortaya çıkarmıştır (Kızıldağ, 1997: 18).

1950’li yıllarda başlayan ve 1960’larda hız kazanan göçlerle birlikte büyük şehirlerde bir nüfus artışı meydana gelmiş, gecekondular sorunu, göçmenlerin kentle bütünleşme imkanının yetersizliği, geçim sıkıntısı ve eğitim imkanlarının yetersizliği, köyle kent arasında sıkışmış insanlardaki kimlik bunalımı öncelikle yeni bir alt kültür oluşturmuştur (Kızıldağ, 1997: 18). Hızlı toplumsal değişim ve yaşanan göçler sonucu bir kültürel bozulma sonucu arabesk kültürü ortaya çıkmış ve “kentteki köyün” müziği olarak arabesk müzik (Özbek, 2011: 107) dönemin popüler kültür ürünlerinden biri olmuştur. Arabesk müzik haricinde 1960’lı yıllarda bütün dünyayı saran Rock and Roll, Beatles ve 68 kuşağı Türkiye’de de etkisini göstermiş; Haramiler, Moğollar ve Erkin Koray gibi isimler popüler kültürün temsilcileri olmuşlardır. Benzer biçimde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de “özgürlük” ,

“barış” ve “başkaldırı” dönemin popüler kültür söylemleri olarak yerini almıştır. Bu gelişmelerle birlikte 1960’lı yıllar, Amerikan kültürünün tüm hızıyla hayatımızla girmesiyle Türk müziği için de aynı zamanda sıkıntılı bir dönemi oluşturmuştur. Amerikan müziği haricinde müzik çalınmaz olmuş ve sanatçılar için Türkçe şarkı söylemek bağınazlık sayılmıştır(Sarıkaya, 2003: 22).

1960’lı yıllarda müzik haricinde sinema da dönemin popüler kültür ürünleri arasında yer almıştır. Çünkü o dönemde televizyonun olmadığı ve sinemanın dünyaya açılan kapı konumunda olduğu yıllardı. Bu yıllarda sinema izleyicisi “Küçük Hanımefendi” Belgin Doruk’la ilk kez Avrupa’ya gitmiştir. Kadınlar, Türkan Şoray kirpiği isimi ile el örgüleri örerken, erkekler de Ayhan Işık kadar mert olmaya çalışmışlardır (Sarıkaya, 2003: 21).

1960’lı ve 1970’li yıllarda, Tom Miks, Tom Braks, Kızıl Maske, Sihirbazlar Kralı Mandrake ve Çelik Bilek gibi zengin düş dünyalarıyla örtülü cep kitapları dönemin popüler kültür örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca 1966’dan itibaren, “arkası yarınlar” önemli bir yer tutmuş ve radyo tiyatrosu olarak nitelendirilmiştir (Sarıkaya, 2003: 22).

1970’li yıllara gelindiğinde Türk toplumundaki “televizyon izleme tutkusu” popüler kültürün televizyon aracılığıyla insanlara aktarılmasını sağlamış ve sinema, tiyatro ve radyonun yerini televizyon almıştır. 1971 yılında ülkenin büyük bir bölümüne TRT kanalı aracılığıyla yayın yapılmaya başlanmıştır. Birçok eğitici programın yanında eğlence dünyasının yıldızları da televizyon ile izleyicilerin evine girmiştir. 1990 yılında ilk özel kanal olan “Star 1” yayın hayatına girmesiyle televizyon etkinlik alanını arttırmış, radyonun öncülüğünü yaptığı arkası yarınlar, televizyon pembe diziler olarak ekrana getirilirken, magazin ağırlıklı haberler, Türk toplumunun en büyük eğlencesi olmuştur. Böylece popüler kültürde en büyük güç televizyonun eline geçmiştir (Sarıkaya, 2003: 22-23).

1990’lı ve 2000’li yıllarda ise artık Türk toplumu internet ile tanışmış ve büyük gelişmeler kaydeden bilgisayar teknolojileriyle popüler kültür ürünleri daha büyük kitlelere ulaşma imkanı bulmuştur (Sarıkaya, 2003: 23).

2.1.3. Popüler Kültüre Farklı Yaklaşımlar

Popüler Kültürün halka ait olduğunu savunan yaklaşımların çoğu, popülere sempati duyanlar ve ona olumlu anlamlar yükleyenlerden oluşmuştur (Çağan, 2002: 25). Popüler kültüre bu şekilde olumlu yaklaşanlar “popüler” i, “halka ait” olarak nitelendirirler ve onu demokratikleşmenin, çoğulcu demokrasinin ve bireysel

özgürlüğün göstergesi olarak kabul etmektedirler (Ercan, 2009: 496). Bu yaklaşım içinde, mainstream (ana akım veya ana yol) yaklaşımı, popüler kültürü eleştirmeksizin överek demokrasinin bir nimeti olarak ifade etmiştir(Güllüoğlu, 2012: 68). Popüler kültüre olumlu bakanlar, onu sıradan insanın değerlerini, deneyimlerini, çıkarlarını yansıttığını öne sürmektedirler. Bu anlayışa göre popüler kültür halkın bir mücadele alanı olmuştur (Ercins, 2009:496). Örneğin, popüler kültürdeki özellikle seks ve vahşeti, azınlık kültürüne olan duyarsızlığı eleştirmektedirler. Bu direniş ve mücadele ise, kişinin medya metnine karşı gösterdiği okumaları bir başka ifadeyle anlamlandırmalar olarak tanımlamaktadır (Güllüoğlu, 2012: 68).

Popülere kültüre olumlu yaklaşanlar, insanların moda olan ürünlerin taklitlerini kullanmalarının toplumdaki sınıflar arası gerilimi azalttığını iddia etmektedirler. Örneğin, deri pantolonların, markalı kıyafetlerin taklitlerini giyen gençlerin toplumla barışık olacağını öne sürmektedirler. Ayrıca bireylerin, eğlence, yarışma, magazin programlarıyla ya da dizilerle kendilerine sunulan hayatlarla bastırılmış duygularının başkaları tarafından da yaşandığını görmekten haz duyduklarını ifade etmektedirler (Ercins, 2009: 496).

Popüler kültüre olumlu yaklaşanlara nazaran eleştirel yaklaşanlar daha fazladır. Popüler kültür yönelik olumsuz yaklaşımların ilki, siyasal sağın ve ultra tutuculara aittir. Bu yaklaşım popüler kültürü, kitle kültürüyle aynı olarak ele alarak; kavramı üst kültür alt kültür ikilemi içinde incelemiştir. Üst kültür olarak Batı'nın klasik ve aristokrat kültürü ve geleneğini alt kültür olan popüler kültür ile karşılaştırır ve popüler kültürün uygarlık ve saf kültür için bir tehlike olarak görür. Alçak zevklerin kültürü olarak tanımladıkları popüler kültürü böylece aşağılamaktadırlar (Güllüoğlu, 2012: 68).

Popüler kültüre diğer bir eleştiri de Karl Marx'tan gelmiştir. Sosyal bilimler çığır açan Karl Marx'ın öngördüğü 'yanlış bilinç' ve 'ekonomi-politik' yaklaşımlarıyla, popüler kültürün üretim ve anlam üretme aşamalarındaki konumunu algılama adına önemli değerlendirmeler yaparak kitle iletişim araçları ve popüler kültür arasında doğrudan ilişki kurmuştur. Marksist yaklaşım, Marx'ın hakim sınıfların sahip olduğu iktidar ve ekonomik güç yolu ile, kendi ideolojileri ile ellerindeki araçlar vasıtasıyla bağımlı sınıflara içselleştirdiklerini öne sürmektedir. Burjuva sınıfının elinde olan medya, bu sınıfın ilgi ve beklentileri doğrultusunda

hareket etmekte ve hakim sınıfın ideolojisinin taşıyıcılığı yapmaktadır (Arık, 2004: 329-331).

Karl Marks'ı takip eden süreçte, Frankfurt Okulu sosyal teorisi, Frankfurt Üniversitesi'nde 1923'te Sosyal Araştırmalar Enstitüsüyle başlamıştır. Felix Weil tarafından finanse edilen enstitü, esasen büyük bir üniversite bünyesinde kurulan ilk Marksist yönelimli araştırma merkezi olan (Arık, 2004: 333) Frankfurt Okulu, eleştirel kuramlarıyla kültürü bir mücadele aracı olarak görmektedirler (Güven, 2014: 60). Döneminin en kötümser ideolojilerini yansıtan Frankfurt Okulu'nun çalışmalarının en önemli yanı, ideolojilerinin tarihsel yozlaşmasını incelemiş olmalarıdır (Oskay, 1983: 227-228).

Okulun en önemli temsilcilerinde Theodor Adorno ve Max Horkheimer'in birlikte yazdığı 'Aydınlatma Diyalektiği' eserinde popüler kültür sert bir şekilde eleştirilmiştir. Popüler kültür eleştirisinde öne çıkarılan en önemli kavramlardan biri olan kültür endüstrisi, tanıdıklık ilkesine dayalı standartlaştırılmış ürünler sunarak, izleyicinin algılamasında gerilemeye neden olurken onlara, sahte-benlik imkanı sunarak, kapitalizmin yeniden üretilmesinde merkezi rol oynamaktadırlar. Böylece, endüstriyel etkinlik amacıyla üretilen kültür, insanın dönüştürücü gücünü açığa çıkartmamakta, tersine baskılayarak çocukluk zeka düzeyinde kalma eğilimini ortaya çıkartmaktadır. Piyasaya kültür ürünü olarak sunulan ürünlerin tüketimiyle yayılan zevkler ve beğeniler, bu teoriyi destekler nitelikte olmuşlardır (Güven, 2014: 60-61).

Frankfurt Okulu, akademik alanda, kitle kültürünün ortaya çıkması ve popülerliğin ticarileşmesi; popülerin standartlaşması; fabrikasyon ve tek boyutlu ürünlerin ortaya çıkması ve bu kültürün kitleler üzerinde köleleştirici etkisi üzerinde durmuştur (Güllüoğlu, 2012: 69). Sanayi öncesi geleneksel toplum yapılarında kültür, birçok alt kültür öğelerini de içerirken, modern sanayi toplumlarında, standart ve kitle üretimi gibi sanayinin doğasına uygun bir duruma getirilmiştir. Böylelikle kültür, bir sanayi kültürü haline gelmiş ve yaratıcılığını dar sınırlar içerisine kapatarak özgünlüğünü giderek yitirmiştir. Bu özgünlüğünü yitirmiş kültür ürünleri, tüketici bireye bir yaşam biçimi, bir dünya görüşü benimsetmekte ve reklam değeri taşıyarak bir yaşam biçimi yaratmaktadır. Böylece, okul' un önemli isimlerinden biri olan Marcuse'ye göre; "tek boyutlu düşünce ve davranışlar biçimlenmiş olur" (Şan ve Hıra, 2007: 286). Bu bağlamda, kültür ürünlerine yansıyan unsurlarla, gündelik yaşamda sözde bir reel bilinç oluşturulmakta ve bu bilinç de insanları tüketici yapan ve insan zekası' nın gelişmesini kısıtlamaktadır (Oskay, 1983: 229).

Gramsci ise, popüler kültüre olumsuz yaklaşan “Frankfurt Okulu” ile olumlu yaklaşan “Kültürelciliği” birleştirmiştir. Gramsci’ye göre, popüler kültür ne yapısalcı ekolün gördüğü gibi halkın kültürel deformasyonu ne de kültürelcilerin gördüğü gibi kendini doğrulama, kendini gerçekleştirmesidir. Bu yaklaşım popüler kültürü, karşıt baskılar ve eğilimler tarafından biçimlenen “güç alanı” ilişkileri olarak nitelemektedir (Özkan, 2006: 31).

Gramsci, kapitalizm bünyesinde var olan mücadelenin egemenlikten çok hegemoni mücadelesi olduğunu öne sürmektedir. Ona göre, burjuvazi, kapitalist ideolojisinin karşıt sınıfın kültürleri ve değerleri içinde bulunduğu yer ölçüsünde hegemoni kurabilmektedir. Böylece, burjuva egemenliği, işçi sınıfının kültürünü değiştirmeyecek ya da yok etmeyecek, aksine işçi sınıfının burjuva kültürüyle birlik olmasıyla güvence altına alınacaktır. Bu nedenle, hem burjuva hem de işçi sınıfı kültürleri tam anlamıyla birbirine karşıt iki grup olarak düşünülemez. Bir başka deyişle, popüler kültür, ne egemen ideolojiyle çatışan, empoze edilmiş kitle kültüründen ne de karşıt kültürden oluşmaktadır. Popüler kültür aslında iki sınıf arasındaki pazarlık alanı olmuştur. Bu alanda egemen ve alttaki karşıt kültürel, ideolojik değerler ve unsurlar farklı karışımlar içerisinde bulunurlar. Bu anlamda popüler kültür ürünlerinin siyasal ve ideolojik unsurları sabit değil aksine değişken olmuştur (Özkan, 2006: 32).

2.1.4. Popüler Kültürün Diğer Kültürlerle İlişkisi

Kapitalizmle birlikte popüler kültür ürünlerinin geniş bir kitleye ulaşmasıyla birlikte, üst kültür ve folk kültürünün yerini popüler ve kitle kültürü almıştır. Bu nedenle popüler kültürün daha iyi anlaşılması için folk kültürü, üst kültür ve kitle kültürüyle ilişkisini incelemek gerekmektedir.

2.1.4.1. Popüler Kültür Folk Kültürü İlişkisi

Popüler kültür temelini folk kültüründen alırken, bu kültürde var olan imal etmek, üretmek kavramları popüler kültürle birlikte yerini satın almaya ve tüketmeye bırakmıştır. Kavramsal olarak folk kültürü, halkın kültürü, yerel kültür ya da kırsal kesimdeki maddi ve manevi yaşamın kültürünü anlatmaktadır. Folk kültürü esasen tarım toplumunun karakteristik özelliklerine sahiptir. Ekonomi ve teknoloji yerine bayramlar, düğünler ve komşuluk ilişkileri gibi toplumsal ilişkileri ön plana çıkartmışlardır (Sarıkaya, 2003: 36). Bir başka deyişle folk kültürü (halk kültürü), kaynağını halktan alan, halkın yaşama biçimini yansıtan kültürel etkinlik biçimini anlatmaktadır (Coşgun, 2012: 840).

Kapitalizm öncesi dönemde kırsal kesimde ilişkiler doğrudan ve yüz yüze olmaktadır. Bu bağlamda, kültür birikiminin büyük bir bölümü, birbirini tanıyan insanlar arasındaki yakın ilişkiler içinde yaşatılan sözel iletişimle yeniden üretilip ve böylece kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Ayrıca folk kültürü özgün, doğal ve yerel nitelikler taşımaktadır. İçerisinde popüler kültürden farklı olarak; gelenekler, görenekler, dayanışma, birliktelik, fedakarlık, çalışkanlık, dürüstlük gibi temaları barındırmaktadır. Ancak, bu kültürün bazı özellikleri yaygın hale gelen popüler kültürün etkileri nedeniyle, özellikle de kapitalist ekonomik düzen yüzünden, farklılara uğramıştır. Sanayileşmeyle birlikte, kapitalizm folk kültürünü katletmiş, katlemediğini de popüler kültür şekline dönüştürmüştür (Sarıkaya, 2003: 36-37).

Esasen egemen olan popüler kültür kendini oluşturan unsurların çoğunu folk kültüründen almıştır. Bu alış ise, folk kültür ürünlerinin folk karakterini yitirecek şekilde yeniden biçimlendirme ve yerinden etme ile gelen dönüştürme ve gasp (kendine mal etme) süreçlerinden geçerek gerçekleşmiştir. Örneğin, futbol 19.yy'da yerel ve geleneksel oyun biçiminden profesyonel spor biçimine dönüştürülmüştür. Böylece, futbol sokaktan, tarladan alınarak sermayenin kurduğu dört duvar arasına yerleştirilmiştir; futbolcular oyunla geçimlerini kazanırken seyirciler de seyretme zevki için para ödemişlerdir (Erdoğan, 2001: 77).

Gasp ve yok etme halka ait olanın üretiminde kendini daha sert bir şekilde göstermekteydi. Folk kültürü döneminde egemen olan "kendi eğlenceni, oyununu ve oyuncasını insanın kendisinin yapması" anlayışı ortadan kaldırılmış ve endüstriyel bir üretim haline gelmiştir. Artık aileler çocuklarının kendi oyun ve oyuncaklarını kendilerinin yaratması düşüncesini akıllarından bile geçiremez olmuşlar ve onun yerine popüler kültür ürünlerini almayı tercih etmişlerdir. Hatta kendin yap düşüncesi ilkel gelmekte ve herkesten farklı olmayla gelen baskıları da beraberinde getirmektedir. Ayrıca başkalarında gördüklerini isteyen çocuğa farklılığı kabul ettirmek oldukça zor olmaktadır. Geçtiğimiz dönemlerde bebek ve oyuncak satın alınmaz, bireylerin kendileri tarafından yapılırlardı. Bebekler masal kahramanları veya anne / babanın örneği olmaktadır. Yapılan bu oyuncaklar gerçek hayatta kullanılanların minyatürleri iken. Günümüzde ise, bebekler ve oyuncaklar dev firmalar tarafından üretilmekte ve dağıtılmaktadır (Erdoğan, 2001: 77-78).

Folk kültürü, iş ve dinlenmenin birbirini tamamlayan, birbirine zıt olmadığı dönemin kültürüdür. Sanayileşmeyle birlikte, fabrika sistemi ve zamanı yeniden biçimlendirerek, işte harcanan zamanla iş dışında harcanan zamanı birbirinden

ayırmıştır. Böylece 20.'in başlarında iş dışı zamanı dolduran etkinlikler Amerika'da ve Avrupa'da hızla yayılmıştır. Kapitalizm bu zamana da el atarak kendi çıkarları uğruna düzene koymuş ve sonucunda da para kazanmıştır. Dans salonları, bilardo salonları, sirkler, eğlence parkları, gösteriler, profesyonel sporlar, konser salonları ve tiyatrolarda ucuz melodramlar 19.yy'ın sanayileşmiş ülkelerinin şehirlerinde hızla yaygınlaşmıştır. 20.yy'a geldiğimizde ise, işgücünün tüketici olarak denetlenmesi ve yönlendirilmesi düşüncesi ağır basmaya başlamıştır. Bunun sonucunda işyeri sahipleri ürünleri, reklamcılar da tüketicileri üretmişlerdir. Bu süreçte reklamcılar, kültürel değerlere zevk ve duygusallığı da katarak, kişiyi tüketime sevk etmişlerdir. Böylece kapitalizm, folk kültürünü katletmiş, işlevsel olduğu için katledemediğini de popüler kültür şekline dönüştürerek gasp etmiştir; alınan ve satılan bir meta haline dönüştürmüştür (Erdoğan, 2001: 78).

Ülkemizde Anadolu'nun kültür zenginliği halk (folklor) kültüründe önemli ifadeler bulurken yerellik ve/veya ulusallık karakteri taşıyan bu kültür, popüler kültür karşısında tekrar anlam bulmuştur (Erdoğan, 2001: 80):

- İlk anlamı, folk kültürünün tutuculuğu temsil ettiği durumlarda, eğer bu tutuculuk kapitalistin amacına hizmet etmiyorsa, yüceltilmez, aksine kötülenir. En etkili kötülleme yolu ise, onun değersiz, geçmişe ait, aşağı, bayağı ve eğitimsiz insanların kültürü olarak göstermektir. Bu kültür, popüler bellekte küçümsenirken, siyasal politikalarda, özellikle sosyalizme karşı kullanmak için, karşıt yeniden anlamlandırma için hazırda bekletilmektedir. Folk müziklerinin enstrümanlarında ve vurgularındaki Rock stiline uygun katmanlar ve değişimler buna örnek olarak verilebilir.

- İkinci anlamı, kapitalist ideolojinin tanımında gericiliği temsil eden dini ürünler, popüler kültürle değişimden geçirilmektedir. Örneğin, İslam kültürü Pazar ilişkilerine dayanan, Şeriat merkezileşmiş ticari bir kültürdür.

- Üçüncü anlamda egemenlik altındaki kültürel değişimlerde, yerel ve uluslararası küresel süreç evlendirilir ve ortaya çocuklar çıkar. Bu çocuklara, bazen folk kültürünü yansıtan bazen de saklayan isimler verilir. Örneğin folk ve halk, modern folk ve halk olur; özel "yorumlamalar" ile yeni değerler kazanır. Böylece kapitalizm, aynı ve benzer şeyleri gruplaştırarak pazar için çekici hale getirerek yeniden piyasaya sunar.

- Dördüncü ve son anlamında ise folk kültürü tamamen terk edilir. Örneğin müzik kültürü, özellikle büyük kentlerde Amerikan pop / rock karakteri taşıyan bir biçime dönüştürülür. Bu biçime gelen eğlence, insanlar arasındaki ilişkiler ve değerler üzerinde egemenlik kazanmaktadır; bu egemenlik de çıkar yolu bu biçimi kullanarak mesajını iletme yolunu seçmektedir. Bunun sonucunda, halkın müziği ve folk deyişleri, Amerikan deyiş tarzlarına dönüşür ve artık halk / folk, kapitalist bir pazar yeri haline gelmektedir.

2.1.4.2. Popüler Kültürün Yüksek ve Alt Kültürle Olan İlişkisi

Yüksek kültür, seçkinler sınıfının kültürü olarak nitelendirilebilir. Bir başka ifadeyle yüktür, folk türünün aksine eğitilmiş soylu bir sınıfa hitap etmektedir(Sarıkaya, 2003: 39). Yüksek kültür temelinde, seçkinler sınıfının yaşam tarzını anlatmaktadır. Bu yaşam tarzında bazı uygulamalar yüksek kültür içine alınırken, diğerleri dışarıda bırakılmıştır. Böylece, seçkin olmayan kitle de belirlenmiş olmaktadır. Örneğin, üst sınıfların klasik müziğe olan düşkünlükleri, resim ve heykel sanatlarıyla ilgilenmeleri yüksek kültürün temel değerleri arasında yer almaktadır (Bostancı, 2003: 125).

Yüksek kültürün ayırt edici özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz (Sarıkaya, 2003: 39-40):

- Yüksek kültür ürünleri pahalı ve değerlidir.
- Yüksek kültür ürünlerinin bilinen ünlü bir yaratıcısı vardır.
- Yüksek kültür ürünlerinin tüketicileri yüksek eğitilmiş kişilerdir. Bu nedenle, iletilebilirlik aracı ürünün kendisidir.
- Yüksek kültür ürünleri, karmaşıktır ve estetik kaygılar taşımaktadır.
- Yüksek kültür ürünlerinin ilk değerlendirmesi, yüksek beğeni sahibi gruplar ya da eleştirmenlerce yapılmaktadır.
- Yüksek kültür ürünleri üstün sanatsal bir çabayla ortaya çıkartılmıştır.

Yüksek kültürün bu ayırt edici özellikleri dikkate alınırsa popüler kültürden oldukça farklı olduğunu görebiliriz. Popüler kültürle yüksek kültür arasındaki en önemli fark ise, izleyicilerin sayısı ve çeşitliliğidir. Yüksek kültür, ülkenin bütününde belki yarım milyon insanı geçmeyecek, küçük bir grup insana hitap ederken, popüler bir televizyon programı bir gecede 40 milyon izleyiciyi çekebilmektedir. Popüler kültürün hitap ettiği kitle çok daha geniş olmakla birlikte aynı zamanda heterojendir bir yapıya sahiptir. Yüksek kültürün hitap ettiği kitle, her ne kadar beğenilerin

kişiselliği ile övünmüş olsalar bile, aslında popüler kültür kitlesine göre daha homojendirler. İzleyicinin büyüklüğü göz önüne alındığında popüler kültür ürünleri seri olarak üretilmektedir. Plaklar gibi yüksek kültür ürünleri de çoğu zaman seri şekilde üretilmektedir. Çünkü az sayıda yüksek kültür ürün kullanıcısı orijinal resim alacak kadar zengindirler (Gangs, 2007: 45-46).

Popüler kültürün yüksek kültüre olan olumsuz etkileri dört temada ele alınabilmektedir (Gang, 2007: 44):

i Popüler Kültür Yaratmanın Olumsuz Özelliği: Popüler kültür, yüksek kültürün aksine kar elde etmek amacıyla sadece parasını ödeyen izleyiciyi memnun etmek üzere yaratıldığı için sevimsizdir. Ayrıca popüler kültür ürünleri toptan üretilmiştir.

ii Yüksek Kültür Üzerindeki Olumsuz Etkisi: Popüler kültür, yüksek kültürden alıntı yaparak, böylece onu ayağa düşürüp; ayrıca geleceğin birçok yüksek kültür yaratıcısını baştan çıkartarak onun yetenek kaynağını tüketmektedir.

iii Popüler Kültürün İzleyiciler Üzerindeki Olumsuz Etkisi: Popüler kültür ürünlerinin tüketilmesi en iyi ihtimalle kişide sahte mutluluk yaratarak; en kötü ihtimalle de izleyiciye duygusal olarak zarar vermektedir.

iv Toplum Üzerindeki Olumsuz Etkisi: Popüler kültürün yaygınlaşması sadece toplumun kültür seviyesini düşürmekle birlikte aynı zamanda diktatörlüğe eğilimli demagogların kullandığı kitle ikna yollarına ilgi gösteren edilgen bir izleyici kitle yaratarak totaliter rejimlere çanak tutabilmektedirler.

Alt kültür, bölgelere göre toplumun ana kültür kalıbından temel özellikleri bakımından büyük farklılık göstermeyen derece farklılıkları ve çeşitlikleri kapsayan bir yaşam biçimidir. Alt kültürler, temel kültürden ayrı olmakla birlikte o kültürün sembollerini, değerlerini ve inançlarını almaktadırlar. Bir toplumun kültürü ne kadar türdeş olursa olsun, mutlaka belirgin bir takım farklılıkları söz konusudur. Bir başka ifadeyle, her kesimi veya grubu tek bir biçim ya da yapıda değildir. Toplumun hakim kültüründen farklı, çeşitli alt grupların kendisine özgü kültür kalıpları vardır. Bunlar, hakim kültürün adeta alt bölümleridir. Alt kültürün kaynakları, sınıf statüsü, etnik köken, bölgesel ayrımlar, kır-kent farklılaşması ve dinsel bağlılıklar gibi çok çeşitli olabilmektedir (Tuna, 2008: 10-11). Popüler kültür ise, alt kültürün bu özelliklerini yok ederek yerine homojen ve yapay bir kültür empoze etmektedir.

2.1.4.3. Popüler Kültür Kitle Kültürü İlişkisi

“Kitle kültürünün özünü oluşturan “kitle” kavramının ortaya çıkışı, tarih içinde ve kuramsal yaklaşımlara göre değişen değişik anlamları mevcuttur. Kitle denildiğinde günümüzde sayısı belli olmayan insan çokluğu anlatılmaktadır. Kitle iletişimde kitle, sayısı bilinmeyen izleyici, okuyucu, seyirci ve kullanıcıdır. Ekonomik anlamda ise kitle, kültürü tüketenler ve dolayısıyla tüketimden geçerek üretim için gereksinimi karşılayanlardır (Erdoğan ve Alemdar, 2005: 40-41).

Kitle kültürü, yüksek kültürün altında, folk kültürünün üstünde, yaşam alışkanlıklarının yeniden üretimine dayalı bir kültürel yapı şeklindedir (Ergül, 1998: 193-194).

En genel anlamıyla kitle kültürü, teknoloji kullanarak üretilen, kitle iletişim araçlarıyla geniş kitlelere yayılan ve karşı koyma olanağı bulunmayan mitos ya da temsili olguların tümü olarak tanımlanabilmektedirler(Sarıkaya, 2003: 41). Esas olarak kitle kültürünün temelinde sanayileşme yatmaktadır. Çünkü kültür, sanayi devriminin toplumsal yaşama yansımaları sonucunda kitle kültürüne dönüşmüştür. Dolayısıyla kitle kültürü, doğrudan doğruya bu yeni yapının, bir başka ifadeyle kitlenin, kültürü konumundadır (Ergül, 1998: 194).

Kitle kültür ürünlerinin özellikleri ise (Sarıkaya, 2003: 43):

- İzleyicisinin geniş ve heterojen olmasıdır,
- Sanatçı ve izleyici arasında doğrudan bir eleştirel ilişkinin olmamasıdır,
- Başarı öyküsü olarak tecimsel ölçütün benimsenmemesidir,
- İzleyicinin baştan özdeştirebileceği, basit, tutucu ve sembolik insan unsurlarının kullanılmasıdır,
- İzleyiciden düşük düzeyde dikkat talep etmesidir.

Bu özellikler dikkate alındığında kitle kültürü ile popüler kültürün aynı kavramlar gibi görünse de aslında farklı şeyleri anlatmaktadırlar. Kitle kültürünün tüketicileri, toplumsal gerçeği algılamaktan geri konulsalar bile örtbas edilemeyen hissedilmesi önlemeyen acılara, öfkeler karşı yeni arayışlarda bulunmaktadır. Toplumsal gerçekliğin neden olduğu acılar, öfkeler bireyleri popüler kültürün üreticisi veya tüketicisi olmaya itmektir. Böylece popüler kültür ürünlerine yönelen bireyler (popüler bir dizi, kitap vb.) kitle kültüründeki renksiz yaşama oranla çok daha renkli bir yanılsama ile rahatlamaktadırlar. Kitle kültürü de popüler kültür de yanılsamalara yol açmaktadır. Ancak, popüler kültürün yanılsaması bir

yandan sisteme bağılyken diğer yandan da sisteme karşı başkaldırıyı da ifade etmektedir. Popüler kültür içinde yaşadığımız toplumsal gerçekliği değiştirerek yeni bir toplumsal hayat kurma isteğimizi de canlı tutmamızı sağlamaktadır. Spontanelik, farklılık taşıyan nitelikler bulunmasına rağmen temel işlevi, toplumsal gerçekliğe karşı koymayı kolaylaştırmaktadır. Tüketiciler, kitle kültürünün yanılmasından kaçarken bunun sonucunda da popüler kültür ürünleriyle çok daha büyük bir yanılma içerisine girmektedirler (Sarıkaya, 2003: 43-44).

Kimi zaman literatürde popüler kültür ile kitle kültürünün aynı anlamda kullanıldığı görölmektedir. Ancak, her ne kadar aynı anlamda kullanılsa da iki kavram birbirinden çok farklı içeriklere sahip olup, farklı olaylara işaret etmektedirler. Bunu anlamının en kolay yolu, bu iki kavrama “bu ürünü kim, kimin için üretiyor?” sorusunu sormaktır. Kitle iş bölümü altında, bant sistemi içerisinde, endüstriyel olarak üretilen ürünler için kullanılmaktadır. Ancak popüler kültür, herkes tarafından sevilen ve kullanılan ürünleri anlatmaktadır (Sarıkaya, 2003: 45).

2.2. Popüler Müzik Kültür Kavramı

2.2.1. Popüler Müzik Tanımı

Günümüzde Klasik Batı Müziği ve popüler müzikler arasında yapılan karşılaştırmaların bir sonucu olarak popüler müziğin halk’ın içerisinde doğduğu, bayağı olduğu, daha kolay ve basit bir şekilde ulaşılabılır olduğu sonucuna varılmıştır (Erol, 2002: 81).

Popüler müziğin en genel tanımını Franz Birer (1985) şu şekilde yapmıştır (Erol, 2002: 81):

- i Popüler müzik bayağı bir türdür.
- ii Popüler müzik genellikle “Folk” ya da “Sanat Müziği” olmayan bir müzik türüdür.
- iii Popüler müzik belli bir toplumsal grup ile ilişkilidir, kendi içlerinde onlar tarafından üretilen bir varoluş şekli ve bir müzik türüdür.
- iv Popüler müzik kitle medyası tarafından ticari bir pazarda yayılır ve dağılır.

Popüler müzik, klasik müzik kitapları içerisinde yer almayan; blues, jazz, rock, balad, balad opera, brassband, kabare, country, dans müziği, folk, gospel, müzikaller, ragtime, skifle, spritüaller ve swing gibi halka mal olmuş her şeyi içerisinde barındırmaktadır. Örneğin, pop müzik olmamasına rağmen 1950 yılında

rock'n roll, 1970 yılında ise punk müzik o dönemde popüler müzik kavramı içerisinde yer almışlardır (Yıldırım, 2014: 509).

Popüler kültürün paralelinde gelişen popüler müziğin dinlenme oranı; Türkiye'de ve dünya da diğer müzik çeşitlerinin çok ilerisinde ilerleyerek devam etmektedir. Fakat Türkiye'deki popüler müziğin ilerlemesi dünyadaki ve batı örneklerindeki olduğu gibi çokta rahat olduğu söylenemez, çünkü batı ülkelerindeki popüler müziğin evrimini tamamlama sürecini büyük ölçüde gerçekleştirmiş olan batı dünyası klasik müziği takip eden bir yol izlemiştir (Çiftçi, 2010: 152).

Bir başka düşüncede ise, popüler müziğin endüstrileşmiş geniş toplum kitlelerinde çok daha fazla ortaya çıktığı ve kapitalist sisteme hizmet ettiği yadsınamaz bir gerçeklik olduğu vurgulanmaktadır (Erol, 2002: 85). Müziği üreten endüstri süreci üretimini yaptığı ürünlerde, dinleyici kitlenin beğenisini çok fazla dikkate almaz, bunun en büyük sebebi ürünün pazarlanıp, satılacağı kitle ve pazarın çok önceden belli olmasıdır. Popüler müziğin doğduğu kaynak halk müziğidir oradan beslenir zaten pop kültürü denilen olgu geleneğe bağlı olarak ilerler varlığını devam ettirir. Popüler müziğin geleneksel müziği basamak olarak kullanmasındaki diğer bir sebep ise anonim olmasıdır. Geleneksel müziğin kendine özgü kültürel var oluşu yazılı değildir, sözle ifade edilir. Bu yüzden de kuşaktan kuşağa aktarım yaparken yeniden üretilir ve eklemeler yapılır, tabi ki bu durum daha sonralarda ilk halinden uzaklaşan anonim asimilasyon sürecine doğru ilerler. Ürünü ilk elde eden, oluşturan, halka kazandıran kişinin de olmayışı sahibinin belli olmaması, ürünü birilerinin eline geçerek sahiplenilebilir noktaya getirmiştir, böylelikle de telif hakkı sorununu da ortadan kaldırmıştır (Yıldırım, 2014: 508).

Popüler kültür incelemeleri bağlamında popüler müzik tanımları 3 grupta toplanmaktadır. Birinci grup için popüler müzik, folk ve sanat müziği dışında kalan bir müzik türüdür. Bu sınıfta yapılan tanımlamalarda folk ve sanat müziği; zorluğu ve karmaşıklığıyla dikkat çekmektedir. Popüler müzik ise, yalın ve kolay bulunarak aşağılanmaktadır. İkinci grupta yapılan tanımlamalar, sanayi devrimi ve teknolojik gelişmelerin yarattığı kültür ortamını esas alarak yapılmıştır. Burada popüler müzik; endüstriyle ilişkiye giren, teknoloji ile üretilip satılan ve medyayla yayılan müziktir. Üçüncü gruptaki tanımlamalarda popüler müzik tek bir toplumsal sınıfa aittir. Sosyo-kültürel sistemlerin ve popüler müziğin değişim özellikleri açısından bakıldığında toplumsal katmanlarda bu ilişki kendini göstermiştir. Örneğin, ülkemizde arabeskin 1960'lardaki dinleyicisi ile günümüzdeki dinleyici kitlesi arasındaki fark bunu

göstermektedir. Burada Nettl, ‘kitle-kent müziği’, ‘kırsal kesim müziği’ ve ‘kent-seçkin müziği’ şeklinde üçlü bir sınıflama yapar ve şehrin müziği-kentin türküsü olarak yorumladığı popüler müziğe, kent-kitle müziği demiştir (Erol, 2002: 68).

2.2.2. Popüler Müziğin Özellikleri

Popüler müziğin ilk özelliği, standart giden ve temel olarak hep aynı ritim kalıpları kullanılmış olmasıdır. Pop şarkılarda genellikle aşk, sevgi, ihanet, dostluk, arkadaşlık, duygusallık temaları işlenmiş olsa bile genel olarak eğlenme, eğlendirme ve eğlence sektörüne hizmet eden kulüp, bar tarzı yerlerde gençlere hitap eden kitlesel bir müzik haline dönüşmüştür. Örneğin, pop şarkılar ritim yapısı ve akıllarda kalan kolay ezgiler taşımaktadır, birde buna ek olarak farklı akustik ve elektronik enstrümanlar kullanarak daha fazla genç kitleyi peşinden sürükleyerek, genel olarak ana temasında dans etmek ve ettirmek gibi unsurlara yer vererek eğlenmek amacı ile kullanılan müzik türleri arasında yer almaktadır. Popüler müzik esasen sermaye ve sektöre hizmet etmektedir(Yıldırım, 2014: 509). Çünkü popüler müzikler genellikle tüketim toplumu olan insanlar için, olanaklarını zorlamadan evde, çalışma ortamında veya iş haricinde zaman geçirmek için tükettiği müzik türüdür (Çiftçi, 2010: 152).

Popüler olan şarkıların bazı melodik özellikleri, dinleyici kitlenin dikkatini çekerek popüler şarkı olma yolunda ilerlemiştir, popüler olan bu şarkılar çok kolay olarak ayırt edilme özelliğine sahiptirler, ayırt edici unsurlar ise “çengel” olarak adlandırılır ve bu kavram da şarkıların dinleyicilerinin ilgisini çekerek ilgiyi sürdürme yeteneği olarak adlandırılmışlardır. Çengel döngüsü genel olarak şarkı içerisinde birkaç kere tekrarlanarak devam etmektedir, özellikle “Dans” müziklerini; radyolarda, kulüplerde, partilerde, özel gün ve gecelerde çalan Diskjockeyler sürekli ard arda aynı şarkının çengelini diğer şarkıların enstrümantal bölümlerinde kullanarak müziğin melodisi, temposu ve ritmiyle hoş vakit geçiren dinleyicilerin üzerinde olan etkisini daha da arttırmaktadırlar (Lull, 2000: 14 – 15).

Popüler müziğin ikinci özelliği ise, içerisinde taklidi barındırmasıdır. Örneğin, pop müziğin üretim aşamasında Tin Pan Alley döneminden kalan bir alışkanlık haline gelmiş taklitçiliği devam ettiren o dönemin her türden popüler plak sanatçıları çok tanıdık bir melodi ve sound yapısını izleyen şarkılar yazıp kitlelere ulaştırmaktaydılar. Benzer şekilde, birçok pop müzik bestecisi şarkı arenjelerinde koroya mümkün olduğunca çok çabuk yer vermiştir, uyumsuz (Dissonance) seslerden ve enstrumantasyondan uzak durmuştur. Genel kanı ise enstrümanla yapılan solo olan bölümler ya hiç yapılmamalı ya da kısa tutulmalıdır, böylelikle

başarılı bir çıkışla şarkılara imza atan sanatçılar sonraki albüm çalışmalarında ilk başarılı oldukları çalışmalarından esinlenerek taklit yoluna gitmişlerdir. O dönemlerdeki pek çok müzik grubu ve sanatçılar, diğer başarılı sanatçı ve grupları taklit ederek, müzik tarzlarındaki soundlarını plak şirketlerinin, satış odaklı politikalarının istediği gibi şekillendirmeye başlamışlardır, tabi ki buradaki asıl amaç plak şirketlerinden sözleşme koparıp o bünyenin çatısı altına girmektir (Lull, 2000: 13- 14).

Popüler müziğin diğer bir özelliği de, piyasada bir tür ayıklama işlevi gerçekleştirmesidir. Örneğin, pop müziğin ilk çıktığı dönemlerde plak şirketleri halkın sevdiği, kolay anlaşılabilir, hızlı bir şekilde insanların hafızasında yer eden, çok söylenen, melodisi konuşulan, yerleşmiş kalıpların ve popüler şarkıların dışında radyolarda çalınabilecek kapasitede olmayan müzikleri yapan sanatçı ve gruplarla çalışmayı reddedecek sözleşme imzalamaktan kaçınmışlardır. Aslında şarkılar popülerliğe giden yolda ilk adımı, bol kazançlı contemporaryhits (“top forty” olarak da bilinir) veya yeni “crossover” radyo formatlarında sıkça çalınma şansına sahip olmadan önce, belli bir formatta olma zorunluluğu olmuştur. Müzik kategorileri farklı kabul - edilebilirlik derecelerine sahiptir ve bunun altında ticari radyo endüstrisinin ayıklama sistemi yatmaktadır (Lull, 2000: 14).

Popüler müziğin dördüncü özelliği, popüler müziğin duygu, sanat ve melodi kavramlarını arka plana atıp, estetik unsurlar taşımaktan ziyade, anlatıma yönelmesi, bireysel ve toplumsal ifade gücü taşımasıdır. Yapısal olarak popüler müzik ürünleri de buna göre tasarlanmıştır. Bunun yanı sıra ortaya koyduğu müzikler, hayatın salt kendisi şeklinde ele alınarak müzikle hayatı imaj ve imgeler yoluyla birleştirerek böylece müziği bir simge haline getirmişlerdir. Hayata dair simgeler yoluyla kendini gösteren bu müzik türü, hem birey hem de toplum hayatında baskın bir imaj ve marka kültürü yaratmıştır (Aydar, 2014: 804).

İçerisinde isyankar sözler bulunan yüksek sesle dinlenen, rock müziği sürekli dinleyen gençlerin anne – baba, öğretmen, okul ve sermaye sahibi patronlar gibi kurumsal güçlerle her ne kadar çatışma içerisinde olduğu düşünülüyor olsa bile, gençlerin açısından felsefi yaklaşımla çatışmayı dile getiren şarkılar rock ve rap’de de sık olarak görülmüştür. Aslında bu durum çağdaş popüler kültürün ürettiği endüstrileştirdiği popüler müziğin içerisinde doğan çatışma teması ve konularını esas olarak ergenlik çağındaki gençlerin sorunları ile birlikte, seks ve aşk ilişkilerinin

yaratmış olduğu kendini tanıma yaşlarındaki, yaşamakta oldukları psikolojik açıdan stres ile sınırlı kalmaktadırlar (Lull, 2000: 14).

Popüler müziğin beşinci ve son özelliği, temalarında kullanılan var olan bir şeyi tekrar tekrar farklı ambalaj ve reklamlarla piyasa sürmesi ile belki de diğer sanat biçimlerinin hiç birisinde bu kadar görülmemiş olmasıdır. Piyasada kalan popüler müzik, dinleyen kitlenin bilinç altına sürekli nüfuz ederek gündemde kalmayı sürekli olarak başarmıştır. Ürün tanıtımlarında kullanılan reklam cingıllarında bu duruma örnektir (Lull, 2000: 14).

2.3. Dünya’da ve Türkiye’de Popüler Müzik Örnekleri

2.3.1. Dünya’da Popüler Müzik Örnekleri

2.3.1.1. Pop Müzik

Batı dilinden birçok başka dillerde kullanıldığı haliyle “Pop Müzik” terimi geniş toplum kitleleri tarafından kabul edilmiş ve benimsenmiş anlamında kullanılmaktadır. Bu tanımın bir sanatsal stil ve müzik etkinliğine geçiş evresi 1960’lı yıllarda başlamış ilk olarak plastik ve dekoratif sanat alanlarında “Pop Art” tanımı ile yapılmış ve belli bir sanatsal anlatım biçimini ortaya koymuştur. 1970’li yıllarda müzik etkinliği ve organizasyonları o dönemin tarzı olan anlatım dilini de kendi içerisinde doğurmuştur ve artık yavaş yavaş “Pop Müzik” kavramı oturmaya başlamıştır. Pop müzik tanımında ana unsurlardan biri de belli bir müzikal kaliteyi yakalamış olmaktır, günümüzdeki şekliyle anlatırsak güfte ve bestede, hem de kullanılan enstrümanlarda ki melodi geçişleri, ritmin arttığı pasajları, bu müziğin meraklı dinleyici kitlesi yakından takip etmektedir (Say, 2008: 1038).

Pop müziğin, kitlelerin içtenliğiyle, biyolojik ve psikolojik dürtülerinin dinamizmiyle bağlantılı bir kavram olduğu ve her toplumda her bireye beğendirilmek zorunda olan sıradan bir müzik tanımına girmediği açıklığa kavuşturulmuştur. Nitekim, toplumların geniş kitlelerini oluşturan ortalama bireylerin önemli bir bölümü olan orta yaş ve üzeri insanlara göre, pop müzik gürültülü ve anlamsızdır gençlerin tepinerek kendi kültürlerine, ailesine ve topluma yabancılaşmasıdır, hatta o insanlara göre pop müzik değersiz, niteliksiz, sıradan ve bayağıdır. Tabi bu değerlendirme şekli, pop müziğin genel tanımının eksikliğini sergilemekte, pop müziğe olan ön yargının artmasına sebep olmakta ve “Popülerlik” kavramını oldukça sınırlamaktadır (Say, 2008: 1038).

Pop sözcüğündeki “kitle” kavramının aslında “gençlik kitlesi” olarak algılanması gerektiği, uzman kişilerin deyimiyle “gençlerin arayışlarına, beklentilerine ve zevklerine” göre şekillenmiş bir kavram olduğu genel bir inanış olmaktadır. Tabi bu kavramın böyle düşünülmesindeki sebep, pop müziğin bazı gençler tarafından sadece vakit geçirmek amaçlı kız ve erkeklerin bir arada bulunduğu arkadaşlar arasında organize edilmiş parti tarzı toplanmalarda, ortamın eğlence potansiyeline göre, fonda bazen hafif ve yumuşak bir ses olarak, bazen de çılgın bir dans ezgisi biçiminde dinlenen müzikle hiçbir bağlantısı bulunmamaktadır (Say, 2008: 1038).

Bazı araştırmacılara göre, pop müzik içerisinde ciddiyet, tavır, verilmek istenen bir mesaj ve müzik kalitesi aranmaktadır. Hatta bazı değerlendirmelere göre ise günümüzdeki pop müziği, Rönesans dönemi sonrasındaki dinsel amaçlı olan kilise müziği kadar ağırlıklı ve ciddi bir müzik türü olarak benimsenmektedir. Nasıl ki o dönemde kilisede dini içerikli müziklerden esinlenerek klasik müzik akımları birbirini izleyerek geliştirse, içinde bulunduğumuz yüzyıl ve gelecek yüzyılın önemli müzik akımları da günümüz pop müziğinden türemişlerdir (Say, 2008: 1038).

Pop müziğin ilerlemesi, yükselmesi sürecinde elektrik ve elektroniğin katkısı sayesinde özellikle bazı enstrümanlar birdenbire önemli bir performans gücü kazanmaya başlamışlardır bu duruma paralel olarak ses çoğaltma, yineleyerek tekrar çalma, plak baskı tekniklerinde olan o dönemdeki gelişmeler ve günümüzde de stüdyo ortamında yapılan dijital ses efektleri, kayıtlar, enstrümanları bilgisayar ortamında ses kayıt teknolojisi sistemleri ile çoklu olarak çaldırma programları ile sürekli kendini yenileyerek oluşan gelişmeler sayesinde, pop müzik tüketimi artmıştır. Tabi ki bu artıştan o dönemdeki ve günümüzde de büyük payı, klasik müziğinde devamı olan evrensel çağdaş müzik alamamıştır. Fakat bu duruma tam tersi paralelde ilerleyen pop müziğe olan ilgi ve alaka giderek artan bir grafik izlemiştir. Böylelikle pop müziği, tüketen kitlenin, tüketim fazlalığı, içerdiği çağdaş, dinamik öğelerle birlikte pop müziğin içerisine konulan çoksesli müzikten alıntı olan melodiler, ezgiler, enstrümanlarla birlikte daha cazip ve çekici bir olgu haline gelmiştir (Say, 2008: 1039).

Bilinçli olarak değiştirilmiş akor yapısına sahip şarkılar ve olağandışı melodik dönüşler, nitelikli pop müziğinin özelliklerinden biridir. Caz müziğinde kullanılan piyano, kontrbas, üflemeliler ve insan sesinden oluşan toplulukla birlikte yapılan müzikler pop müziği etkilemiştir. Hatta Jazz – Rock karışımı olan müzikler

pop müziğin çekirdeği olma özelliği taşımıştır. O dönemlerde A.B.D’ de “kara müzik” diye adlandırılan, zenci toplum kitlesinin sesi olan ve zenci toplum yapısına özgü duygular olarak ortaya çıkan soul, blues tarzı müzikler kendi içlerindeki ritm yapısı ve dinamizmiyle pop müziğe etki eden unsurlardan olmanın yanı sıra, 1970’ lerden sonra A.B.D pop müziğinin bir parçası olmuştur (Say, 2008:1039).

Chuck Berry ve Elvis Presley’in kendi yaratıcılıkları da bu türün gelişimine önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Çünkü dönemin müzisyenleri birçok ülkede yerel ve genel olarak çok popüler olan “Gitar” enstrümanın aktif olarak kullanımı ile bu iki müzisyenin, o dönemde henüz pop ve popüler müzik kavramı yokken aslında farkında olmadan, bu müziğin öncüsü olarak ortaya çıkmalarıdır (Say, 2008: 1039).

Pop müzik hareketi giderek artış gösterirken özellikle iki ülkede odaklaşmaya başlamıştır; bu ülkeler A.B.D ve İngiltere’dir. Pop müzik, rock müziğin melodik yanısıdır, Rock müzik öncesi dönemin Show amaçlı kullanılan coşkulu melodileri popüler şarkıların mirasçısı olarak en büyük mihenk taşlarını oluşturmuşlardır (Say, 2008, 1039).

2.3.1.2. Rock Müzik

Rock müzik birçok ülkenin gençlik kitlesini çok büyük bir oranda etkilemeyi başarmış hareketli bir müzik türüdür. Bütün dillerde ortak olarak rock müzik diye bilinen “Rock” kelimesi “Sallanma” anlamına gelmektedir. Çünkü kimi zaman Rock müziği sahnede çalan müzisyenlerinde, dinleyen seyirci kitlesinin de istem dışı fiziksel olarak hareket ettiklerini gözlemleyebiliriz. Çünkü rock müzik insanlarda, özel olarak sallanma eğilimini veren bir müzik türü olduğu tanımını kendiliğinden ortaya koymaktadır (Say, 2008: 1039).

Rock and Roll, Rock&Roll, Rock ‘n’ Roll şeklinde de adlandırılan Rock, 1950’li yıllarda ortaya çıkarak yaygınlaşan bir popüler müzik türüdür. Rock müziğin 20. Yüzyılın sonlarında oldukça hakim olan bir popüler müzik türü olduğu tanımı da yapılmaktadır. A.B.D’de 1950’li yıllarda doğan Rock müzik, 1960’lı yıllarda ise birçok yerel biçim içerisine karışarak küresel anlamda yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Rock müzik, Radyolarda TV’lerde yaygın olarak çalınmaya başladığında eskiden plak, günümüzde ise CD satış listelerinde müzik kayıt sektörünün maddi açıdan büyümesine yön veren ticari bir hareket olma özelliği de taşımıştır (Sevimli, 2009: 7).

Rock müziğin en genel tanımı ise, basit ezgilerle ve güçlü vuruşların içerisinde karakterize edilerek çalınan, söylenen genellikle yüksek sesle seslendirilen

küçük bir grup insan topluluğu tarafından elektro gitar ve davul ile birlikte icra edilerek, ortaya çıkan bir müzik türü şeklinde yapılır. Rock müziğin kökenine inildiğinde beyaz Avrupalı müzik kaynaklarından gelen Country ve Western müzik ile, Afro – Amerikan(siyah) kökenli Rhythm ve Blues karışımı ile ortaya çıkan Rock and Roll, Urban, Blues ve Soul müzik etkileşimlerini de taşıyarak günümüze ilerlediği gözlemlenmiştir (Sevimli, 2009: 8).

Rhythm & Blues’ dan Rock’n Roll’a oradan da Rock müziğe yönelmiş olan gelişim çizgisinin, aslında hepsinin ortak birleştiği noktanın siyahi ve sıcak olmalarıdır. Siyahi kökenli Amerikalı zenciler yaptıkları müzikle, batılı genç insanları ruhsuz, içine kapanmış geleneksel batı kültürünün içerisinden kurtarmış ve bu insanlara kendilerini çok daha iyi ifade edebilecekleri bir müzik sunmuştur (McGregor, 1990: 52).

Çağdaş popüler müziğin – Rock, Soul, Blues, Reggae, Fussion, Caz, Boogie, Gospel, Disko, Ska, Punk gibi müzik türleri asıl olarak yenidir, çünkü batı kültürü içerisinde bu müzik türlerinin gerçek anlamda hiçbir öncülü yoktur. İçerisinde samimiyet olan bu müzik, insanda sıcak duygular oluşturur. Batı kültürü içerisinden Avrupa kaynaklarından kurtarılmamış olan bu müzik; siyahi kölelerin kendileri ile birlikte yeni bir dünyaya taşıdıkları Afrika müziğinden kurtarılmıştır. Birleşik devletler anlayışında farklı müziklerle kaynaşan bu müzik tam olarak Afro – Amerikan kültürü oluşturmuştur (Mc Gregor, 1990: 50).

Rock müziği asıl olarak o dönemlerde öne çıkartan plaklarda artış yaşanması, 1948 yılında Wynonie Harris’in “Good Roking Tonight” isimli parçasının listelerde bir numarada olmasıyla ortaya çıkmıştır. Daha sonra “Rockin Boogie”, “We’re gonna rock, we’re gonna roll” , ‘Rokin at midnight” , “Rock the Joint” ve ardından Wild Bill Moore’dan ‘Rock and Roll” şarkılarının çıkmasıyla birlikte ortaya çıkmıştır. Fakat o yıllarda öncü olarak çıkış yapan bu şarkılar ilk başta sayısal açıdan çok daha fazla olan beyaz dinleyici kitlesine pek ulaşamamıştır. Bu şarkıların yer aldığı plaklar da zenci kulüplerine dağıtılmaya başlanmıştır. Tabi ki bu durum siyahilerin deri renginden kaynaklanmıyordu, rock sözcüğünün küfür olarak kabul edilmiş olması bu nedenle şarkıların pazarlama olanaklarının da kısıtlanmasına sebep olmaktadır (Miller, 2005: 10).

Rock müziğin temeline baktığımızda Blues’u görürüz, çünkü blues zencilerin kendilerini ifade etme biçimi olarak doğmuştur. Daha sonralarda ise ritmik kalıpları ile Rock’n Roll’a dönüşmüştür. Elvis Presley’den önce insanların aklındaki genel

kanı; Rock'n Roll'u zencilerin ve ikinci sınıf insanların müziği olarak görüyorlardı, fakat bu düşünce yapısı Elvis Presley ile birlikte tamamen yıkılmıştır. O dönemin gençlik akımları Rock müziği kendilerini, kişiliklerini, düşüncelerini ve zihniyetlerini yansıtacakları bir sesleniş olarak görmekteydi ve Rock Müzik etrafında toplanmaya başlamışlardır, tabi ki dönemin gençlerinin kendilerini ifade edebilecekleri, kendi söylemlerini yansıtabilecekleri daha başka birçok yol vardı ama, o dönemki gençlik akımı Rock müziği de bunlardan biri olarak görerek, bu gelişimin içerisinde ve yayılma sürecinde yerlerini almışlardır (Sevimli, 2009: 10, 11).

James Miller Rock müziğin tarihini ayrıntılı bir biçimde ele aldığı “Çöpteki Çiçekler” isimli kitabında 1977’de Elvis Presley’in ölümü ile birlikte öyküsünü sona erdirmiştir. Çünkü sonrasında Rock and Roll’un bir müzik tarzı olarak, bir değerler dizisi olarak, dünyanın dört bir yanındaki gençliğin alt kültürlerinin bir parçası olarak kurumsallaştığını öne sürmektedir(Sevimli, 2009: 11). Bir şarkının popüler olması amacıyla öne sürülen müzik anlayışı, ağırlığı olmayan ve önemsiz kabul edilen müzik türleriyle aynı sonu yaşamaktadır. Çünkü rock müziğin en başta gelen sanatçıları, dönemin başladığı yıllarda ve daha sonralarda bu çelişki içerisinde aradan sıyrılarak, başarılı olmuşlardır (Say, 2008: 1039).

1950’li yılların başında Amerika’lı beyaz ırk müzisyenler ve plak yapımcıları ırk, renk, kültür farkı ayrımlarının getirdiği sorunlar yüzünden bütün dinleyici kitlesine hitap edemeyen çok güçlü bir zenci müziğini bulmasıyla birlikte “Rock and Roll” ortaya çıkmıştır(Say, 2008: 1039).

“Rhythm and Blues” olarak bilinen zenci müziği çoğunluk olarak güneyde yaşayan zenci dinleyici kitlesine hitap ediyordu. Ohio’da Alan Freed adlı bir disjokey, radyo yayınlarında çalan yavaş tempolu şarkılardan sıkılan, beyaz ırk gençlerin “Rhythm and Blues” tarzı şarkıları coşkulu bir şekilde dinlediğini fark ederek bu tarz müzikleri de program akışı içerisine koymuştur. Tabi ‘Alan Freed’ oldukça tedbirli ve akılcı davranarak bu müziği “Rock and Roll” adıyla piyasaya sunarak çok kısa bir süre içerisinde sadece o bölgenin en başarılı Disc jokeyi olmakla kalmayıp, ülke çapında ciddi bir ün kazanmıştır (Say, 2008: 1039).

2.3.1.3. Metal ve Heavy Metal

Metal müzik kendi içinde oldukça alt türü olan bir rock müzik türüdür ve alt türlerinden bazıları şunlardır: Trash metal, black metal, death metal, doom metal, dark metal ve heavy metal müziktir. Metal müzik, rock müziğe göre çok daha sert,

agresif tarz ve üslupta, sert, kuvvetli ritimlerden oluşan bir türü olarak ta tanımlanabilir. Metal müzik çalınırken genellikle hızlı ritimler, distortion (Müzik aletinin sesini değişime uğratan, ayakla kumanda edilen pedallı cihaz) gitarlar kullanılır. Metal müziğin genel özelliği olan sert tarzda, giderek volümün artması sesi çok daha sert ve sivri hale dönüştüren pedallar ile olmaktadır. Tabi bunun yanı sıra metal müziğin asıl olan ana unsuru vokallerin de oldukça önemli bir yere sahip olmasıdır (Gültekin, 2013: 7).

Ses hacmi oldukça arttırılmış olan ve elektro gitarın hakim olduğu metal müzik; Led Zeppelin, Black Sabbath, Deep Purple, Grand Funk Railroad, Blue Cheer ve The Move gibi gruplar bu müziğin en önde gelen ve tanıtan isimleri olmuştur. Özellikle “Led Zeppelin” heavy metal müzikle özdeşleşen bir isim olmuştur (Gültekin, 2013: 7; Say, 2008: 1046).

Heavy Metal müzik, 45’lik plaklarda listelerin başında parçaları bulunmamasına rağmen çok yaygın olan bir müzik türü olmuştur. Melodik özelliği “Adult Oriented Rock” tan zayıf olan Metal müzik “Adult Oriented Rock” un genç beyaz dinleyici kitlesine hitap etmeyi de başarmıştır. Elektrogitar heavy metal müziğin en önemli çalgısı, başı çeken lokomotif ve en önemli simgesi olmuştur. Hatta metal müzik bir sonraki yıllarda egzotik mezhep mitolojisini felsefe edinip işlemeye başlamıştır (Say, 2008: 1046).

Heavy metal müzik metal müziğin bir alt türü olma özelliği taşımakla birlikte 1970’lerde yaygınlaşmaya başlamış, günümüzde de gençler tarafından en çok dinlenen ve müzik sermayesinin endüstri ayağı ile birlikte sektör içerisinde önemli bir paya sahip olan müzik türü olmuştur (Gültekin, 2013: 7).

2.3.2. Türkiye’de Popüler Müzik Örnekleri

2.3.2.1. Türkiye’de Pop Müzik

Ahmet Say’a göre; Batı müziği tarihinde popüler müzik çeşitliliğinin 20. Yüzyılda çok daha ağır bastığı bir dönem olmuştur. Nitekim, 1900’lü yıllarda hareketlenen ve Cumhuriyet dönemi yeni Türkiye profili, bazen geleneksel olan müziklerimizin bile önüne geçme başarısını gösteren, dış kaynaklı popüler müziklerle birlikte çeşitli sanat akımları ülkemizi ve insanımızı etkilemiştir (Yurga, 2010: 1, 3).

Ezgisi, ritmi ve çalgılarıyla, özellikle genç nüfus kitlesini peşinden sürükleyen, gelir ve eğitim düzeyi yüksek olan kesimler tarafından dinlenen, dans etme ve eğlenme amacını taşıyan müzik türü olan pop müziğin ülkemizde de

dinleyici kitlesinin büyük çoğunluğunu, 15 – 25 yaş arası grubundaki gençler oluşturmaktadır (Yurga, 2010: 17).

1990'lı yılların ikinci yarısında ülkemizde oldukça kitleye ulaşan Türkçe pop müzik, o dönemlerde ciddi bir yere sahip olan arabesk müziğin önüne geçmiştir. Türkiye'de son yıllar içerisinde pop müzik piyasasının evrimini hızlandıran başlıca sebepleri şu şekilde sıralayabiliriz.

i Ülkemize 1980'li yılların sonuna kadar elektronik araç gereçler birçok kez ancak kaçak yollarla girmekteydi, ithalat yollarının açılması ve ilerlemesiyle birlikte elektronik araç gereçlerin rahat bir şekilde ülkemize girmeye başlamasıyla; müzik setleri, kasetçalar teyplerin ve elektronik çalgıların bol bir şekilde Türkiye'ye gelmeye başlaması.

ii Radyoların ve TRT hariç diğer özel televizyon kanallarının çoğalarak, gereği duyulan müzik programlarının halka sunulmak istenme oranının giderek bir gereksinim olmasıyla, arz – talep dengesini sağlamak adına amatör müzik yapan kişi ya da gruplara olanak sağlanması olmuştur.

iii Arabesk müziğin dinlenme oranlarının oldukça artış gösterdiği dönemdeki gibi sektörün içerisinde var olan müzik yapımcılarının, ya da yapımcı şirketlerin daha çok para kazanma amacı ile o dönemde ki artmış olan iştahları.

iv Ülkemizde genç nüfus oranının % 70 olduğu bilinerek, genç hedef kitleye özellikle ergenlik çağındaki gençlere yönelik olduğu ve pazarlama sıkıntısı çekilmeyeceği düşüncesi hakim olmuştur.

v Arabesk müziğin giderek sıkıcı hale dönüşmesi ve o dönem içerisinde artık yeni arayışlara yönelmek, farklı müzik türlerini ortaya çıkarma düşüncesi de, Türkiye'de ki "Pop Müzik" kavramının gelişmesini hızlandırmıştır (Yurga, 2010: 17, 18).

Ülkemizde 1960' lı yıllarda Türk pop müzik gruplarına, orkestralarına hız kazandıran müzisyenler, 1950'lerde Türkiye'ye gelen Türk pop orkestralarını etkileyen ve giderek çoğalmalarını sağlayan yabancı müzisyenler olmuştur. Fakat bu müzisyenlerle birlikte onların farklı kültürleri de ülkemize girmiş, kullandıkları uyuşturucu alışkanlıkları ve farklı yaşam biçimleri de içimize sızmıştır (Yurga, 2010: 19).

1960 yılına kadar Türkiye'de Hilton Oteli, Çınar Oteli, Tarabya Oteli, Büyükkada Anadolu Kulübü ve Moda Deniz Kulübü gibi birçok turistik otel ve kulüplerde yabancı uyruklu müzisyenler, orkestralar müzik yapmaktaydılar. Bu

tariflerde bu otel ve kulüplere kapısından girmek Türk müzisyenler için neredeyse imkansızdır. Türk müzisyenler ancak; bar, pavyonlarda sahne alır, iş bulamadıkları zaman kahvelerde işsiz güçsüz oturur, yabancı şarkıcı ve müzisyenler ise yüksek ücretlerle turistik mekanlarda, yabancılara daha fazla imtiyaz tanıyan işverene ve orada bulunan zümreye müzik yaparlardı. O dönemlerde “Yeşil Köşem” adıyla tanınan “Muammer Yeşil” 22 Eylül 1970 yılında yazdığı bir yazısında, şu sözleri kaydetmiştir; “Her akşam yabancı müzisyenlerin çalıştıkları lokalleri geziyorum, nota bilmeyenleri görüp, bizim kültürümüzde yer alan en önemli bir ritim olan 9/8’lik bir parçayı dahi çalamayanlara şahit olduğça, bir gün muhakkak bizde o elit mekanlarda çalışacağız, diye kendi kendimize sözler veriyor, and içiyorduk” demiştir. (Yeşil Köşem, Muammer Yeşil. DD 22 Eylül 1970, 8.y.). 20 Şubat 1984 tarihinde ise Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın yayınladığı genelgeyle, artık her işletmeci, işveren; yabancı şarkıcı, müzisyen ve toplulukları istediği gibi çalıştıramayacak, sadece turistik belge sahibi eğlence yerleri yabancı şarkıcı, müzisyen ve toplulukları getirtebileceklerdi o dönemde “Yabancı Şarkıcılara Kısıtlama Getirildi” başlıklı yazıda ise artık yabancı müzisyenlere dur denilmiştir (Yurga, 2010: 19, 20).

Liselerde gençlerin oluşturduğu pop orkestralarının içerisinde üflemeli çalgılarla zenginleştirilmiş 8 ya da 10 kişiden oluşan orkestraların sık olarak turne konserleri düzenlemeleri, hem de eğlence yerlerinde çalmaları, o yıllarda Türkiye’de pop müziğin teknolojik olanaklarının az olmasına rağmen, bugünkü Türk pop müziğinden çok daha ileride olduğunu kanıtlamıştır. Çünkü 1960’lı ve 1970’li yıllarda Pop orkestralarında yer alan gençlerin hemen hepsi, konservatuarda müzik eğitimi almışlardır. Ama artık 2000’li yıllara gelindiğinde konservatuar mezunu gençlerin artık pop müzik sektöründe iş yapmadıkları Devlet Senfoni Orkestraları ve Devlet Opera Bale bünyelerinde görev aldıkları görülmektedir. 1980’li yıllarda birçok sayıda amatör ve profesyonel orkestralar, düğün orkestrasına dönüşerek, Türk Pop Müziği’nin gelişimini yavaşlatmış hem de Türk kültüründe olan davullu zurnalı düğün kültürünü yok etmişlerdir (Yurga, 2010: 20).

1960’lardan 1980’lere doğru gelirken Türkiye’de pop müzik grupları ve topluluklarının 1990’lardan da günümüze gelindiğinde bu sayının günümüze oranla sayıca çok daha fazla olduğu görülmüştür. 1960 ve 1970’li yıllarda yabancı şarkıların melodilerinin üzerine Türkçe söz yazarak (Arajman) Türk halkının beğenisine sunulmuş ve Türkiye’de ki pop müzik akımı hızla ilerlemiştir tabi buna en büyük

sebeplerden bir tanesi Türk dinleyicisinin batı kaynaklı pop müzik akımından çok çabuk etkilenmesi olmuştur. Günümüzde orkestra oluşumlarının maddi manevi olarak ayakta durmasının zor olduğundan, pop müzikle uğraşan, icra eden, söyleyen ve yorumlayan kişiler ya da sanatçılar artık tek olarak yollarına devam etmeyi tercih etmektedirler (Yurga, 2010: 21).

1980’lerde Mazhar Alanson, Fuat Güner ve Özkan Uğur üçlüsünden oluşan “M.F.Ö” grubu, “Grup Gündoğarken”, “Yeni Türkü” grupları o dönem çok meşhur olmuşlardır. 1990’larda “Ezginin Günlüğü”, 2000’li yıllarda “Grup Merdiven” ve “Grup Düş” gibi sayısı çok az olan gruplar eklenmiştir. Ancak günümüzde pop yapan grupların sayıları 1970’lere göre oldukça düşüktür. Bunun sebebi o yıllarda sürekli olarak yapılan, liseler arası orkestra ve şarkı yarışmaları organizasyonlarının düzenlenmesi olmuştur, tabi bu durum, 2000’li yıllara girildiğinde bu tarz’ da yarışmaların olmaması, pop orkestralarının kurulmasını azaltmıştır (Yurga, 2010: 21). 1970’li yıllarda profesyonel sanatçı, şarkıcı, grup ve topluluklarının yanı sıra amatör olarak kurulmuş okul orkestraları oluşmaya başlamış, mahalle ortamında ki gençlerin, toplulukların çeşitli sinema salonlarında düzenlediği konserler mahallede hareketlilik ve heyecan yaratmaktaydı, salonların dışında kalan pek çok genç içeri alınmayı bekler, hatta bazen kapıların camların kırıldığı bile olmaktadır. Özellikle de liseler arası müzik faaliyetleri oldukça canlı olur, bazen aynı okul içerisinden bile çıkan birden fazla müzik grubu arasında kıyasıya rekabetlere girişilmektedir (Say, 2008: 1043).

Git gide artan pop müzik şarkıcıları ve grupları arasında farklı olma arayışları, gündeme gelmeye başladıkça üretilen müziklerde de yeni arayış çabaları başlamıştır. Bu değişim ve arayış içerisinde en çabuk sivrilenler ise artık yabancı müzik etkisinden çıkan yerli bestelere ağırlık veren sanatçılar ve gruplar olmuştur. O dönemin sanatçıları arasında Alpay, Erol Büyükburç, Esin Afşar, Fikret Kızılok, Cem Karaca, Moğollar, Dönüşüm, Üç Hürel gibi şarkıcı ve gruplar belli bir çizgiye ulaşabilen pop müzikçileri arasında yer almayı başarmışlardır (Say, 2008: 1043).

1970’li yıllara yaklaşırken, güncel müzik şarkıları eskiye oranla çok daha fazla ilgi duyulan bir tür haline gelmeye başlamış, teknolojik gelişmelerinde yardımı ile büyük kentlerden kasabalara, köylere yayılmaya başlayan güncel pop müzik, radyo yayınlarında çalınmaya başlayıp önemli bir boyut kazanmaya başlamıştır. Tam bu gelişmelerin ortasında, bütün dünyayı peşinden sürükleyen “Beatles” efsanesi de hızla devam ediyor, canlanan plak endüstrisi ise, özellikle 45’lik plaklar ile

Avrupa'ya yetişmeye çalışıyordu. Plak piyasası Türkiye'de de "Beatles" efsanesini ülkemizde hızla yaymayı başarmıştı, her yeni parçasında İngiltere'de bir numaraya çıkan "Beatles" plakları birinci haftasında Türk gençlerine rahatça ulaşabilmekteydi. Bu gelişmeler yabancı pop müziğin Türkiye'de oluşan ilgisini giderek yükseltirken, birden yerli pop müzik sektöründe de hareketlilik artmış "Modern Folk Üçlüsü" nün sesi duyulmaya başlamıştır, Tv yayınlarının aynı dönemlerde başlamasıyla da bu üçlü grubun çok kısa sürede tanınmasına yardımcı olmuştur. Türk folk kültüründen ve kaynaklarından yararlanan "Modern Folk Üçlüsü" grubu üyelerinden olan Doğan Canku'nun babası "Şeref Canku"nun da katkısıyla çok kısa sürede repertuarını geliştirip pop müzik sektöründe yeni bir tarz oluşturmuşlardır (Say, 2008: 1043 - 1044).

1970'li yılların ortalarında ise, çok yeni bir akım olan "Eurovision müziği" kendini göstermeye başlamış, bu uluslararası anlamda olan geniş çaplı şarkı yarışmasında, kendini öne çıkaran birçok şarkının çoğu batı taklidi olduğundan dolayı birbirine çok benzeyen şarkıları da ortaya çıkartmış olup, bu akım günümüzde de hala sürmektedir. O dönem içerisinde Özdemir Erdoğan, Barış Manço, Ersen, Doğan Canku, Timur Selçuk gibi sayıları oldukça az olan sanatçı grubu belirli bir çizgiye ulaşan en özgün yapıtlarını üreterek yollarına devam etmeyi başarmışlardır (Say, 2008: 1044).

Uzun zamandır birlikte çalışmalarını özgün bestelerle, müziklerle ve şarkılarla sürdüren "Mazhar, Fuat, Özkan" 1984 yılında iyi bir çıkış yapmışlardır. Tiyatro birikimi ve kökeni olan Mazhar Alanson günlük hayatta yer alan çeşitli özlem ve beklentileri doğru bir şekilde müzikle işleyerek, içerisinde esprilerle dolu güldürü ögesi olan şarkı sözleri üreterek dinleyici kitlesinin dikkatini çekmeyi başarmıştır. Tabi bu esprili dili bazen kendisi, bazen Fuat Güner, bazen de hep bir arada birlikte besteye dönüştürerek uluslararası pop müzik tarzına en çok yaklaşan grup olarak nitelendirebileceğimiz çalışmalara hep birlikte imza atmayı başararak aynı yönde ilerlemeyi sürdürmüşlerdir. "M.F.Ö" grubunun duygusal şarkılarının yanı sıra rock ağırlıklı stüdyo çalışmaları bazen de yerini reggae ritmiyle renkli hale getirdikleri besteleri, 1984 ve 1986 yıllarında çıkan iki albüm içerisinde toplamışlardır (Say, 2008: 1044).

1960'lardan sonra Türkiye'de pop müziği alanında adlarını duyuran besteci ve aranjörler şöyle sıralanabilirler (Say, 2008: 1044);

- Selmi ANDAK

- Melih KİBAR
- Ali KOCATEPE
- Timur SELÇUK
- Fikret KIZILOK
- Yeni Türkü Grubu Üyeleri
- Şerif YÜZBAŞIOĞLU
- Ergüder YOLDAŞ
- Doruk ONATKUT
- Atilla ÖZDEMİROĞLU
- Osman İŞMEN
- Garo MAFYAN
- Esin ENGİN
- Onno TUNÇ
- Ümit EROĞLU
- Mehmet DURU

2.3.2.2. Türkiye’de Rock Müzik

Türkiye’de ki Rock müzik oluşumu ilk olarak Anadolu da halk müziği olarak dinlenen müziğin ve Rock müziğin bir araya gelmesiyle Anadolu Rock adıyla ortaya çıkmıştır. Dönemin sanatçıları arasında; Erkin Koray, Cem Karaca, Barış Manço ve Moğollar grubu Türk Rock’nın ilk temsilcileridir, dönemin ilk grup ve sanatçılarının ülkemizde tanınmaya başlamasıyla birlikte 1967 – 1968 yıllarında en başta Cem Karaca olmak üzere, Barış Manço, Erkin Koray ve Moğollar gibi müzik grubu ve sanatçıları ülkemizde ciddi bir üne kavuşarak ilk 45’lik plaklarını çıkarmışlardır. Moğollar grubunun klavyecisi Murat Ses isimli müzisyenin başlattığı bir müzik akımı olan Anadolu Rock müziğinin temelleri bu yıllarda atılmış ve ülkemizde ki dinleyici de bu müziğe çok çabuk ısınmıştır. Bu müzisyenler yurtdışında da ağırlığını sürdüren Rock müziği yakından takip etmekteydiler, tabi bunun yanı sıra kendi ülkemizin tarihinin, geçmişinin, müziğinin çok köklü bir geçmişe uzandığını ve 1960’lı yılların ikinci yarısında ortaya çıkmaya başlayan ve doğduğu yer A.B.D olan psychedelic rock akımının bizim ülkemizde ki müziğin özünde de var olduğunu fark etmişlerdir (Arıcı, 2014: 50).

Batı kültürünün “68” kuşağı hippie gençleri doğu kültürünü, mistik atmosferine oldukça meraklılardır ve doğu kültürü ile ilgili sürekli araştırma

yapmaktaydılar. Fakat Türkiye’de bulunan müzisyenler ise hippilere göre çok daha şanslıydılar çünkü bu ülkede doğup büyümenin verdiği doğu kültürünün avantajına sahiptiler. Bu durumu çok iyi değerlendirmeleri gerektiğine inanıp batı kültüründe müzik yapan dünyada ki diğer müzik gruplarının ve sanatçıların çalışmalarından hem de kendi müziğimizden yararlanıp çok iyi bir harmanlamayla doğu – batı sentezlerini ortaya koyarak Anadolu rock müziğini günümüze kadar taşımışlardır (Arıcı, 2014: 50).

12 Eylül 1980 askeri darbesinin getirmiş olduğu sınırlamalar, yasaklamalar 1990’lı yıllara doğru gelirken sosyo ekonomik anlamda toplumu biraz daha rahatlatmaya az da olsa ekonomik olarak hareketlilikle birlikte etkisini yitirmeye başlamıştır. Ekonomik olarak liberal bir şekilde siyasal ve toplumsal anlamda da kendisini göstermiştir. Kapitalist politikaların toplumsal yaşayış biçimini şekillendirmesiyle Türk toplumu üzerinde de kendisini göstermiş ve birey odaklı anlayışı ülkemizde de ön plana çıkartmıştır. O dönem içerisinde öğrenciler, gençler, toplum depolitize (siyasetten uzak durmak) olmuş, tüm bu gelişmeler yaşanırken tabii ki doğal olarak Türk rock müziği de etkilenmiştir öncelerde protest bir tarzı ve çıkışı olmayan Türk rock müziği bu sefer, dinleyici kitleden böylesi bir istek gelmeyince hiç o alana girmemiştir. Hızla büyüyen kentler, kentleşme ve büyük şehirlere göç etme olgusu, kırsal yaşama biçimini de kentlerde yaşamak istemeleri toplumsal değişikliklere yol açmıştır. Burjuva ve entelektüel kesimlerde bile arabesk, pop müzik türlerinin ön plana geçmesi, Rock müziğinin o dönem içerisinde büyük bir toplum kesimi tarafından dışlanmasına sebep olmuştur (Arıcı, 2014: 51).

Bir önceki paragrafta anlatılan tespitlerin aksine, 1990’lı yıllarda öne çıkan Türk Rock gruplarından birisi olan “Bulutsuzluk Özlemi” Anadolu Rock müziği tarzının dışında, Türkçe Rock yaparak Türk Rock’ında daha kentli ve şehirli bir müzik yaklaşımı ortaya koymuştur. Grup asıl olarak 1980’li yıllarda kurulmuş ve ilk olarak albümlerini 1986 yılında çıkartmışlardır, ardından da 1990’lı yıllarda yapmış oldukları çalışmalarla adından söz ettirmeye başlamışlardır. “Bulutsuzluk Özlemi” grubu şarkı sözlerinde tema olarak; sosyolojik, psikolojik, ekonomik ve politik konuları dikkate alarak sanatsal bir işleyiş kazandırmışlardır (Arıcı, 2014: 51).

Yine bu yıllarda “Ra”, “Whisky” , “Objektif” adlarıyla kurulan grupların ardından Pentagram, Teoman, Şebnem Ferah ve Kargo grubu gibi sanatçı ve gruplar Türk Rock müzik türünü ileriye taşımış isimler olmuştur. Şebnem Ferah’ın 15 Kasım 1996 yılında çıkan “Kadın” isimli ilk solo albümü oldukça çabuk sesini duyurmuş,

albümde Şebnem Ferah'ı Sezen Aksu ve Onno Tunç'unda desteklemesiyle birlikte Raks Müzik firmasından çıkartmıştır. Bu albümünde Şebnem Ferah'a İskender Paydaş, Tarkan Gözübüyük ve Demir Demirkan gibi ünlü aranjörler eşlik etmiş, ilk klibini ise "Vazgeçtim Dünyadan" adlı parçasına çekmiştir. Gerek kaset ve CD satışları gerekse video klibiyle uzun süre listelerde bir numara olarak boy göstermiş ve daha sonra "Yağmurlar", "Bu Aşk Fazla Sana" ve "Fırtına" adlı şarkılarına klip çekmiştir. İlk solo konserini ise 4 Nisan 1997'de İzmir Ege Üniversitesi'nde yaklaşık 6000 kişiden oluşan büyük bir kalabalığa vermiştir. İzmir'deki konserinin ardından Türkiye'nin çeşitli yerlerinde konserlerine devam etmiş ve bu konserlerin yanı sıra düzenli bar programları da yapmıştır. 1998 yılında ablası Aycan Ferah'ı kaybettikten sonra üzüntülü bir dönemin ardından, 2.5 yıllık bir aradan sonra 30 Haziran 1999'da "Artık Kısa Cümleler Kuruyorum" adlı ikinci albümünü çıkartmış ve 10 Temmuz 1999 Perşembe günü ikinci albümünün ilk klibi "Bugün" isimli şarkı müzik kanallarında boy göstermeye başlamıştır. İlk albümünde olduğu gibi ikinci albümünde de İskender Paydaş ve Pentagram ekibiyle çalışan şarkıcı, albümün ikinci video klibini "Artık Kısa Cümleler Kuruyorum" şarkısı için yapmıştır, ikinci albümünün ardından yine araya uzun bir stüdyo dönemi koyarak. 1999 yılında meydana gelen 17 Ağustos depreminde babası Ali Ferah'ı yitirmiş acısını, üzüntüsünü hafifletmek ve yeni şarkılar üretmek için müziğe daha da sıkı sarılarak, 18 Ekim 2001 tarihinde "Perdeler" adlı üçüncü albümü yayınlanmış ve yine büyük bir beğeni toplamıştır, bu seferki albümünde Şebnem Ferah'a, İskender Paydaş ve Pentagram üyeleri ile değil sahnede birlikte çalıştığı müzisyenler eşlik etmiştir. Bu albümden ilk videosu ise, albümle aynı adı taşıyan "Perdeler" şarkısına çekilmiş, bu klipten kısa bir süre sonra da "Sigara" şarkısına da klip çekilmiştir. Şebnem Ferah ayrıca bu albümdeki "Perdeler" şarkısına Finlandiya'da çok meşhur olan "Apocalyptica" grubu ile çalışarak yeni bir yorum getirmeyi başarmıştır. 24 Nisan 2003'de "Kelimeler Yetse" adlı albümünü dinleyicileriyle buluşturan Şebnem Ferah 28 Nisan 2003'de bu albümünün ilk videosu olan "Ben Şarkımı Söylerken" isimli şarkısı, müzik kanallarında yayınlanmaya başlamıştır, aynı albümden çekilen diğer video klipler ise sırasıyla "Mayın Tarlası" ve "Gözlerimin Etrafındaki Çizgiler" adlı şarkısıyla devam etmiş o dönem Türkiye'nin birçok farklı şehrinde konserler düzenlemiştir (Arıcı, 2014: 51).

Türk rock müziği yıllarca siyaset ve iğneleme amacı taşımış arada aşkı, sevgiyi dile getiren şarkı sözleri yazılmış olsa bile bazen de yerini umutsuzluğa,

yaşamdan kopmuşluğa bırakmıştır. Türk rock müziğinde giderek güçlü hale gelerek gelişen piyasa koşulları ile Athena, Duman, Mor ve Ötesi ve Manga gibi gruplar önceki yıllarda da varlıklarını sürdürmüş olsalar bile, kendilerini bu dönem içerisinde çok daha iyi ifade etmeyi başarmış ve popülerleşmişlerdir. Örnek olarak bakılacak olursa; Athena grubu ilk olarak 1987 yılında bir metal grubu olarak ortaya çıkmıştır ve ardından 1993 yılında da sert metal üslup ve tarzı ile bir albüm yayınlamışlardır. Fakat grup çok daha farklı bir projeye imza atarak, futbolun çok daha popüler olduğu, geliştiği dönemde “Holigan” adıyla piyasaya sürdükleri albümleri ile, çok daha popüler bir rüzgarı ve kitleyi yakalamayı başarmışlardır popüler Türk rock kültürü ile birlikte kendilerine olan ilgiyi çoğaltmış ve kitlenin ilgisini üzerlerine çekmeyi başarmışlardır (Arıcı, 2014: 52).

Nükleer santrallere, enflasyona, ezilmişliğe, haksızlığa, silahlara, savaşlara, ayrımcılığa, ırkçılığa, sınırlara, düşmanlıklara, özgürlüklerin yetersizliğine karşı toplumun tepki gösterdiği şeylere katılarak öncülük eden, seslendiren şarkıların çoğunluğunu Rock şarkılar oluşturduğu için, Ankara’da yapılmış olan Taner Öngür’ün düzenlemiş olduğu Türkçe Rock Festivali “Nükleer Karşısı hafta” kapsamında 26 tane grup ve sanatçının katılımı ile ilk olarak 25 Eylül 1993’te düzenlenmiştir. Bu konserlerde halkı ve kamuoyunu tehlikenin farkına varmaları konusunda bilinçlendirmek için konserler düzenlenmiştir. Bu konserlerin ardından İstanbul Esenyurt’ta bulunan Rıfat Ilgaz kültür merkezinde Mayıs 2000 tarihinde nükleer santrallere karşı beş gün boyunca sürecek olan alternatif Türk rock müzik festivali ile devam etmiştir. Festivale; Moğollar, Bulutsuzluk Özlemi, Kesmeşeker, Mor ve Ötesi, Objektif, Kurban, Replikas, Işığın Yansıması, Gökalp Baykal, Band, Suavi, Hüseyin Turan, Tolga Candar adlı sanatçı ve gruplar katılmıştır (Yurga, 2010: 22).

Türk rock gruplarının geleneksel olan çalgılarımızı da kullanarak yaptıkları birçok çalışma bulunmaktadır, buna örnek olarak özellikle “Moğollar” grubunun Cahit Berkay’ı birçok çalışmasında bağlama enstrümanını kendi tarzı, üslubu ile şarkılarının içerisinde kullanmıştır. 1970’lerden bugüne çalışmalarına ara vererek sürdüren Onur, Feridun, Haldun Hürel’den oluşan “Üç Hürel” ve “Moğollar” grubu Türk müzik tarihinde 30 yıllık bir tecrübe ve geçmişe sahiptirler, ilk çıkış yakaladıkları ses getiren çalışmalarının olduğu yıllarda ki gibi olamasalar bile hala çalışmalarını sürdürmektedirler. 1970’li yıllarda halk üzerinde ki yakaladıkları sempati, duygu ve sevgilerini bugün hala sürdürmektedirler bu iki grubun üyelerinin

yaş ortalamasının günümüz gençliğine oranla yüksek oluşu, onların bugünün gençliğine hitap etmelerine asla engel olmamıştır (Yurga, 2010: 23).

Türkiye’de 1990’lı yılların sonunda Rock gruplarında artış gözlenmiştir. Rock müziğin tek başına bir solistle yapılamayacağını bilen müzisyen ve sanatçılar, grup kurma zorunluluğunu uygulamışlardır, bu sebeple “90”lı yıllarda kurulan Türk rock grubu sayısı giderek artış göstermiştir. 1990’larda kurulan; Ayna, Mavi Sakal, Kargo ve Destan gibi gruplar 2000’li yıllara girerken çalışmalarını sürdüreceklerinin mesajlarını da vermişlerdir (Yurga, 2010: 23).

2.3.2.3. Türkiye’de Arabesk Müzik

Arabesk (İng: Arabesque)’ in sözlük anlamının tüm islam ülkelerinde ki tanımı birbiriyle keşisen, geometrik ve çizgisel öğelerden oluşan bir bezeme türü olarak anlatılmaktadır. Arabesk müzik türü hakkında ki oluşan genel kanı “Arap” etkisi ile oluştuğu sanılmaktadır, arap müziğine, çalgı türü, çalgılıma ve ritim olarak benzeyen arabesk müzik sözlük anlamından da anlaşılacağı gibi, melodisindeki süslemeli ezgilerin çok oluşu ve çalgıların çeşitliliğindedir (Yurga, 2010 25). Arabesk müzik, Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği’nden her türlü etkilenmiş, dönem içerisinde de batı müziği tarzı yapay ve suni motiflerle süslenerek, müzikal olarak az gelişmişlik örneği olarak ülkemizde ekonomik, kültürel seyrin içerisinde ritmik, ezgisel yapısıyla dinamik çeşitlilikten uzak, tek düze ve sığ bir müzik olarak karşımıza çıkmaktadır (Yiğit, 2004: 141).

Ülkemizde bir dönem ticari olarak büyük paralar kazandırması dolayısıyla, bu müziği icra edenleri de, söyleyenleri de arabesk müziğe yönlendirmiştir. Arabesk şarkıların kasetleri el arabalarıyla satış yapan işportacılar tarafından da alınıp satılmaya başlamış ticaretin ana unsurlarından birisi olan, ucuz maliyet hesabı, seri üretimle çok satma ilkesi ve çok kazanç bu dönemde başarıya ulaşmıştır (Yurga, 2010: 25).

Arabesk müzikte bazen çocuklarda kullanılmaya başlanmış, hem çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişimini engellemiş hem de çaresizliği, olanaksızlıkları içerisinde barındıran sözlerle toplumda dinleyici kitlesine ulaşmış olan arabesk müzik insanların duygularını sövmeye başlamıştır. Türkiye’de arabesk müziğin yaygınlaşmasındaki etkenler, sosyolojik, sosyoekonomik açıdan ele alınmakta fakat bu yapılan çalışmalardan hiç biri arabesk müziğe müziksel ve sanatsal anlam yükleyerek bakmamıştır (Yurga, 2010: 25).

Geleneksel Türk Halk Müziği ile ilgili olarak araştırmalar yapan Alman Etnomüzikolog Prof. Dr. Kurt Reinhard, 1978 yılında İzmir’de bir seminerde bulunduğu sırada, Türkiye’de ki arabesk müzik kavramı ile ilgili ne düşünüyorsunuz diye sorulduğunda; Ben bu müzik türünü Türkiye’deki müzikle ilgilenen uzmanlar gibi yoz bir müzik türü olarak görmüyor değerlendirmiyorum. Aksine bu müzik türünü Türk Halk Müziği’nin günümüz şartlarındaki doğal bir tezahürü olarak değerlendiriyorum! Demiştir (Yurga, 2010: 25). Arabesk kültür, Meral Özbek’in belirttiği gibi; “Geçiş toplumunun ürünü olarak, hem gelenekselin bozulmuş halini, hem de modern olamamış bir ‘Marjinalliği’ yansıtmaktadır.” (Yiğit, 2004: 141).

Türkiye’de arabesk müzik 1970’li yıllarda; otobüs, minibüs, ticari taksilerde, dolmuşlarda şoförlük yapan kişiler tarafından çok yaygın olarak dinlenmekteydi, arabeskin adına da uzun bir süre “Dolmuş Müziği” denmekteydi. 1980 yılına gelindiğinde ise arabesk müzik hakkında “Yoz Müzik” tanımlaması da yapılmaya başlanmıştır. Aynı yıllarda Avrupa ve Amerika’da ise “Yoz Müzik” olarak tanımlanan disko müziği hızla yayılmaya başlamıştır ve ülkemizde ki arabesk müzik türü ile aynı sınıfta ele alınarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Yurga, 2010: 26).

1980’li yıllarda ise başına “Küçük” terimi eklenerek oluşturulan çocuk arabesk müzik yorumcusu isimler ön plana çıkmaya ve türemeye başlamıştır. Bunlar; Küçük Ceylan, Küçük Emrah, Küçük Mustafa, Küçük Sezer, Neşecik, Mahsun Kırmızıgül, Murat Yıldız gibi çocuk sesleri ön plana koyan arabesk müzik furyası bu müzikle ve çocuk arabeskçilerle iç içe büyüyen bir nesil yaratmış olmuştur. 1970’li yıllardan 1990’lı yıllara kadar olan 20 yıllık süreçte Türkiye’de arabesk müziğin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasının en önemli sebeplerinden birisi, Türkiye’de ki müziğin içinde bulunduğu boşluktan dolayı arayışa yönelmesinden kaynaklanmıştır (Yurga, 2010: 27).

Arabesk şarkı sözlerinin ülkemizde slogan haline dönüşmesi, karayollarındaki kamyonlar başta olmak üzere, araçların çeşitli yerlerine yazılması ile Türk toplumu üzerindeki etkisinin çok büyük olduğunun bir göstergesi olmuştur. 1950’li yıllarda ülkemizde ekonomik yetersizlikler nedeniyle, doğudan batıya, köylerden kentlere, daha iyi yaşam koşullarına, sahip olabilmek yaşayabilmek için büyük kentlerdeki iş gücüne güvenerek göç eden kırsal bölge insanımız, üzerinde taşıdığı toplumsal değerlerini kent yaşamı içerisinde sürdürmesinin olanaksız olduğunu görmeye başladığı süre içerisinde, ekonomik olarak da bunalım yaşaması sebebiyle değerlerini kaybetme korkusunu da yaşamaya başladığı süreçte. Kendi özlerinde var olan

bağlamayı, şehrin teknolojisine ayak uydurmasından kurtaramamıştır, bağlamanın yerini elektro bağlama almıştır ve özünü, iklimini unutturur hale getirmiştir (Yurga, 2010: 27).

Arabesk kültür farklı yönlerden ele alınacak olursa, sadece müzik endüstrisinin desteği ile piyasaya sürülmüş alım, satımı yapılan maddi bir kaynak olarak görülmemelidir. Çünkü 1976 yılından önce müzik endüstrisi sektörünün Türkiye’de çok yayılmadığı dönemde ki süreçten önce ortaya çıkmaya başlamıştır. Gecekondu mahallelerinde ki ifade ediliş biçimiyle, yapısıyla sadece bir meta değil, bir yaşam tarzı, bir kültürel buluş haline dönüşmüştür, arabesk kültür kavramına bu şekilde bakacak olursak eğer, tepeden aşağı empoze edilmiş olan değil toplumsal olarak, halka ait direnme, kabullenmeme, isyan etme ve boyun eğmenin ideolojik olarak dile gelmiş tasviri olmuş aslında bir popüler kültür şeklidir (Yiğit, 2004: 141).

Kuralı ve belli başlı kuramsal bir çerçeve içerisinde olmayan arabesk müzik sanatçıları da diğer sanatçılardan farklı olmuşlardır. Arabesk müzik sanatçı ve yorumcularını iki farklı grupta inceleyecek olursak eğer; bir tarafta düzenli bir şekilde müzik eğitimi almış, profesyonel anlamda müzik yaşamlarına genelde, radyolarda başlamış olan fakat daha sonra ise arabesk müzik piyasasına girmiş sanatçılar yer almaktadır. Bu sanatçılar Orhan Gencebay, Neşe Karaböcek, Ferdi Özbeğen gibi isimlerden oluşmaktadır. Diğer tarafta ise herhangi bir müzik eğitimi almamış, müzik sektörüne doğrudan olarak arabesk müzikle başlamış olanlarda yer almaktadır, bu sanatçılar ise İbrahim Tatlıses, Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses gibi isimlerden oluşmaktadır (Yiğit, 2004: 141, 142).

Arabesk müzik söyleyen sanatçıların arkalarında eşlik eden müzisyenlerin para kazanma amacından başka bir düşünceleri olmamaktadır. Fakat sanatçıya sahnede eşlik eden müzisyenlerin çaldıkları enstrümanlarına çok iyi hakim olmaları gerekmektedir, bu müzisyenlerin nota bilgilerinin olmayışının çok fazla önemi yoktur, çünkü tüm ezgiler birbirine benzeyen kalıplarda ilerleyen geçiş melodilerine sahiptir bu durum ise müzisyenlerin işlerini oldukça kolay hale dönüştürmekte ve çalma tekniğini de kolaylaştırmaktadır (Yurga, 2010: 29).

Çalıp söyleyerek arabesk müzik yapan sanatçılara, taverna arabeskçisi denilmektedir. Taverna kültürü içerisinde müzik yapan sanatçılar sadece ülkemize ait müzikleri değil, diğer ülkelerin sevilen favori olmuş şarkılarını, melodilerini de seslendirmektedirler. Fakat yabancı ülkelere ait şarkıları sadece, canlı müzik programı yaptıkları alkollü eğlence yerlerinde icra etmekteydiler, eğer ki çıkaracak

oldukları, kaset kayıtlarında bu parçalara yer vermeleri durumunda o yıl çıkan kasetin çok satmayacağından emin oldukları için, albümleri içerisine yabancı şarkıları almamaktaydılar (Yurga, 2010: 29).

Türkiye’de 1970’li yıllarda “Piyasa Arabeski” adıyla başlayan akım, daha sonraki dönemlerde 1980’li yıllarda “Protest Arabesk” ve Taverna Arabesk” olarak çeşitli türlere yayılmış olan arabesk müzik, 1990’lı yılların sonunda “Dini Arabesk” türünü de içerisine ekleyip farklı dinleyici kitlelerine de hitap etmeyi sürdürmeyi başarmıştır. Günümüzde arabesk müzik bütün türleri ile Türk toplumunun yaşadığı her yerde kültürel olarak varlığını korumakta ve devam etmektedir (Yurga, 2010: 30).

2.4. Popüler Kültür ve Müzik İlişkisi

Müzik dinlemek ve yapmak birer eylemdir ve toplumda var olan kültürel değerlerden doğarlar. Müzik, sosyal yapıya dayalı bir sosyal davranışın sonucunda yaratılmaktadır. Bu nedenle müzik, sadece bir ses sistemi değil, etnolojik bir yapının oluşturulduğu, belli bir davranışın sonucunu içinde taşımaktadır. Bu anlamda müzik, belli bir kültür içinde yer alan sosyal bir olaydır. Üreten de dinleyen de “o” kültür içindeki insanlardan oluşmaktadır. Besteler de “o” kültürdeki insanların davranışlarının yansımasıdır. “O” kültürün ana ilkeleri ve beklentileri kavranmadıkça bestecinin niçin bu beste biçimini kullandığı, üretiliş felsefesi bilinmedikçe de eserin değeri ve yeri belirlenemeyecektir (Kaplan, 2005: 60, 61).

Müzik, belirli ritimler, ses düzenleri ile dinleyicide “çağrışımlar” yapıp, onda bireysel duygular ve heyecanlar yarattığı, yaşamla köprüler kurabildiği ölçüde benimsenmektedir. Kullanılan dil, seçilen sözcükler ve bu sözcüklerin hangi ses perdesine nasıl yerleştirildiğini tespit etmek, o kültürel yapıdaki müziksel anlatımı kavramamızı sağlayacaktır. Ezgisel yapıdaki duygunun anlamı, kültürel birikime ve değerlere göre değişim göstermektedir. Örneğin, bir Hollandalının dans ettiği bir parça bir Türk’e basit gelmektedir (Kaplan, 2005: 61).

Kültür ve müzik arasındaki ilişkinin benzerini popüler müzik ve kültür arasında da görmek mümkündür. Örneğin, pop müziğin ortaya çıkmasında rol oynayan kültürel etmenlerden bir tanesi Amerikan seri üretim yöntemlerinde ortaya çıkan artıştır. Bu anlamda pop müziği, toplumsal ve kültürel değişim sürecinde yeni bir yaşama biçimi ve kültürün simgesi olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD’de gelişen sanayileşmenin sonuçları ve gittikçe artan ulusal gelir, toplumda doyum tanımayan ve temeli tüketime dayanan bir yaşam biçimi oluşturmuştur.

Mutluluğu yalnız maddi yaşam koşullarında arayan bu toplumun bireyleri, psikolojik olarak da bireysel özgürlüğün sınırlarını zorlamaktaydılar. Bireyci özgürlüğün sınırlarının zorlanması sanatı da önemli bir dönemece getirmiştir. Üretim sürecinin topluma getirdiği rahatlık, Amerikan toplumunun kültür olaylarından daha çok yararlanmasını sağlamanın yanında, sanatın günlük yaşamın bir parçası olmasına yardımcı olmuştur. İnsanın doğasına aykırı da olsa, sanayileşme sonucu oluşan büyük kent yaşamının gereksinimleri, tüketim malı özelliği taşıyan, başka bir ifadeyle kısa ömürlü ve kullanıldıktan sonra atılan, malların üretimini zorunlu hale getirmiştir. Sanayileşme sürecini tamamlayan Amerikan toplumunun bu kültürel yapısı sanata da yansımakta, kalıcı olmak amacıyla olmayan ve sürekli değişen yapıtlar üretilmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda sanayileşmenin getirdiği kültür, popüler müziğin doğmasına ve gelişmesine yol açmıştır denilebilmektedir (Türkmenoğlu, 2008: 96, 97).

Kültür kavramının değişmesi ile birlikte başlayan süreçte “popüler” olgusuna vurgu yapılarak her şeyi sınıf kapsamında ele alan modern yaşamda, ticari olarak tanımlanırken, belirli yaşam tarzlarını ortaya koyan yüksek sınıf tarafından, öz niteliğini yitirmiş, sermayeye dayalı olup, bölünmelere uğramıştır. Her dönem de insanların kendini ifade aracı olan müzik ise, bu zaman sürecinde değişiklik göstermiştir. Bu durumun en güzel örneğini festivaller oluşturmaktadır. Festivallerde geleneksel halk türkülerine önce elektronik çalgılar girmiş ve yerel sanatçıların dışında, pop sanatçıları festivallerin baş konukları olmuştur. Kültür değişimindeki en önemli unsur olan halk, kendi yarattığı popüler ürünleri, yaşamsal geleneği oluşturma noktasında müzik ile birlikte yaratmış, zamanla bir müzik geleneği haline gelmiştir (Aydar, 2014: 801, 802).

Halk, folk ve popüler gibi kavramlarla ifade edilen; geleneksellik ve modernizm arasında yer alan yaşamdaki geçiş süreçleri, sanayi devriminin getirdiği ideolojik kültürü, 21.yy’a geldiğimizde endüstriyel kitle kültürü olarak taşımış, müziği de ritm olgusu ön plana çıkararak seri üretim haline dönüştürmüştür (Aydar, 2014: 804).

Popüler kültürde müziğin sanattan çok kültürel bir kavram olduğu düşünülürse, müzik popüler kültürün en temel unsuru, hatta bazı yazarlara göre popüler kültürün ta kendisidir. Bu bağlamda müziği var eden şarkılar, popüler kültürde hayatı, bireyi ve toplumu şekillendirme görevi taşımaktadırlar. Popüler

müziğin bir formu olarak şarkılar, toplumsal değerlerle birlikte dönemin kültürüne ve içeriklerine göre değişiklik göstermişlerdir (Aydar, 2014: 804).

Popüler kültür ve müziği ele alırken, konuların da kültür kavramının değişimi paralelinde ilerlediği, birbirine bağımlı olduğunu ve bu anlamda popüler kültürün özellikle müzik alanıyla kültürel değişimi gösterdiği de söylenilebilir. Popüler kültür yarattığı müziği, değişen anlayışlar, düşünceler ve değişen dönemler doğrultusunda sürekli farklı şekilde sergilemiş ve içinde bulunduğumuz döneme çok farklı kavramlar taşıyarak, hem kendi iç kültürünü hem de müziğini değiştirmiştir (Aydar, 2014: 807).

Sanayi devrimiyle birlikte oluşan serbest zaman kullanımı ve bu zamanları kitleler adına düzenleyen, bir eğlence sektörünün oluşmasına yol açmıştır (Aydoğan, 2004: 212). Bu eğlence sektörünün başını ise, popüler müzik çekmektedir. Popüler kültür ve popüler müzik eğlence sektörünün çok önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu sektörün dünyada ki en gelişmiş merkezi A.B.D'dir, bu sektörün gelişmesi, pazarlanması, ilerlemesi içinde kapitalist sisteme her zaman ihtiyaç duyulmaktadır (Yıldırım, 2014: 510).

2.5. Popüler Müziğin Gençler Üzerindeki Etkileri

2.5.1. Popüler Müziğin Gençlerin Davranışları Üzerindeki Etkileri

Toplumda gençlik dönemi ve gençlik kültürü modern hayatın bir ürünü olarak kentleşme, endüstri devrimi ve eğitim alanında yapılmış olan reformlarıyla, bugün anladığımız anlamda bir toplumsal kategori olarak ortaya çıkmıştır (Ercins, 2009: 501).

Gençlerin gündelik hayatta yaşantı şekilleri, popüler kültür ve popüler müzikle iç içe geçmiştir. Yeme içme alışkanlıkları, gelecek nesilde yapmak istedikleri meslekleri dahil olmak üzere her alanda popüler kültürün etkisi altına girmiş olan bir genç nesil kitlesi yetişmektedir (Kan, 2011: 37, 43). Popüler müzik olgusu için en önemli kitle olan genç nüfusun birbirleri ile olan yoğun biçimdeki iletişim kanalları ile tüketim sürecini hızlandıran yaklaşımları, kendi içlerinde ki üretim aşamasındaki süreci de popüler yapabilecekleri algısıyla hareket ederler ve bu güce sahip olduklarını düşünmektedirler. Zaten ürünü popüler yapacak olan kitle ve ihtiyaç duyulan genç nüfus, üretim sürecinde ki popüler olguyu göklere çıkartarak yüceltmek için hazır beklemektedir. Asıl fitili ateşleyecek olan süreçte tek yapılması gereken, o ürünün gençlere ve topluma verecek olduğu mutluluk hazzını

hissettirmektir. Sonraki süreçte ise işleyiş çok hızlı bir şekilde gelişip sonuçlanır (Özdemir, 2007: 14).

Popüler müzik içerik olarak standart ve temel anlamda hep aynı ritim kalıpları kullanılarak ilerleme göstermiş olup, daha sonralarda bu durum, özgün olarak müzik yapma olgusunun da önüne geçmeye başlamıştır. Pop şarkılarda genel eğilim; sevgi, aşk, ihanet, dostluk, arkadaşlık, duygusallık temaları işlenerek fakat sonuç olarak eğlenme ve eğlendirme amacı taşıyan bu sektöre hizmet eden gece kulüpleri ve bar tarzı alkollü mekanlarda gençlerin yoğun olarak bulunduğu ortam içerisinde gençlere yönelik, hitap eden kitlesel bir müzik olarak günümüzde hala genç nüfus tarafından hızla tüketilmeye devam etmektedir (Yıldırım, 2014: 509).

Popüler müziğin gençler üzerindeki etkisi, genç kitleyi yorucu tekrarlar ile yakalamasıyla birlikte etkisini fiziksel olarak göstermesiyle başlar, gençleri dans ettiren, hareketlendiren, zıplatan müziğin ard arda tekrar etmesi ritim kalıpları ile dinleyici kitleyi birbirine kenetleyerek kendi içerisinde dinleyiciyi üzerinde de denetimi sağlar ve hakimiyet kurarak eğlence eşiğini üst noktaya taşımaktadır (Özdemir, 2007: 14). Bu bağlamda popüler müziklerdeki canlılık, hareketlilik ve ritmik melodiler gençlik döneminde olan nüfusla paralellik göstermektedir, diyebiliriz (Artukoğlu, 2013: 36).

Pop şarkılar ritim yapısı olarak akılda kalıcı kolay ezgiler taşımakta olup, bu duruma ek olarak farklı farklı akustik, etnik, elektronik enstrümanlar da kullanılarak çok daha fazla genç nüfusu etkisi altına alarak, ana unsur olarak ta sürekli tekrarlayan dans ritimlerini motiflerini içerisinde barındıran, eğlenme odaklı kullanılan müzik biçimleri ve türleri arasında yerini almıştır, özet olarak eğlence sektörü ve kapitalist sisteme hizmet etmeye devam eden bir unsur olarak ilerlemeye devam etmektedir (Yıldırım, 2014: 509).

Tarihsel olarak, müzik ve tarz merkezi olan gençlik kültürleri; küresel olarak yayılmış olan sosyal bütünlük olarak günümüzde de gündelik hayatta oldukça tanıdık gelen kavramlar halini alarak. 1950'li ve 1960'lı yılların müzik akımlarına ve tarzlarına dayalı yeni buluşlar geliştirmişlerdir. Bu buluşlar, Kuzey Amerika, Batı Avrupa, Avustralya ve Japonya gibi gelişmiş olan dünyanın sayılı endüstri bölgelerinde bulunan, genç nüfus üzerinde de büyük bir etki yaratılmasına sebep olmuştur. "Müzik ve Tarz" kavramları bütün dünya gençliği için çok önemli bir kültürel hareketlilik kaynağını oluşturmuştur. O dönemlerde Güney Amerika, Afrika'nın bir bölümü ve Asya coğrafyasında bulunan genç nüfus çoğunlukları

popüler müziğe dayalı oluşmuş olan tarz ve imaj biçimlerini sahiplenerek taklit etmişlerdir. Yine bu durumu destekleyici biçimde benzer olan 1970’li ve 1980’li yıllar boyunca o dönemdeki çalınan müziklerin de etkisiyle dönemin tarzını ve stilini yansıtan gençlik kültürünün, kolektif birliktelik ile dönemin en büyük temsilinin önemli bileşenleri haline gelmişlerdir. Küresel açıdan da tüm dünya da kabul gören “Gençlik Kültürü ve Popüler Müzik Kültürü” arasındaki ilişki biçimi sosyolojik olarak ta ele alınmış kültürel çalışmalar ve medya çalışmalarında da ilgi görür bir hale gelmiştir (Bennet 2000: 1).

Popüler müziğin gençlerin üzerindeki etki kurma süreci 1960’lı yıllarda başlamış, Rock müzik ile doğrudan temas kurarak ilgi odağı haline dönüşmüştür. Woodstock, kuşak gençliğin müziğinin bir yansıması olan Rock müziğin, geniş yelpazede kabul görmüş bir çevre ile öne çıkarak sosyal gençliğin büyük bir grup temsilcisinin sembolü haline dönüşmüştür. 1960’lı yıllardan başlayarak doğrudan genç nüfusu hedef kitle olarak alan ve bu gençlik pazarını da hedefleyerek oluşan üretim süreçleri doğrudan o yıllarda ki genç toplumsal kitleye ulaşma amacı taşımaktadır. Rock müzik, hızla yükselen bu pazarda öncelikli sırasını almayı başarmış, Rock müziğin doğma serüveninde, geniş çapta bir sosyal değişimin de olduğu ve genç nüfusun “ Pop müzik pazarı haline dönüşmesini” belirleyen başlıca unsurlardan birisi olmuştur (Çerezcioğlu, 2014: 17).

James Lull’un “Popüler Müzik ve İletişim” kitabında yer alan bir araştırma ve ankete göre (10-18 yaş) ve (19-24) yaş grubu olan genç erişkinler, dinlemiş oldukları müziklerin kliplerinin etkisi ile zihinlerinde, hayallerinde canlandırdıkları imgelerde rol alma isteğinde daha yaşlı kişilere göre yüksek oranda farklı değerlendirmeler ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak ise o dönemdeki genç nüfusun plak satın alan kitleden olması dolasıyla, müziğin kendileri için kişisel anlamda çok önemli olduğunu belirtmişlerdir, en çokta rock and roll tarzdaki müziği tercih ettiklerinin mesajını da vermişlerdir. Sevdikleri müziğin de desteği ile hayal dünyaları içerisinde zihinlerinde imgeler kurgulamışlar ve kendileri de bu sevdikleri tarzda ki müziğin yardımıyla bu müziksel imgeler içerisinde hayallerinde kendilerine de rol vermişlerdir. Yapılan bu araştırma çalışmasında kadın katılımcıların ve genç katılımcıların genel olarak müzikle çok daha yakından ilgili oldukları sonucunu çıkartmışlardır (Lull, 2000: 138).

Gençler günümüzde de daha çok evin dışında olmak isteyen bir yaş grubu olma özelliğini hala taşımaktadır. Kendi aralarında parti, kutlama, eğlence tarzı

etkinlikler düzenleyerek onların deyimi ile “Ortam yapmak” belli başlı eğlence mekanlarında boy göstererek, kendilerine özgü olan kültürlerini yaşayarak sosyal bir çevre yaratma çabası içerisinde olurlar, kendilerine ait olan giyim alışkanlıklarını sergileyerek, gürültülü tarz da müzikler dinleyerek kendi arayışlarını bulma çabası içerisinde var olmaktadır. Buna benzer bir durum geçmiş yıllarda da genç nüfus hareketliliğinin içerisinde, müzik endüstrisinin dikkatini çekmeyi başarmıştır 1953 – 1977 yılları arasında Elvis Presley yükselen bir yıldız olarak başta olmak üzere o dönemin “ikonu” olarak piyasa ya sunularak, yükselen satış grafikleriyle Rock’n Roll endüstrisini hareketlendirmeyi başarmıştır, tabi bu durum kendi içerisinde dönemin şartlarına göre şekillenerek yeni bir ticari yönelimine yani gençlerin enerji ve isteklerinin keşfedilmesiyle endüstriyel alanda da yeni bir soluk kazandırmayı başarmıştır. Ticari eğiliminde bu alana yönelmesi ile hedef kitle olan gençlere yönelik yeni bir arayış sürecinin de ürünleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunlara örnek;

Gençlere yönelik olan:

- Plaklar
- Yıldız olmuş ünlü isimler
- Dönemi anlatan filmler
- TV şovları
- Magazin ve şöhret dergileri
- Büyük kitlelere ulaşmayı hedefleyen açık hava konserleri
- Sahne de Show’a yönelik parçaya uygun danslar
- Radyo programları

ile ilk olarak Rock’n Roll müzisyenleriyle başlayan “bayağı vasat kültür” ve “erotizm” heyecanından sonra gençliğe ait olan bu müzik türü, artık tamamen plak şirketlerinin elinde bir oyuncak haline dönüşmüştür (Çerezcioglu, 2014: 17).

Teknolojinin geliştiği günümüzde iletişimi sağlayan, bireyleri, gençleri etkisine alan yönlendiren etkenler popüler kültürü oluşturan öğelerdir. Bu öğeler; televizyon, internet, moda, müzik, yazılı ve görsel medya, spor, siyaset vb. olarak sıralanır. Popüler kültür endüstrisi bu öğelerle toplum içerisinde birçok bireyi etkisi altına almayı başarmıştır. Bu etkiden en çok etkilenen yaş grubu ise ergenlik döneminde olan ortaöğretim yaşında olan öğrencilerdir. Kimlik ve kişilik arayışında oldukları çevre içerisinde ki tüm etkilere maruz kalmaya müsait durumda olan

ergenlik döneminde ki gençlerin tüketim kültürü altında ilerleyen popüler kültürün etkisi altına daha kolay girdikleri de gözlenmiştir. Popüler kültürde var olan ürünler, ergenlik döneminde ki gençlerin davranışlarına etki etmektedir. Sinema ve televizyon yıldızlarının giyim tarzları, farklı tarzlarda ki popüler müzik şarkıcılarının dinlenilmesi, popüler olmuş olan gazete ve dergilerin takip edilmesi, popüler, olmuş markaların takibi, konuşma şekillerinde ki özentilikle ortaya çıkmış konuşma şekilleri vb. birçok alanda ki gelişme ergenlik çağında olan gençleri etkilemektedir. Hatta bu etkinin gençlerin hayatlarına bile yön vermede çok etkili olduğu söylenmekte, gençler düşüncelerini, yaşamlarını popüler olan gelişmelere göre değiştirebilmektedir (Özgan, Arslan ve Kara, 2014: 470).

Kitle iletişim araçları içerisinde yer alan televizyon ve popüler kültür ürünleri içerisinde önemli bir yere sahip olan “Müzik Videoları” ilk hedef olarak gençleri üzerine çekmektedir. Bu videolar genç nüfusun tüketim alışkanlıkları, duygusal dünyalarına ve ilişkilerine olumsuz yönde etki etmektedir. Bunun yanında verdikleri mesajlarla da çoğu kez şiddet, saldırganlık mesajlarını içerisinde barındırmaktadırlar. Bazen de çok daha ileri gidilerek intihar etme mesajını içerisinde işlemektedirler. Hatta çoğu zaman magazinsel içeriğe sahip olarak uzun vadede genç nüfus kitlesi üzerindeki göstermiş olduğu olumsuz etkiler göz ardı edilerek ötelenmektedir (Ersöz, 2002: 62).

Yapılmış olan birçok çalışmada, televizyon program ve içeriklerinin en fazla, çocukları ve gençleri olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Dünyanın gerçeklik olgusu ile televizyonda gördükleri gerçekleri bağdaştırmaya çalışan çocuklar ve gençler iki dünyanın da kendilerine vermiş olduğu mesaj ya da mesajları kendi iç dünyalarında olumsuz etkilerini yaşamaktadırlar. Özellikle, bu konu hakkında yapılmış olan birkaç çalışmada çocukların ve gençlerin şiddet, saldırganlık, cinsellik ve pornografi içerikli yayınlardan olumsuz olarak etkilendiğini ortaya koymaktadır (Ersöz, 2002: 62).

Popüler müzikleri yaymakta kolaylık sağlayan televizyon; günümüzdeki insanların düşüncelerinin, değer yargılarının, tutumlarının ve davranışlarının en temel belirleyici unsurlarından birisi olmaya başlamış ve aynı zamanda da bir toplumsallaşma aracı haline dönüşmüş ve ailenin yapması gereken birçok fonksiyonu yerine getirmeye başlamıştır (Ersöz, 2002: 62).

Popüler müzik sanatçıları gençlerin bazen o dönem içerisindeki genel eğilimlerine ve tercihlerine bakarak şekil alarak müzik yapmışlardır. Bu duruma

örnek olarak; her gün televizyonlarda yayınlanmakta olan pop müzik şarkıcıları hemen her gün yeni bir tarz ve üslupla karşımıza çıkmaktadırlar, tabi ki medyanın da desteğini alarak basın yayın organları ile de reklam ve promosyon kampanyalarını yürütmektedirler (Artukoğlu, 2013: 37).

Gençler arasında müzik kliplerine duyulan ilgi çerçevesinde, müzik eseri satın alan birçok kişinin müzik tv kanallarında, diğer tv kanallarında ve kablolu yayın yapan kanalların aracılığıyla müzik klipi izlemiş olmalarıydı. Özellikle sadece müzik yayını yapan kanalları izlediğini söyleyenlerin oranı %74 çıkmaktaydı ayrıca bu çalışmaya paralel olarak, kişilerin haftada ortalama olarak yaklaşık altı saat süreyle bu kanalların karşısında vakit geçirdikleri gerçeğini de ortaya çıkartmaktadır. Ayrıca bu veriler araştırmanın yapıldığı tarihlerde müzik yayını yapan televizyon kanallarının izlenme oranları hakkında gerçekleştirilmiş olan başka bir güncel araştırma bulgularıyla da uyuşmaktadır. Genç yaştaki dinleyici kitlesi, müzik yayını yapan kanalları, kendilerine göre daha yaşlı popüler müzik dinleyicilerinden haftada ortalama dört saat daha fazla izlemekteydiler. Dinleyicilerin müzik kliplerine olan ilgi derecesini tespit etmek için, sorulan sorularda eserini satın aldıkları grup ya da sanatçıya ait olan bir video klip'i daha önce izleyip izlemedikleri sorulmuş, müzik video kanallarının karşısına geçerek özellikle mi yoksa öylesine arka planda ya da her iki şekilde de izleyip izlemedikleri sorulmuş, çalışmanın yapıldığı hedef kitleden üçte ikisinin çoğu sevdiği sanatçı veya grupların eserlerini satın almadan önce ki süreçte o grup ya da sanatçının bir video klipini daha önce izlediklerini hatırladıklarını söylemişlerdir. Tabi bu süreçte ergen yaştaki genç nüfus kendilerine göre daha yaşlı olan izleyicilere göre çok daha fazla hatırladıklarını dile getirmişlerdir. Müzik yayını yapan kanalları izleyen kişilerin birçoğu o kanalı özellikle karşısına geçip hem de öylesine izlediklerini söyleme oranları %65'tir. Bu duruma karşı olarak ta bir grup izleyici özellikle karşısına geçerek izlediğini %21'lik bir oranla söylemiştir, bir başka grup olan öylesine izlediğini söyleyen kitle ise %13 oranında kalmıştır. Müzik video kanallarının özellikle karşısına geçerek, birde öylesine türünden izlediğini söyleyenler arasında izleme süresi dağılımı yapıldığında da eşit bir sonuç elde edilmektedir. Özellikle karşısına geçerek izleyen %51, öylesine izleyenler %49, izleyenlerin %53'lük kısmı video kliplerde arada sırada da olsa "kişisel olarak bağlantı" kurduklarını söylemişlerdir.

- %7 her zaman
- %19 sık sık

- %27 ara sıra
- %32 nadiren
- %15 hiçbir zaman

İzleyicilerin bir kısmı video kliplerde kendi yaşam şekilleri ile karşılaştırdığında insanları ve olayları çağrıştırma özelliği kadınlarda ve genç yaşta olan kitleyle, araştırılan diğer grubun geri kalanlarına oranla çok daha fazla bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Yapılan bir diğer araştırma çalışması ile; özellikle genç nüfus kitlesinin bariz bir şekilde müzikle ve müzik klipleriyle en çok ilgilenen gruplar olduğu da ortaya çıkmaktadır, çünkü müzik eseri satın alan genç kitlenin bir çoğu video müzik kliplerini yakından takip etmeleri olmuştur, görüşme yapılan bir çok kişi video kliplerin müziğe duydukları ilgiyi arttırdığını, sevdikleri müzisyen, sanatçı ya da grupların eserlerini satın alırken tercihlerini olumlu yönde etkilediğini ve zihinlerinde sevdikleri belli başlı şarkılara ait olan olumlu görsel izlenimler bıraktığını ifade etmişlerdir (Lull, 2000: 139, 141). Televizyon ekranlarında yapılan program çeşitlerinde, düzeysiz olan ama “format” (Program İçeriği) uğruna düzeysizliğin bile önemsiz olduğu yarışmalarda yer almak isteyen insanlar, zamanlarının çok büyük bir kısmını televizyon karşısında geçiren gençlere de örnek olmaktadır. İnsanlara yeni aşılana değerler bütünü, daha iyi yaşama isteği, özetle halk ve gençler arasında sıkça kullanılan “yırtmak” anlamına gelen bu tanımlama ile bireysel olma isteğini insanlara hayal olarak aşılamaaktadır. Gençler; manken, şarkıcı, oyuncu, reklam ve film yıldızı bu insanları kendilerine rol model olarak seçmektedirler. Eğer ki televizyon izleyicisi ve genç nüfus, rol model olan kişiyi çekici bulursa ya da aynı model gibi olmak isterse, tümüyle modeli, kendi kimliği olarak yaşamının içerisine yerleştirmektedir (Dinçer, Durmuş, 2006: 123). Bu bağlamda özellikle, pop ve rock şarkıcılarının çeşitli TV programlarında yer alarak gençlerin davranışları üzerinde doğrudan rol model oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Popüler kültür ürünlerinden birisi olan popüler müzik, bireyi yorucu tekrarlarla yakalaması sonucu, etki unsuru olarak ta fiziksel olmasıdır. Tempo’lu müzikler gençleri zıplatarak dans ettirip eğlendirir, tabi bunu sağlayan en büyük uyarıcı etki müziğin durmadan tekrar eden vuruş kalıpları dinleyen ve eğlenen genç kitleyi denetler, tabi ki böylelikle ticari müzik gençlere birey olarak kapitalizm altında ki yaşam şekline çok daha çabuk ayak uydurmasını sağlamayı başarmıştır (Alemdar ve Erdoğan 2005: 53).

Popüler müzik şarkılarından oluşan repertuarları belirleyici olan müzik endüstrisi, şarkılara yüklenecek olan anlamlandırmaları hiçbir zaman belirleyemez, kontrol edemez, çünkü popüler müzik sektörü, ticari amaçlara hizmet eden kuruluşlar için para kazanma ve kar elde etme unsuru düşünülerek yapılırken, gençler için sadece kendilerini ifade etme alanı olmaktadır. Duygusalılık, cinsellik, kendini tanıma süreci gibi ikilemler arasında kalmış olan genç bireyin sorunlarını yansıtmaktadır (Özden, 2010: 59).

Seri üretim süreçlerinden geçerek tüketen tarafta olan genç kitlelere tüketme hedefi ile müziksel şekilleri, biçimleri, iskelet yapısı aynı olan ya da “Parça değişimine” bağlı olan belli kalıplar üzerine farklı sözler yazarak oluşturulan ve müzik endüstrisinin ortaya çıkarttığı “Sahte bireyselleşmiş bir döngü içerisinde” sürekli olarak yenilikçi yanılsamalar yaratarak geniş izleyici kitlelerine, gençlere pazarlanarak, ortaya çıkan bu tarz müzik ürünleri “Popüler müzik” olarak adlandırılmıştır (Ceylan, Demirdağ ve Çiftçi, 2005: 214).

Almanya Berlin’de yeşiller partisi eyalet milletvekillerinin müzik ve şiddet üzerine düzenlemiş oldukları panellerde, toplumun bazı kesimlerini aşağılayan küfür içerikli müzik türlerinin gençleri şiddete özendirdiği tespit edilmiştir. Berlin eyalet parlamentosu’nda yapılan “Provokasyon ve şans arasında gençlik” konulu yapılan toplantıda, müziğin gençler üzerinde yarattığı olumsuz etkileri çeşitli yönleri ile ele alınıp değerlendirilmiştir (Gültekin, 2013: 3).

Ülkemizde ise, popüler kültür ve popüler müzik dünyasının ortaya çıkarttığı bir ürün olan, aynı zamanda da bir gençlik sembolü olarak kabul gören, Özgür kız modeli olan “Nil Karaibrahimgil” sadece reklam mesajları içerisinde değil aynı zamanda şarkılarında da gençlerin tutum ve davranışlarını etkilemek amaçlı benzer mesajlar taşımaktadır “Gitme yoksa içerim bütün uyku haplarını...” diyor “Nil Karaibrahimgil, “Gitme” adlı şarkısında ve devam ediyor.

Gitme yoksa içerim bütün uyku haplarını
Sonra karıştırırsın ruh kitaplarını
Bir mektup yazarım hep seni sevdim’ le biten
Sonra artık hesap et bir daha olur mu hiç neşen
Gitme yoksa atlarım en yakın köprüden
Hafızaya gerek yok bu olur tek hadisen
Gitme yoksa katledeyim bizim yan komşuları
Sonra polise derim öldürmüş masumları

Gitme dünyam dönsün dönsün
Dünyam dönsün dönsün
Ben hiç kimse ölsün mölsün istemem
Gitme yoksa düşer yolum kiralık katillere
Sonra vurup durursun ıssız sahillere
Gitme yoksa adım geçer akşam haberlerinde
Git gide yaşlanırsın bir akıl hastanesinde
Gitme dünyam dönsün dönsün
Dünyam dönsün dönsün
Ben hiç kimse ölsün mölsün istemem
Gitme gitme
Gitme terketme, terketme gitme
Gitme gitme gitme
Gitme terketme, terketme gitme
Gitme istemem

Son derece masumca söylenilen şarkı, genç dinleyiciye ulaştığı anda, söylenen şarkının terkedilmiş ve psikolojik olarak ne yapacağını bilmeyen bir durumda olan genci olumlu yönde etkileme şansı olduğu tabi ki düşünülememektedir (Dinçer, Durmuş, 2006: 129, 130).

Ögel ve arkadaşlarının 2007 yılında yaptıkları bir araştırmaya göre rock, heavy metal müzik olmasa da bir başka değişken olan pop müzik ele alınmış olsa diye sorulduğunda, araştırma neticesinde madde kullanan ve deneyen veya madde kullanmayan denemeyen ergenlik çağındaki gençlerin sosyal aktivitelere katılımı araştırılmış. Yapılan araştırmalarda madde deneyen ergenlerin, denemeyenlere göre pop müziği daha çok tercih ettikleri kanısına varmışlardır (Gültekin, 2013: 9).

Rock müziğin ana dinleyici kitlesi içerisinde yer alan genç nüfus anne – baba, öğretmenler, patronlar, politikacılar gibi sembol olmuş kurumsal güç odakları ile çatışma halinde olacağı hep düşünülmüştür. Fakat gençlerin bakış açısından felsefi olarak çatışma unsurunu doğuran şarkılar rock ve rap müzikte çok sık olarak görünmüştür. Bununla birlikte, çağdaş müzik akımları ile birlikte esas olarak ergenlerin sorunları ile seks ve aşk ilişkisi durumlarının psikolojik olarak yaratmış olduğu stres ile sınırlı kalmıştır (Lull, 2000: 14). 1993 yılında Martin, Clarke ve Pearce tarafından yapılmış olan bir araştırmada rock / metal tarzda müzik dinleyen lise öğrencileri arasında intihar etme eğilimleri ve düşüncelerinin, depresyon

belirtilerinin, uyuşturucu kullanımının ve kendilerine zarar verme davranışlarının fazla olduğu bulgusuna varılmıştır (Gültekin, 2013: 9). Yine 1993 yılında Singer ve arkadaşlarının geniş bir örneklem grubu kullanarak yapmış oldukları çalışmada da heavy metal müziği tercih etmekle suçlu arkadaş edinme, sosyal kontrolü sağlama ve suçluluk arasındaki ilişki şekli araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre eğer ki anne, baba kontrolü çok fazla değilse ve heavy metal müzik dinliyor ise ergenlik çağında ki genç, suç içeren davranışları ile arasında bir ilişki gözlemlenmiştir (Gültekin, 2013: 10).

Özetle, popüler müzik ve popüler müzik ürünlerinden olan video klipler gençlerin davranışları üzerinde doğrudan etkilidir. Pop, rock ve heavy metal müzikler, gençlerin davranışları üzerinde çoğunlukla olumsuz etki etmektedir. Gençlerin davranışları üzerindeki bu olumsuz etki, aile içi ilişkileri de etkilemektedir.

2.5.2. Popüler Müziğin Aile İçi İlişkilere Etkisi

Aile kavramı; anne, baba ve çocuklardan oluşan üyeleriyle birlikte sosyokültürel görevlerini yerine getiren bir kurumdur. Başka bir anlamda ise aile; yapı ve işlevleri zamanla değişmiş olan, insan neslinin devamını sağlayan, duygusal olarak doyum noktasına ulaşmış, toplumun maddi ve manevi zenginliklerinin kuşaktan kuşağa aktarılmış olduğu biyolojik, psikolojik, ekonomik ve hukuksal işleyiş biçimi olan toplumsal kurumlardan biridir. Bu sebeple aile, nüfusu yenileme, milli kültürü taşıma, aktarma, çocukların ve gençlerin sosyalleşmesinde, ekonomik, biyolojik, psikolojik tatmin fonksiyonlarının yerine getirilmiş olduğu sosyal bir kurum olarak tanımlanabilmektedir (Kaya ve Tuna, 2010: 240 241).

Ergenlik dönemindeki gençler bir yandan fiziksel, zihinsel, psiko-sosyal ve duygusal gelişim aşamalarında çocukluktan kurtulup genç olma ve yetişkinliğe hazırlanma çabası içerisinde uğraş verirken, bir yandan da bu dönemin en önemli gelişimsel aşaması olan özerklik, birey olma ve kimlik kazanma çabası içerisinde olmaktadır (Şahin, 2005: 161).

Gençlik dönemlerinde bireylerin aileleriyle daha az zaman geçirme eğilim ve isteklerinin olduğu düşünülmektedir. Peki bu durumda gençler zamanlarını nasıl geçirmektedirler sorusunu sorabiliriz, cevap olarak ilk akla gelenin spor olduğu düşünülebilir. Fakat yapılan bir araştırma sonucuna göre gençlerin günlük hayat içerisinde yaptıkları belli başlı sosyal aktiviteler göz önüne alındığında spor yapmanın çok düşük düzeylerde olduğu da gözlemlenmiştir (Şentuna, 2013: 116).

Hızlı toplumsal değişim ile birlikte gençlerin zamanlarının bir çoğunu ailelerinin dışında geçirmeye başlamasıyla birlikte aile içerisinde doğal eğitim aşaması ve sürecinin yerini çeşitli kurumlara bırakmasına neden olmaktadır. Günümüzdeki gençlik açısından bakıldığında, sosyalizasyon evresi devam ederken ebeveynlerin ve okuldaki öğretmenlerin sosyalleştirme üzerine rol üstlenmeleri özellikle televizyon, internet, yazılı ve görsel medya aracılığıyla topluma yayılan, eğlence, müzik, şov ve gösteri endüstrisinin oluşturmuş olduğu pazarda popüler görsel kültür unsurlarının gençlere sunduğu rol modeller karşısında daha az etki eder bir hale dönüşmektedir (Şahin, 2005: 157). Spor yerine gençlerin daha çok popüler kültür ürünleriyle özellikle de müzikle vakit geçirdiklerini söyleyebiliriz.

Ayrıca medya aracılığı ile popüler meslekler olarak gençlere verilen mesajlar, bilgiler çoğu zaman doğru ve gerçekçi olmayan bilgilerdir. Gençliği etkileyen ve toplumsal sürece dahil olmasında önemli bir etki sahibi olan aile her zaman ön plana çıkmaktadır, ailenin önemi ve etkisi çok önemlidir. Örneğin; gencin arkadaş seçimlerinde, boş zamanlarını değerlendirmesinde söz sahibi bir unsurdur. Fakat zaman içerisinde ailenin çocukluğun ilk dönemlerinde ki etkisi gençlik döneminde birey üzerinde azalmaktadır. Bu dönemde genç bağımsızlığını kazanmaya çalışır ama birçok ebeveyn kendilerine olan bağımlılık süresini olabildiğince uzatmaya çalışırlar. Özellikle ailenin dışında edinilen arkadaş ortamları, gençlerin kontrol edilmelerini daha da zorlaştırmakta, kendi davranış değerlerine sahip çıkma çabaları da aile ile çatışma ortamı yaşamasına yol açmaktadır (Özden, 2010: 50).

Endüstri öncesi toplum şekillerinde gençler ve yetişkinler aynı çatı altında yaşamlarını sürdürmekte günlük yaşam içerisinde benzer aktiviteleri, görevleri yerine getirme konusunda gençler adeta yetişkin ebeveynlerinin bir minyatür figürü olarak onların izinden gelmekteydiler. Fakat sanayileşme, kentleşme süreciyle birlikte gençlerin ve yetişkinlerin davranış biçimleri ve birlikte zaman geçirdikleri aktiviteler tamamen birbirinden farklı olarak ortaya çıkmaya başlaması, beraberinde gençlerin, yetişkinlerden ayrılmasına sebep olmuştur (Şahin, 2005: 170).

Günümüz Türkiye gençliğine farklı bir bakış açısı ile baktığımızda ise, 1980'li yıllardaki oluşan toplumsal olaylarla değişime uğramış, o dönem gençliğin adeta bir kimlik bunalımına girmesine sebebiyet vermiştir. Bu döneme ilişkin yapılan birtakım araştırma çalışmalarına göre, gelişen medya sektörünün para sayesinde sanal ve yapmacık mutluluğa ulaşabilecekleri yargısını gençlere empoze etmesi ile aile yapısındaki birtakım manevi ilişkilerin gevşemesine, dolayısıyla da gençlerin

aileden uzaklaşmasına sebebiyet vermiştir (Özden, 2010: 53). Medyanın gençler üzerindeki bu etkisinde kullandığı araçlardan olan pop müzik ve rock müzik gibi popüler müzik türleri de bu bağlamda gençlerin asi davranmasına ve aile içi ilişkilerinin bozulmasına neden olmaktadır. Eisenstadt göre, gençlik kültürünün, genci ailenin dışındaki dünyaya hazırlama sürecinde önemli bir rol oynadığını ileri sürmektedir. Çünkü modern gençliği aile rollerinden yetişkin rollerine geçiş aşaması olarak nitelendirmektedir. Coleman ise sosyal değişmeye paralel olarak yetişkinlerin çocuklarını artık kendi imaj ve tarzlarına göre yetiştiremediklerini ifade etmektedir. Coleman ailenin temel olan birtakım fonksiyonel değişikliklere uğradığını, kitle iletişiminin hızla yayılıp gençler üzerinde giderek etkili olduğunu, bilgi ve düşüncenin hızla yayıldığı modern toplum şekillerinde, gençlerin yetişkin kültüründen çok farklı olarak ilerlediğini, gençlerin kendilerine ait dillerinin, özel sembollerinin, en önemlisi de kendi değer yargıları ile bir gençlik kültürünün ortaya çıktığını ifade etmektedirler (Şahin, 2005: 171).

Gençlik dönemine doğru ilerleyen ergenler üzerinde ailelerinin etkisi giderek azalmaya başlamış, gençler üzerinde artık ailenin, okulun, öğretmenlerin değil popüler kültür ve popüler müzik unsurlarının etkisi görülmeye başlanmıştır. Günümüzde gençlerin davranışları, çevrelerinde bulunan, popüler olan değerlere göre değişmektedir. Popüler kültürün etkisiyle birlikte, birey olma yolunda ilerleyen gençler, aileleriyle vakit geçirmek yerine internet ve televizyon ile vakit geçirmeye başlamışlardır. Dizi ve filmlerde gördükleri karakterlerin yaptıklarını anne ve babalarının söylediği fikirlere karşı tercih etmişlerdir. Özet olarak popüler kültür genç kitlelere farklı olan bir dünya sunmakta ve gençlerin davranış biçimlerine yön vermektedir (Özgan, Arslan ve Kara, 2014: 470, 471).

Televizyonun artık bir toplumsallaşma aracı olduğunu düşünürsek, aile kurumunun yapması gereken birçok fonksiyonu televizyon yerine getirmektedir. Yapılan çalışmalarda, televizyonun en fazla çocuk ve gençleri etkilediğini, bu etkinin de çoğu zaman olumsuz olduğunu göstermiştir. Dış dünyadaki gerçekleri, televizyon aracılığı ile sunulan gerçeklerle karşılaştıran çocuklar ve gençler kaçınılmaz olarak bu etkiyi olumsuz yönde yaşamaktadırlar. Araştırmalar; çocukların, gençlerin özellikle şiddet, saldırganlık, cinsellik ve pornografik yayınlardan olumsuz yönde etkilendiğini ortaya koymaktadır. Yapılmış olan bir başka çalışmada ise elde edilen sonuçlara göre, müzik videolarının yayınlardan televizyonlar doğrudan hedef kitle olarak gençleri almakta ve gençlerin tüketim kalıplarından başlayıp, duygusal

olarak yaşadıkları ilişkilerine kadar olan yaşam deneyimlerinin üzerinde ciddi bir etki yapmaktadırlar. Özellikle genç nüfus cinsel mesajlara karşı çok duyarlı oldukları için, televizyonda izlemiş oldukları sembolik çevrenin sunduğu mesajların, onların gerçek dünyadaki cinsel davranışlarının sıklığını, yapısını etkilediği de gözlemlenmiştir (Ersöz, 2002: 63).

Günümüzde, televizyon aracılığıyla pazarlanan popüler müzik ve popüler kültür ürünlerinin, çocukların, gençlerin aile içi ilişkileri üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkileri olduğu gözlemlenmiştir (Kaya ve Tuna, 2010: 237, 238).

Geleneksel toplum süreçlerinde “Küçük yetişkinler” olarak anılan yaş grubunun, artık ergen ya da genç olarak tanımlanması olgusunu gündeme taşımıştır. Bu yaş grubu, toplumsal üretim sürecinde değil, ama birtakım yükümlülükleri yerine getirene kadar da ailelerinin ve devletin desteklemesi gereken bir statü kazanmışlardır (Ercins, 2009: 502).

Renkli, canlı, hareketli bir kutu olan televizyon, çocuklara, gençlere ilginç ve cazip gelmektedir. Aynı zamanda da televizyon aile üyelerini bir araya getiren, tüm aile için de ortak bir paylaşım alanı oluşturan bir özelliğe sahiptir. Bu açıdan televizyonun olumlu yönlerinden faydalanma ama olumsuz yönlerinden de koruma konusunda en büyük görev anne ve babaya düşmektedir. Anne, baba televizyonun zararlı etkisinden çocukları korumak için olumsuz davranışlar yaratabilecek programları izletmemeli, ders çalışmak, kitap okumak veya ev içerisinde ailece bir etkinlik gerçekleştirilmesine öncülük etmelidirler. Ayrıca çocuklar ve gençler televizyonda gördükleri magazinsel içerikli sanal bir dünya sunan programlardan, izledikleri olayları normal hayatlarında da uygulamaya çalışmakta, bu durum çocukların ve gençlerin sosyalleşme süreçlerini de olumsuz yönde etkilemektedir (Kaya ve Tuna, 2010: 240).

Ailenin temel görevlerinden biri de çocukları, gençleri zararlı içeriklere sahip yayınlardan uzak tutmaktır. Günümüzde çocuklar, ergenler aile dışında eğitim kurumlarında, arkadaş gruplarında ve çeşitli kitle iletişim araçlarının etkisinde kalmaktadırlar. Televizyonda yayınlanan popüler kültür ögesi olan popüler müzik ürünlerinin yayılmasında, bu ürünlerin çocuklar ve ergenler tarafından izlenmesi önemli bir sosyalleşme aracı olmaktadır. Televizyon seyretmenin günlük olarak aile içerisinde bir aktivite olduğunu göz önüne aldığımızda, çocukları zararlı olabilecek yayınlardan korumak da ailenin temel görevlerinden birisi olmalıdır. Çünkü günümüzde haber programları dahil olmak üzere televizyon yayınlarının birçoğu

zararlı görüntüler içermektedir, çocuklar ve gençlerle aynı oda da bulunan aile büyüklerinin o anki doğru ve yanlışlar hakkında bilgi vermesiyle, televizyonun olumsuz etkilerini bir süreliğine de olsa ortadan kaldıracaklardır. Böylelikle çocuklar ve gençler, zararlı olabilecek programları tek başlarına izlediklerinde o görüntüleri nasıl yorumlamaları gerektiğini, neyin doğru, neyin yanlış olduğunu da öğrenmiş olurlar. Çocukların ve gençlerin sosyalleşme sürecinde önemli bir yere sahip olan ailenin, toplumun kültür yapısını, sosyal mirasını yeni nesillere aktarma görevini yerine getirirken çocuk ve gençleri popüler kültür ürünlerinin olumsuz etkilerinden korumaları gerekmektedir. Çünkü toplumda ki diğer insanlar gibi çocuklar da, gençler de medyanın özendirerek sunduğu örneklerle, popüler kültür ve popüler müzik ürünlerinin giderek çok daha fazla etkisi altında kalacakları gözlemlenmektedir (Kaya ve Tuna, 2010: 241, 242).

1999 yılında Scheel ve Westefeld'in yaptıkları bir araştırmada heavy metal tutkunu genç erkeklerin, yaşam içerisinde daha az nedenlere sahip olduğu, genç kızlarında intihar düşüncelerine daha yakın eğilim gösterdikleri tespit edilmiştir. Ancak bu çalışmada bu problemlerin doğrudan heavy metal müzikle ilgili olmayabileceği, bu sorunların altında asıl yatan sebebin ailevi sorunlardan da kaynaklanabileceği ifade edilmektedir (Gültekin, 2013: 10).

Ergenlikle birlikte aileden uzaklaşmaya başlayan birey, artık arkadaş çevresiyle birlikte zaman geçirmektedir. Geçirdiği bu zamanlarda da genellikle popüler kültür ve popüler müzik ürünlerini tüketmektedir. Burada özellikle, popüler müzik türlerinden olan rock ve heavy metal müzik gençlerin aile içi ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, bu müzik türleri gençlerin giyim tarzlarına da etki etmektedir. Bu nedenle çalışmada popüler müziklerin gençlerin giyim tarzlarına etkisinin de incelenmesi yerinde olacaktır.

2.5.3. Popüler Müziğin Gençlerin Giyim Tarzlarına Etkisi

Popüler kültür kendi materyali olan temeli yansıtmaktadır. Meyvenin çürüğünü el çabukluğuyla müşterinin torbasına atan semt pazarındaki satıcıyı çok gerilerde bırakacak kadar sahtekar ve dolandırıcıdır. Sen'in sen olduğundan bahseder ama aslında sen sana baktığında, sen senden geçerek oluşan tüketim, giyim ve moda kültürünün standart olan homojen yapısını görmektedir insan. Standart bir kalıp halinde olan "sen" olma bilinci sen standart oldukça sensin, imajını gençlere aşılacaktır (Erdoğan, 2004: 7).

Batı Avrupa ülkeleri ve Amerika’da özellikle kültürel çalışmalar alanında 1990’lı yıllarda gençlik üzerine yapılmaya başlanan araştırmalarda; müzik, stil, imaj ve gösteriş gibi konulara yer verilmiş ve genel olarak popüler kültürün gençlerin üzerinde yoğunlaşmış olduğuna dikkat çekilmeye çalışılmıştır (Şahin, 2005: 175).

Medyanın, egemen olan sınıfların dünyalarını aktarmadaki en etkin yöntemi reklamlardır. Reklam sektörünün hedef kitlesi olan gençler giderek önemli bir yere sahip olmuştur. Çünkü tüketim sürecinde ki olan genç nüfusa tüketim değerlerinin reklamlar aracılığı ile iletilmesi çok önemli bir yere sahip olmaktadır. Çünkü “marka sadakati” diye adlandırılan bir alışkanlık oluşturulursa artık yaşam boyu sürmesi beklenmekte, onun içinde çocuklara ve gençlere reklamlar yoluyla, yerleştirilen marka değerleri, ilerleyen yaşlara kadar pekiştirilmektedir. Öğrenciler arasındaki “prestij değerleri” giysi markaları yoluyla olmakta “Marka prestiji” sadece giysilerle sınırlı kalmamakta, fastfood yiyecek mekanları, kafeler, popüler gezinti mekanları, birlikte zaman geçirme kültürüyle bir marka ve etiket haline dönüşmektedir. Gençlerin kimlik arayışı sürecinde oldukları bu dönem içerisinde “Marka değeri” önemli bir yer tutmaktadır bu süreçte gençlerin kimliğini oluşturan “Marka” benimsenmiş ve o olmadan hareket edilemeyen bir idolün işlevini görmektedir. Hebdige’in de ifade ettiği gibi gençliğin en çok ilk olarak ilgilendikleri alan, tüketim ihtiyaçlarıdır. Ticari malları kendi amaçları ve anlamları doğrultusunda kullanmak için almaktadırlar (Özden, 2010: 51, 52).

Moda halkla ilişkiler ve reklam endüstrileri gibi rekabetçi veya teknelci pazar içerisinde planlı pazarlama yöntemiyle et sergileme yoluyla “seksi” olarak anlamlandırılan bir parça haline dönüşmektedir. Bu oyunun içerisinde ki en temel görev gençleri ve kitleleri yenilenen satın almalara, tüketimlere yönlendirmek ve bunu da değerli bir sosyal kimlik bilinci hayali içerisinde işlemektedir. Bireysel ve farklı olma gerçek anlamda ki gerçek bireysellik ve farklılık yoluyla elde edilmemekte, moda dünyasıyla, endüstriyle ürünlerin fetişleştirilmesiyle, satın alınmasıyla elde edilmektedir. Giysi, yiyecek, içecek, takı, kozmetik gibi her alanda sunulan moda olmak deyimi, periyodik olarak ya da mevsimsel olarak endüstri tarafından üretilen, aslında aynı olanı daha farklı gibi popülerleştirerek sahte farklılıklar yaratma pratiğidir. Çok başarılı işlenirse moda farklılık, teklik, eşsizlik ve yenilik arayışı propagandasıyla inanılması çok güç bir yalanı başarılı şekilde kitleye yutturmaktır. Moda herkesin düşük kemer giymesi, benzer gözlükleri takması, göbeklerin gösterilmesi gibi kavramları bireysel ifade biçimi olarak satmaktadır.

Mevsimlik giyinme modası planlı bir değişimle getirilen popülerlik yansımasıyla ardından koşuşturulan bağımlı bir gençlik sürüsü yaratmaktadır. Bu sürü psikolojisi içerisine özgürlük, bireycilik, özel tercih ve değişim olarak işlenir. Çünkü sürü sürüldüğünde bireycilik, özgürlük satışıyla sürüdeki diğer arkadaşına caka satmakta, diğer arkadaşta o gence caka satmaktadır. Moda ve kozmetik sektörü iki tür mevsimlik standartlaşma oluşturur; Standartlaşmış tüketici yaratmadan, standartlaşmış ürünleri tüketen kitleye satamazsın. Bu sadece moda ürünleri ile değil, eğitimden, spora kadar birbirlerini destekleyen bütünleşik faaliyetlerle yapılmaktadır. Moda akımı, tıpkı reklam ve halkla ilişkilerde olduğu gibi, titiz bir şekilde planlanarak, hazırlanmaktadır, uygulanan yöntemler vasıtasıyla da geri zekalılaştıran, maymunlaştıran bilinç oluşturma yönetimi faaliyetlerini de içermektedir. Maymunlaşan kitleler taklit ettiğini ne kadar çok taklit ederse, o kadar çok “Olmak istediği kendi” olacağını sanmaktadır. Örneğin marka farklılığı anlatır ve doğru bir tespittir, ama bireysel farklılığı anlatmaz, o şirkete veya ürüne verilen ismi anlatır. Aynı zamanda adı geçen şirket tek bir ürün üzerine yoğunlaşmaz, standartlaşmış kitle halinde ürünler de çıkartmaktadır. Ayrıca bu ürünleri ve markayı kullanmak bireysel farklılıkları değil sürü psikolojisi içerisinde hareket etmeyi ve sürü psikolojisinin baskısını ifade etmektedir. Örneğin kozmetikte işlenen popüler reklam temalarında bu ürünler normal bakım ve kendine dikkat etmenin ötesinde güzellik, çekicilik, saygınlık, farklılık gibi değerler kazandırdığını aşılacaktır. Çünkü kozmetikte kişi olması gereken olur, aksi takdirde “Saçı onu sevmez”, erkek arkadaşının eli saçında takılı kalır ve rezil olur; insanlar ona güler, ağız kokusuyla ağzını bile açamaz; ter koktuğunu düşündüğü an, kişi büyük bir tedirginlik yaşayacaktır. Kozmetik endüstrisi reklam endüstrisinin, medyanın etkisiyle insanın eleştirel dikkatini bir anda kendine döndürür, insanın kendinde özellikle vücudunda ki imajında sürekli çözmesi gereken sorunlar buldurtmaktadır ve mutlaka giderilmesi için de sürekli olarak geliştirilmiş ürünleri piyasaya sunmaktadır. Örneğin bir krem veya son moda bir gözlük, kişinin kurtuluş ve baskılardan kurtulma aracı olmaktadır bir anda, böylelikle sürülemiş modern köle rahatlayarak kölelik zincirini gül demeti sanmakta, hem kendisine hem de çevresindekilere bu zincirin satışını yapmaktadır. Giyinmek; yeme, içme ve barınma insanın varlığını sürdürebilmesinin üç temel gereksinimden birini temsil etmektedir. Bu üç temel gereksinimin üretimi, dağıtımı her toplumda vardır. Genellikle kültüre bağlı olarak, vücudumuzu nasıl kapattığımız, ne giydiğimiz diğer insanlara karşı bizimle ilgili sinyaller gönderir: cinsiyet farklılığı

ve ahlak anlayışlarımız, sınıfsal farklarımız, gelirimiz, stillerimiz hakkındaki düşüncelerimiz gibi. Popüler olmuş olan giyecekler belli başlı kodlanmış dille ifade edilmektedir, görüntülerle, yazılarla belli seçeneklerin reklamlarını yapar, yüksek sınıf, yüksek statü, yüksek zevk, büyük macera, soluk kesici heyecanlı illüzyonların popülerleştirilmesine katılmaktadırlar. Bu kavramı oluşturan elbette giyeceğin kendisi değil, giyilecek olan giysiye bütün bu vasıfları yükleyen insanlardır (Erdoğan, 2004: 10, 11).

1982 yılında Birsen Gökçe'nin başkanlığında ortaöğretim seviyesinde bulunan gençlerin beklenti ve sorunlarına yönelik bir çalışma yapılmış. 12-24 yaş arası gençlerin Sosyoekonomik sorunlarından elde edilmiş olan bazı sonuçlara göre, köylerde yaşayan genç kızların evinin kadını olmak istemeleriyle, şehirde yaşayan genç kızların ise meslek sahibi olmak istedikleri sonucu çıkmıştır. Gençlerin arasında yerli markalar yerine yabancı markaları tercih etmelerinin sebebi ise eğitim seviyesinin yükselmesi, gelirin artması ve modayı takip etme eğilimlerinin, artmasıyla ilişkili olduğu bu çalışmanın sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Özden, 2010: 53, 54).

1961 Anayasasından sonra Batı toplumlarında görülen sınıf farkları artık Türkiye'de de görülmeye başlanmış ve insanlar aradaki farkları azaltmak için popüler olana yönelmişlerdir. Sınıfsal farklardan dolayı oluşan "popüler olana yönelme" ve tüketim artışları insanlar ve gençler arasında kimlik bunalımına yol açmaktadır. Özellikle televizyonun etkisiyle herkes, o dönem popüler ve moda olmuş olan ürünlere sahip olmaya çalışmaktadır. Ülkemiz şartlarına bakıldığında ise ithalat ve ihracat kapılarının açılmasıyla birlikte kırsal bölgelerde ve kentte yaşayan insanlar, Batı'dan gelen ürünleri, markaları kullanmaya başlamalarıyla, kendilerince batıya yakın hayat standartlarına sahip olmuşlardır. Gençler arasında ve toplumda başlayan özentilik tüketim kültürü ile birlikte özellikle alt sınıf insanları, bir hayli zorlamış, insanlar hem enflasyonla hem de popüler kültürle baş etmek zorunda kalmışlardır. Çünkü bir üst sınıfla olan farkı kapatabilmek için, devamlı bir yarış halinde tüketime yönelmişlerdir. Bu durum özellikle 1970'li yıllardan sonra gözle görülür bir biçimde Türkiye'de kültürel ve maddi bir kargaşa ortamı yaratmıştır. 1980'li yıllara gelindiğinde artık medya organlarının yerleşmesi ve yaygınlaşmasıyla tüketimi ve Batı'ya özenmeyi yaygınlaştırmıştır. Ekonominin liberalleşmesi bu dönem içerisinde medya ve kitle iletişim araçlarının, modanın, popüler kültürün belirleyicisi olmuş, insanları moda olan her şeye kontrolsüz bir şekilde yöneltmiştir.

Bu açıdan bakıldığında da 1990'lı yıllara gelindiğinde özel televizyon sayıları artarak popüler kültür kavramını toplumsal zeminde iyice genişletmişlerdir (Artukoğlu, 2013: 22,23).

Kapitalist toplumlarda genç nesil doğru olarak anlayamadığı ve denetleyemediği ilişki biçimine boyun eğmektedir. Modayı yakından takip etmekteyiz ve moda üzerimizde sürekli bir ağırlık olarak durmaktayız. Modayı, moda olanı kendi arzularımıza, isteklerimize göre ayarlayamayız ve bir yana iterek de görmezlikten gelemeyiz. Nike, Adidas, T-shirtler, kemerler, marka elbiseler, makyaj malzemeleri, parfümler, Marlboro sigara çeşitleri, popüler çakmaklar, Walt Disney'in çizgi kahramanları, Barbie Bebek oyuncakları, Coca Cola, Pepsi ve Blue Jeans'ler gençlerin, kitlelerin üzerinde insanların arasındaki ilişkilerden de geçerek, toplum üzerinde ağırlıklarını hissettirmekte ve egemenlik kurmaktadır. Popüler olan yemek mekanlarında menüler hem Türkçe hem de İngilizcedir, içeri giren gençlerin ya da insanların giysilerinde İngilizce yazılar ve mesajlar bulunmaktadır. Ortamda konuşulan dil Türkçe, içilen sigara Amerikan sigarası ve yenilen yemek Amerikan menşeli bir restorandır. Amerikan kültürünün egemenliğinde biçimlenmiş popüler kültürün etkisiyle o mekanda yenilen yemek, orada bulunmak, yemek yemenin ötesinde bir olgudur. Popüler yemek ve içecekte dünyada Amerikan firmaları, isimleri, ürünleri ve kültürü egemendir. Örneğin Mc Donalds ve benzeri fastfood yiyecek restoranları "ev yemeği" fikrini ve lokantalarını bir köşeye atmıştır. Mc Donalds zinciri mağazalarda New York, Tokyo, Paris, Londra, İstanbul ve Ankara'da ki yiyecek menüleri daima hep aynı olmaktadır. Pizza Hut, Mc Donalds, Marlboro, Pepsi, Coca Cola kuşağı için, yaşamak, yemek, içmek, giyinmek, seyretmek ve yaşamanın anlamı neyi nerede yiyeceğimiz, içeceğimiz ve seyredeceğimiz olmaktadır (Erdoğan, 2004: 12 - 13).

Gençler sosyalleşmenin bir aracı olan kitle iletişim araçları ile yurt dışında olup bitenleri, günlük hayattaki trendleri ve modayı rahatlıkla takip edebilmektedir. Ancak toplumsal adet ve göreneklerden daha çabuk değişmekte olan, taklit yoluyla yayılan moda, günümüzde sürekli birbirine benzer şekilde kişilerin oluşmasına neden olmaktadır. Bu benzer şekillerde ki giyim tarzı özellikle gençlerin giyim tarzlarında belirgin olarak görülmektedir. Günümüz gençliğinin giyim özelliklerinde kullanmış oldukları moda şekli, büyük ölçüde spor giyimdir. Blue jeanler, tshirtler, trikolar, polo gömlekler, lakozlar, convers ayakkabılar, spor çoraplar, eşofmanlar gençler arasında ki popüler kültür ürünleri olarak ifade edilen ürünlerdir. Gençler arasında

tercih sebebi olan bu tür spor giyim ürünleri, popüler kültür ürünleri olarak kabul edilmektedir. Bunun yanı sıra; Adidas, Puma, Nike, Levi's, Reebok, Dockers, Lee Cooper, Jack & Jones gibi popüler kültür ürünleri gençler arasında yaygın olarak kullanılmakta ve giderek gençlerin bir yaşam biçimi haline gelmektedir. Genç nüfus bu lüks tüketim ürünlerini kullandıklarında, kendilerini daha iyi hissettiklerini ve daha iyi ifade ettiklerini düşünmektedirler (Özden, 2010: 57).

Gençlik kimliği çerçevesindeki yeni pazarın öncelikli ürünlerini, giyim dergileri ve müzik oluşturmaktadır. Bu ticari hareketliliğe sahip ürünler, gençliğin kolektif bir biçimde kimliğini ifade etmesinde önemli bir unsura dönüşmektedir. Özellikle 1950'li yıllarda Rock'n Roll müziğinin etkisiyle, dönemin gençleri kendilerine özgü giyim, kuşam kodları, jargonları, davranışları geliştirmiş ve paylaştıkları müzik türleriyle ilgili olan çeşitli gruplar sahne almaya ve gözlemlenmeye başlamıştır. 1999 yılında Weinstein'ın da söylediği gibi, dönemin gençliğine ait olarak ortaya çıkmış olan "Alt kültür" kavramı ayırt edici müziksel üsluplarla ortaya çıkmasıyla açıklanabilmektedir (Çerezcioğlu, 2014: 18).

Günümüzde pek çok televizyon kanalında, günün hemen her saatinde klipler dönmektedir. Kliplerin içeriğinde şarkı sözlerinde, videolarda yer alan yorumcu ve onun yanında varsa diğer karakterlerin, giyim tarzı, dans ve beden hareketleri aracılığıyla normal bir görüntü sergilercesine yaptıkları abartılı cinsel içerikli, sunumlar artarak yer almaktadır. Yoğun bir biçimde izlemeye maruz bırakıldığımız bu abartılmış pornografik içerikli, sınırları zorlayan video klipler sosyal yaşantıda ki değerler sistemini tehdit etmekte. Cinsel içerikli görüntülerin müstehcenliği, kabul edilebilirlik sınırlarını aşmaya başladığı görülmektedir. Cinselliğin bir meta olarak sömürülmesine aracılık eden görüntü formlarından birisi olan klipler, standart olarak anlatılmak istenen konunun yapısına uymayarak, tekrarlarla bezenmiş birçok görsel tuzakla kuşatılmış, her kesimden ve her yaştan izleyicinin dikkatini, ilgisini çekmektedir (Ceylan, Demirdağ ve Çiftçi, 2005: 214).

Popülerleşen ve moda haline dönüşmüş olan "metalaşmanın" ya da ideolojinin halk tarafından, evrensel bir açıdan kabul edilebilir olması ve bu kabul görmenin daha sonraki gelişim aşamasını yönlendirmesidir. Popüler olarak nitelenen ilişkilerde, popüler kültür pazarı belirleyici, konumundan alınıp kenara oturtulduktan sonra, üretim, moda ve reklam pazarının sunmuş olduklarını kullanan tüketici, durumunda olan kitleler, bağımlı olmuş oldukları konumlarından alınıp belirleyici bir konuma yerleştirilmektedirler (Artukoğlu, 2013: 23).

Alt kültür düşüncesini ilerleten, belirli müzik türleri çerçevesinde bir araya gelen gençlik grubu olarak görünen, Rock'n Roll müzik tarzında kurulan “Teddy boy” ve “Rocker” adlı iki ana gençlik grubu oluşturmuştur. İlk olarak 1950’lerin ortalarında Tedy boylar ya da Teddler görülmektedirler. Aslında müzik anlamında vasıfsız alt yapılarına rağmen oldukça varlıklı görünme çabaları dikkat çekici olmuştur, özenli bir biçimde şekillendirilmiş saçları, pardösüleri ve uzun incecik kravatları ile dikkat çekmişlerdir. Ortalama bir gelire yaşayan işçi sınıfı gençliği olmalarına rağmen kıyafet ve aksesuar biçimini, sınıfsal farklılıklara dikkat çekmek amaçlı kullanmışlardır, parasız olmalarına rağmen cumartesi geceleri düzenlenen eğlencelerde daima boy göstermişlerdir. “Rocker” adlı grup ise, 1960’ lı yıllarda görünürlük kazanmaya başlamış, siyah deri ceketler, kot pantolonlar ve ayakkabı yerine bot giyen genellikle, motosiklet çeteleri görünümünü andıran, tarzlarıyla hepsi erkeklerden oluşan gruplardan bir tanesi olarak o dönem Rock müzik piyasasında var olmuşlardır. Yine 1960’lı yıllarda kurulan “Modlar” grubudur bu grubun en dikkat çekici özellikleri olarak iyi giyinme tutkuları, görünümüne son derece önem vermeleri, havalı olma davranışlarına hastalık derecesinde düşkün olmaları, tüm paralarını da giyim ve kuşam üzerine harcadıkları görülmüştür (Çerezcioğlu, 2014: 18, 19).

Siyasetten, moda kadar olan süreçte halka yayılmak istenen her düşünce, obje veya tarz şekli medya aracılığıyla yaygınlaşmaktadır. Reklam endüstrisinin dünya çapında popüler bir sektör haline dönüşme süreci de, popüler kültürün, modanın yaygınlaşmasını istediği ürünleri üreten, sektöre pazarlayarak çalışma ve faaliyetlerini sürdüren firma ve markalar sayesinde ilerlemektedir(Artukoğlu, 2013: 30 - 31).

Blues ve caz müziğin doğuşuna öncülük eden rock müzik, o yıllarda başkaldırı ve muhalefet müziği olmuş, Amerika’da 1950’li yıllarda toplumsallaşan bir muhalefet geliştirmiştir. Bu muhalif hareket 1960’lı yıllarda giderek artmış ve rock müzik bu muhalefetin önemli bir aracı olmuştur. Dönemin gençlik akımı, iktidar sahiplerini belirleyiciliklerine karşı koyarak, yapmış oldukları müzikle, giyim kuşamlarıyla ve yaşam tarzlarıyla bir isyan atmosferi içerisinde yer almışlardır (Gültekin, 2013: 5).

Ortaöğretimde ki gençler, arkadaş çevrelerinin etkisiyle kendilerine farklı bir ortam oluşturmaktadır. Çünkü gençlik döneminde, bireyler kendilerini kabul ettirmek için, marka giyinmeye, internette kendisine yer edecek sosyal ortamlara,

moda ve tüketim alışkanlıklarına yönelmekle, özet olarak popüler olanı tercih ederek, davranış biçimlerini popüler olan alana göre şekillendirmektedirler (Özgan, Arslan ve Kara, 2014: 471).

Günümüzde, popüler kültür ürünleri toplumun her yaş grubunda ki insanlara ulaşmaktadır. Fakat popüler kültürün etkisi altına girmiş olan asıl hedef kitle, çocuklar ve gençlerden oluşmaktadır. Çünkü çocuklar ve gençler popüler olan ürünleri satın almaya, kullanmaya ve daha çabuk tüketmeye eğilimlidirler. Örnek olarak; yaşlara, özel ilgi alanlarına göre sıralandığında en çok dinlenen müzik listelerinin takip edilmesi, moda ve giyimde popüler olan markaların tercih edilmesi, popüler gazetelerin, dergilerin okunması, dizilerde, filmlerde seyredilen oyuncuların, yıldızların giyim, aksesuar gibi eşyalarının satın alarak kullanılması çocukların ve gençlerin yaşamlarında çok önemli bir yer tutmaktadır (Kaya ve Tuna, 2010: 240).

Punk müzik 1970'lerin ortalarında ekonomik kriz ve işsizliğin hüküm sürdüğü İngiltere'de ortaya çıkmış bir müzik türüdür. Punklar hak etmedikleri avantajlara sahip kişi ya da kişiler tarafından yönetildiklerini ve belli bir toplum kesimi, tarafından baştan belirlendiğini düşünürler ve içerisinde buldukları durumu protesto etmek için kendilerini birer toplumsal atık olarak empoze etmektedirler. Punk giyim tarzı, sadomazoşizm gibi hassas toplumsal konulara dikkat çekmekte; köle kıyafetleri, zincirler, deriler, jilet ve bedenlerine iliştiirdikleri çengelli iğneler gibi farklı tarzda eklenmiş malzemelerle zenginleştirmişlerdir (Çerezcioglu, 2014: 21, 22).

Gençlerin ihtiyaçları ve dolayısıyla satın aldıkları, kullanmış oldukları ürünler de orta yaş insanların almış oldukları ihtiyaçlardan çok farklı olmaktadır. Özellikle gençler ve yeni evlenmiş olan genç çiftler moda olmuş olan ürünleri ve markaları tercih etmektedirler (Coşgun, 2012: 846).

Popüler kültür ve moda, birbirinden ayrı düşünülemez iki ayrı kavramdır. Popüler kültür endüstrisi içerisinde halk tarafından benimsenen bir moda objesi, bir tarz, bir giysi vb. popüler kültür ürünü ve ögesi olabilmesi için kitle iletişiminde yer alan medya ve reklamlar aracılığı ile pazarlanması gerekmektedir (Artukoğlu, 2013: 38).

Gençliğe yeni adım atmış olan ergenlerin, tecrübe etme, bağlanma, bağımsızlık, sorumluluk ve yakın çevresi tarafından kabul edilme gibi bazı psikolojik ihtiyaçları vardır. Ürün seçme ve kullanma bu ihtiyaçları yerine getirmede en önemli araçlardan biridir. Günümüz gençleri, satın almış oldukları şeyleri kendilerini ifade

ettiği gerçeğini vurgulamak adına “Özgür kız” kimliği ile ön plana çıkmış, karakterlerle özdeşleşmek istemektedirler. Reklam sektörü de bu “Örnek alma” ve “Taklit etme” arzusunu ürünlerle ilişkili olarak o ürünün ve markanın, kampanya sürecini daha etkili bir şekilde kullanmaya çalışarak özellikle gençler üzerinde etkili olmaktadır (Dinçer Durmuş, 2006: 123).

Reklamlarda genç kızlara, kendi doğal halleriyle değersiz oldukları mesajı el altından sürekli olarak işlenmektedir. Değerli, güzel, kaliteli olmanın yolunun sürekli olarak reklamı yapılan “son moda” ve marka değeri olan ürünlerin kullanılmasından geçtiği, mesajı da gençlerin zihinlerini sürekli olarak etki altında bırakmaktadır (Artukoğlu, 2013: 40).

Giyimde belirli ayrışmaları benimseyen gençler adeta sanki bir üniforma giymiş gibi, tek tip olarak, Kızlar; Boğazlı beyaz kazak, kot pantolon, kapitone tarzı mont giymekte. Erkekler ise; kirli sakal bırakmakta, saçlarını hafif uzatarak, dizden yırtık ya da düşük bel kot pantolon giymektedirler. Özellikle bu tür giyim tarzlarını ünlülerden bir kişi yaptığı zaman yaygınlaşmaktadır. Günümüz gençliği, yurt dışında ki ünlülerin de etkisinde kalmakta, kendilerine ait olan bir dünya kurmak ve o dünyaya ait olmaya çalışmakta ve farklı olup arkadaşları tarafından, dışlanmaktan korkmaktadırlar (Ercins, 2009: 507).

2.5.4. Popüler Müziğin Gençler Üzerindeki Sosyolojik Etkileri

Popüler kültürün en çok etkilediği, asıl hedeflediği kitle gençlerdir. Ülkemizde son yıllarda yaşanan sosyal, kültürel dönüşümlerin etkileri toplumda önemli bir hal almıştır. Fakat bu sürecin, sosyo-kültürel ve sosyo-psikolojik etkileri, gençler üzerinde daha fazla olarak hissedilmekte ve gözlenmektedir. Gençlerin önemli gelişimsel görevlerinden biri olan özerklik ve kimlik kazanma çabası içerisinde olmaları da bu süreçte üzerlerine daha çok sorumluluk yüklemektedir (Ercins, 2009: 492, 493).

Sosyolojik olarak Antikçağ da ele alınmış olan “serbest zaman ve müzik” kavramı, o dönem mülkiyet sahibi kişilerin çalışmadan yaşamlarını sürdürmeleri sebebiyle, sadece özgür olan kitlelere sağlanmış olan bu “serbest zaman ve müzik” kavramı; felsefe, mimarlık ve müzik alanlarında gelişmelere, sebep olan ürünlerin verilmesine yol açmaktaydı. Antik çağın ünlü filozofları arasında yer alan Platon ve Aristoteles de, serbest zamanın sadece Atinalılara ait bir ayrıcalık olduğunu belirtmişlerdir. Çünkü bu serbest zamanın kullanılması sürecinde, gençlerin eğitilmesinde müziği çok önemli bir araç olarak görmektedirler. İdeal toplumu

anlattığı “Devlet” adlı ünlü yapıtında, Platon çalışma olgusunu hor görmekte ve zorba yönetimlerden başka hiçbir devlet düzenlemesinde kimsenin çalışmak istemeyeceğini, çalışanların boş zamanlarının olamayacağını, çalışan insanların iş sürecinin gerektirdiklerini yapmak zorunda olduklarını belirtmiştir. Platon’a göre; çocukları ideal bir toplumda yer almak üzere eğitmenin en temel yolunun, beden için idman, ruh için müzik olduğunu savunmuştur. Platon, çocukların yetiştirilme sürecinde, anlatılan masallar arasında, tanrılara ve akrabalara karşı gelmeyi anlatan masalların yasaklanmasını istemektedir. Müzik yapılırken ortaya çıkan ezginin söz, makam ve ritimden oluştuğunu, yazılan sözlerde ise masallarda olduğu gibi, ağlamalara ve duygusallığa yer verilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Gençlerin eğitimi için kullanılacak müzik için hüzünlü sözlere uygun düşen Lydia makamına, genç kitleyi tembelleştireceği ve gevşeteceği gerekçeleriyle yer verilmesini istememiş, her türlü mutsuzluk ve umutsuzluk karşısında gençleri kadere karşı başkaldırmalarını sağlayacak olan Dor makamını, devletin gençlerden istediği her çeşit, isteklerine karşı itaat etmelerini sağlayacak; olan, biten her şeyi hoş görmeyi öğreten insanlar yaratacak olan Phrygia makamının da kullanılmasını istemektedir. Platon’un gençlerin eğitim süreçlerinde müziğe bu kadar çok önem vermesinin sebebi, müziğin yaratmış olduğu ritim ve düzen duygusunun ön planda olmasıdır. Çünkü Platon’a göre, “insan üzerinde hiçbir şey ritim ve düzen kadar etkili” olamaz demiştir. Düzensiz ve ölçsüz, her şeye düşman olan Platon, “Devlet” adlı yapıtında, bu tarz bir oluşuma yol açabilecek her şeyi de reddetmektedir. Platon’a göre bir başka tespit ise müzik serbest zamanlı sınıfın yetiştirilmesinde kullanılacak bir araçtır demektedir (Aydoğan, 2004: 208, 209).

Roll Amerika ve İngiltere’de oldukça hızlı gelişerek yayılma sürecini başlatmış. Bu süreç içerisinde müzik, yalnızca Amerika da ki genç kitleyi değil, dünyanın pek çok bölgesinden izleyiciye de ulaşmıştır. Fakat bu durum Amerika ve İngiltere’nin, Rock’n Roll müzikle ilgili olarak, yarattığı gençlik kültürü ve kültürel gruplar, en az müzik türü kadar geniş kapsamlı bir etki yaratmıştır (Çerezcioglu, 2014: 18).

Bandura ve Walters’e göre gençlerin temel sosyal değerlerini, müzik, giyim, saç stilleri ve kendilerini ifade etme biçimlerini etkileyen önemli modellerden birisi de kendi yaşlılarıyla olduğunu ifade etmektedirler. Gençlerin taklit etme yoluyla, kendilerine güven duyma, fedakarlık yapma, şiddet, cinsel davranışlar gibi çeşitli

kompleks olan sosyal davranışları öğrenebildiklerini belirtmişlerdir (Şahin, 2005: 170).

Modernliğin gençlik dönemini daha uzun yıllara yayan etkisi ile genç nüfus, kendilerine özgü olan bir kültür yaratma sürecine girmişlerdir. Bu durum aynı zamanda gençliğin kendilerini ifade etme ihtiyaçlarından doğmuştur. Çünkü gençlik dönemi, kimlik kazanma ihtiyacının yoğun olarak yaşandığı bir evredir. Bir de gençlik bilinçli olarak toplumun üretim ve karar alma süreçlerinden uzak tutulmaya başlanmışsa eğer, gençlerin de bu duruma karşı hakim kültür kalıpları dışında yapılanmış, protest bir alt kültür grubunu oluşturmaları kaçınılmaz bir hal almaktadır. 1960'lı yıllarda bu gençlik kültürü ve hareketleri çerçevesinde şekillenmiştir. İngiltere'de "Teddy Boys"lar, "Meşin ceketliler", Amerika'da "Punklar", Almanya'da görülen "Dazlaklar" gençliği, II. Dünya savaşı sonrası "savaşma seviş" sloganıyla ortaya çıkan "Hippiler" ve "Çiçek çocukları". 1960'lı yıllar, Amerika, Avrupa, Çin ve Japonya olmak üzere tüm dünya ya yayılmış olan "başkaldırı" ya da "sistem karşıtı" hareketlere sahne olduğu görülmektedir. Tüm dünya gençliği, içerisinde yaşadıkları toplumsal sorunlar başta olmak üzere, yaşamış oldukları dünya da çağın gereksinimleri olan toplumsal, ekonomik, siyasal ve kültürel düzene karşı bir duruş eylemine geçmişlerdir (Ercins, 2009: 502, 503).

Hall ve Whannel'e göre, genç izleyiciler tarafından kullanılan müziğin, aynı genç kitle tarafından üretildiği ve sahici olarak adlandırılmış unsurların çelişkili bir birleşimi olduğunu da gözlemlemişlerdir. Adorno gibi düşünen Hall ve Whannel'da ticari ilgilerin, müziksel anlamdaki tercih ve aktiviteleri manipüle ettiğini, o gençlerden faydalandığını ileri sürmüşlerdir. Yazarlar bunun yanı sıra aynı zamanda, gençlerin kendi ilgi alanlarını "temsil eden" ve diğer genç sınıf kitlelerle iletişimlerini sağlayacak olan ürünleri de ürettiklerini vurgulamışlardır (Çerezcioğlu, 2014: 18).

Gençliğin sosyolojik açıdan kodlandığı süreçte, örneğin; Biyolojik yaklaşım içerisinde geliştirilen gençlik teorilerinde, gençteki psikolojik ve davranışsal değişimlerinin birinci sebebinin biyo genetik faktörlere bağlı olarak geliştiği, kabul edilmektedir. Etnografik yaklaşım içerisinde geliştirilen gençlik teorileri ise, en çok antropologlar tarafından incelenmiş ve gençlik döneminin anlaşılmasında farklı kültürlerdeki gençlik varyasyonları üzerinde durulması gerektiği kabul edilmiş ve sosyal açıdan işler halde olan kurumların, ekonomik ilişkilerin, alışkanlık biçimlerinin, törelerin, geleneklerin ve dini inançların toplumlar ve kültürler arası

değişiklik gösterdiği şeklinde ön bir kabul sürecinden sonra, gençlerin çocukluk yıllarında kişilik gelişimlerinin belirlenmesinde sosyal çevrenin önemi üzerinde durulmuştur (Şahin, 2005: 169).

Popüler kültür, egemen sınıflara başkaldırı, direnme ve sapkınlıklar kültürüdür aynı zamanda. Her toplumda egemen kültür anlayışının dışında din, dil, ırk, sınıf, fiziksel, ruhsal ve zihinsel açıdan sağlıklı olmayan kişiler tarafından oluşmuş, farklılaşmış gruplar vardır. Egemen kültürün dışında kalmış bu farklılaşmış grupların üyeleri, egemen kültür bireylerinden daha saldırgan, isyankar ve yola gelmez davranışlar da sergilemektedirler. Örneğin ülkemizde yoksul, fakir, gecekondulu ve sefalet olan yerlerde oturan düzensiz aile yaşantılarına sahip çocuklar ve gençler, bu tip farklılaşmış sınıftan gelen bireylerdir. Bu çocukların ve gençlerin eğitimi egemen sınıfın çocuklarının eğitimlerinden çok farklı olmaktadır. Çünkü günümüzde ki eğitim sistemlerinin değerleri, öğretileri bu alt sınıf çocuk ve gençlerinin eğitim koşulları ile maalesef aynı olmamaktadırlar (Özkan, 2006: 36, 37).

Toplumdaki alışılmış, normal karşılanan popüler kültür sistemi, kitle iletişim araçları, yazılı ve görsel medya aracılığıyla, gençleri çılgın bir tüketime yönlendirmekte, şiddet, cinsellik ve pornografik yayınlar gençler tarafından kabul edilmiş, hakim bir kültürü de oluşturmaktadır. Genç nüfusa yönelik olarak, onların ilgi dünyalarına uygun ticari amaçla üretilmiş popüler kültür videolarının kliplerinin, genç nüfusa yönelik bir kitle pazarı oluşturduğu görülmektedir (Ercins, 2009: 505).

Türkiye’de günümüz gençliği ideolojik olarak bölünmüş fikirlerin göreceli de olsa, etkisini azaltmasıyla birlikte ve 12 Eylül 1980 darbesi öncesinde yaşanmış olan, geçmiş kötü ve bunalımlı deneyimlerin ardından, toplumsal olarak hafızalardaki izlerinin etkisiyle birlikte depolitizasyon süreci içerisine girmiş ve popüler tüketim kültürünün de yönlendirmesiyle konum sahibi olduğu gözlenmiştir (Şahin, 2005: 174).

Gençlik kültürleri üzerine yapılan çalışmalar, başlangıcından itibaren gençliğin, uzlaşmacı toplumsal kodlardan farklı olduğunu vurgulayan, gençlik kitlesinin içinde bulunan üyelerini ayıran bir yapı çizmektedir. 2. Dünya savaşı sonrası Amerika ve İngiltere’de ortaya çıkan yeni gençlik akımı, ekonomik özgürlüğünden güç alan ayrıksılığı, gençlerin ayrı bir kültürel grup olarak görülmesinde tetikleyici olmuştur. Savaş sonrasında gelişme gösteren yeni düşünce akımının da etkisiyle gençler, kendi üsluplarına özgü giyim kuşamları, karşılıklı kurdukları ilişki şekilleri, jargonları, müzikleri, paylaştıkları dünyalarıyla

“yetişkinlerin” fikirlerine karşıt bir görünüme geçerek farklı bir kültürel grup oluşturdıkları gözlenmiştir (Çerezcioğlu, 2014: 24).

Nil Karaibrahimgil 2000’li yılların çocuklarına ve gençlerine seslenerek “Ben Özgürüm” adlı şarkısında, o nostaljik eski ilkokul şarkımıza gönderme yaparak:

Bizim köy vardı ya uzaklarda, ben gittim
Bir soru vardı ya cevapsız akıllarda ben bildim
Dünya çizgi çizgi değilmiş öyle değilmiş ben gördüm
Ermiş deme değilim gezgin deme değilim ben özgürüm sadece özgürüm
Benim hem yollarım hem sözlerim hem de konuşan gözlerim var
Hürüm
Özel olduğumdan değil çekip gittiğimden değil dedim ya ben özgürüm
Benim hem yollarım hem sözlerim hem de konuşan gözlerim var
Hürüm
Özel olduğumdan değil çekip gittiğimden değil dedim ya ben özgürüm
Ben özgürüm
Bizim köy vardı ya uzaklarda, ben gittim
Bir soru vardı ya cevapsız akıllarda ben bildim
Dünya çizgi çizgi değilmiş öyle değilmiş ben gördüm
Ermiş deme değilim gezgin deme değilim ben özgürüm sadece özgürüm
Benim hem yollarım hem sözlerim hem de konuşan gözlerim var
Hürüm
Özel olduğumdan değil çekip gittiğimden değil dedim ya ben özgürüm
Benim hem yollarım hem sözlerim hem de konuşan gözlerim var
Hürüm
Özel olduğumdan değil çekip gittiğimden değil dedim ya ben özgürüm
Ben özgürüm
Ben özgürüm
Diyordu; Nil Karaibrahimgil.

Nil Karaibrahimgil’in örnek olarak seçilmesinin en önemli sebebi ise, onun sanatçı olarak, gerçekten popüler kültür tarafından yaratıldığına inanılmasıdır. Karaibrahimgil öncelikle reklamlarda sesiyle, daha sonrada hem sesiyle hem de görüntüsüyle gazetelerde yazdığı köşe yazılarıyla, çıkarttığı albümleriyle ve yaptığı film müzikleriyle, adından söz ettirmeyi başarmıştır. O dönem popüler kültürün yaratmış olduğu derinlikle, hedeflenen genç kitleyi etkilemek adına. Nil “ben

özgürüm” sloganıyla bu mesajı reklamlar aracılığıyla basın ve medya yoluyla genç kitleye ulaştırmayı başarmıştır (Dinçer Durmuş, 2006: 122).

Aslında gerçekte, yeni dünya düzenine karşı paralel giden “Nil” gerçekte hiçbir şey söylemiyor. Onu kimliğini örnek alan genç kızlar, kadınlar da onunla birlikte söyleyip, onunla birlikte giyiniyor ve hareket ediyorlar. Onlarda kitlesel olarak, özgürlükten bahseden şarkılar söylüyorlar “Özgür” kız figürü ile birlikte beraber, popüler kültürün oluşturmuş olduğu özgürlük vurgusu o söylemle birlikte “kanatlanıp uçacak, hem çocuk hem de kariyer yapacak” yeni bir nesil ortaya çıkartmıştır (Dinçer Durmuş, 2006: 132).

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren, örneklem ve veri toplama araçları açıklanmış, verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tekil tarama modeline uygun yürütülmüştür. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1999: 77). Tekil tarama modeli ise, değişkenlerin, tek tek, tür ya da miktar olarak oluşumlarının belirlenmesini amacı ile yapılan araştırma modelidir (Karasar, 1999: 79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 Öğretim yılında Kocaeli İlinde okuyan Lise öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise, Kocaeli İli İzmit İlçesinde yer alan ve farklı türde öğrenim veren (Anadolu Lisesi, Anadolu Teknik Lisesi, Fen Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi, Spor Lisesi) Liselerde okuyan 9., 10., 11. Sınıflarından tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş öğrenciler oluşturmaktadır. Tesadüfi örnekleme (Balcı 2005: 84) 'ya göre; bu tür örneklemede evrendeki her birimin örnekleme seçilmede eşit ve bağımsız olma olasılığı vardır. Eşitlik evrendeki her birimin örnekleme girmede eşit şansının olduğunu ifade eder.' şeklinde tanımlanmaktadır.

Tablo 3.1: Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

		CİNSİYET		TOPLAM
		Kız	Erkek	
24 Kasım Anadolu Lisesi	f	100	80	180
	%	13.0%	10.4%	23.3%
Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	f	28	203	231
	%	3.6%	26.3%	29.9%
Kocaeli Fen Lisesi	f	86	81	167
	%	11.1%	10.5%	21.6%
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	f	75	48	123
	%	9.7%	6.2%	15.9%
Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	f	23	48	71
	%	3.0%	6.2%	9.2%
TOPLAM	f	312	460	772
	%	40.4%	59.6%	100.0%

Örneklem grubunu oluşturan grupta; 24 Kasım Anadolu Lisesi'nden 100 kız, 80 erkek öğrenci, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi'nden 28 kız, 203 erkek, Kocaeli Fen Lisesi'nden 86 kız, 81 erkek, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nden 75 kız, 48 erkek, Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi'nden 23 kız, 48 erkek öğrenci olmak üzere toplam 772 denek bulunmaktadır.

Tablo 3.2: Örneklem Grubunun Sınıflara Göre Dağılımı

		SINIF			TOPLAM
		9.00	10.00	11.00	
24 Kasım Anadolu Lisesi	f	74	31	75	180
	%	9.6%	4.0%	9.7%	23.3%
Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	f	49	123	59	231
	%	6.3%	15.9%	7.6%	29.9%
Kocaeli Fen Lisesi	f	29	63	75	167
	%	3.8%	8.2%	9.7%	21.6%
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	f	46	37	40	123
	%	6.0%	4.8%	5.2%	15.9%
Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	f	26	11	34	71
	%	3.4%	1.4%	4.4%	9.2%
TOPLAM	f	224	265	283	772
	%	29.0%	34.3%	36.7%	100.0%

Örneklem grubunu oluşturan grupta; 24 Kasım Anadolu Lisesi'nde 74 adet 9. Sınıf, 31 adet 10. Sınıf, 75 adet 11. Sınıf öğrencisi; Sabancı Anadolu Teknik

Lisesi'nde 49 adet 9. Sınıf, 123 adet 10. Sınıf, 59 adet 11. Sınıf öğrencisi; Kocaeli Fen Lisesi'nde 29 adet 9. Sınıf, 63 adet 10. Sınıf, 75 adet 11. Sınıf öğrencisi; Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde 46 adet 9. Sınıf, 37 adet 10. Sınıf, 40 adet 11. Sınıf öğrencisi; Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi'nde 26 adet 9. Sınıf, 11 adet 10. Sınıf, 34 adet 11. Sınıf öğrencisi bulunmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Popüler Müzik Kültürü Anketi” kullanılmıştır. Anketin geliştirilmesi için öncelikle yerli ve yabancı literatür taranmış ve buradan elde edilen bilgiler ışığında anket için madde havuzu oluşturulmuştur. Anketin kapsam geçerliğini sağlamak üzere, popüler müzik kültürü konusunda çalışmaları olan üç öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Uzman kanısı ve ön uygulama sonuçları ışığında 10 adet nitel analiz sorusu (açık uçlu) 42 adet anket sorusu olmak üzere toplam 52 sorudan oluşan anket formu ortaya çıkmıştır. Bu yönüyle araştırma Nicel ve nitel analiz kullanılan kapsamlı bir çalışmadır. Ankette 31 adet 6'lı derecelendirme ölçeği kullanılan soru bulunmaktadır. “Kesinlikle Katılıyorum (6)”, “Katılıyorum (5)”, “Az Katılıyorum (4)”, “Fikrim Yok (3)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kesinlikle Katılmıyorum (1)” seçenekleri yer almaktadır

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada 52 maddelik “Popüler Müzik Kültürü Anketi” ile toplanan veriler, SPSS 18.0 paket programıyla değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılan anketin geçerlik ve güvenilirliği için Cronbach Alfa Güvenirlik katsayısına bakılmış, ($\alpha = 0,81$) oldukça güvenilir bir anket olduğu sayısal olarak belirlenmiştir. Verilerin analizinde, her bir madde ile ilgili olarak Lise öğrencilerinin görüşlerinin frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapmaları tablo halinde verilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemine uygun olarak toplanan veriler çözümlenmiş, alt problemlere göre dağılımı yapılarak yorumlanmıştır. Alt problemler haricinde denek grubunu tanımlayıcı veriler de bu bölümde yer almıştır.

Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Doğum Yeri

	Frekans	%
Marmara Bölgesi	405	52.9
Karadeniz Bölgesi	148	19.3
Doğu Anadolu Bölgesi	74	9.6
İç Anadolu Bölgesi	55	7.2
Akdeniz Bölgesi	31	4.1
Ege Bölgesi	19	2.5
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	15	2.0
Yurt Dışı	18	2.4
Toplam	765	100

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 772 öğrenciden babalarının doğum yeri sorusuna 7 öğrenci cevap vermemiştir. Cevap veren 765 öğrencinin babaları çoğunlukla Marmara Bölgesi’nde doğmasına rağmen Türkiye’nin tüm bölgelerinde hatta yurt dışında dünyaya gelenler bile bulunmaktadır. Bu durum popüler kültür çalışmasının yapıldığı bir araştırmada deneklerin demografik çeşitliliği açısından bakıldığında Kocaeli ili evreninde yapılan bu çalışma kültürel farklılığı yansıtacak yeterliğe sahiptir.

Tablo 4.2: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Doğum Yeri

	Frekans	%
Marmara Bölgesi	435	58
Karadeniz Bölgesi	120	16
İç Anadolu Bölgesi	72	9.6
Doğu Anadolu Bölgesi	63	8.4
Akdeniz Bölgesi	15	2
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	12	1.6
Ege Bölgesi	11	1.5
Yurt Dışı	22	2.9
Toplam	750	100

Tablo 4.2’de araştırmaya katılan 772’nin 750’si bu soruya cevap vermiştir. Cevap veren öğrencilerin anneleri 8 farklı bölgede ve farklı ülkelerde dünya gelmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Popüler müzik kültürünün gençler ve ailelerinin müzik beğenilerine ve tarzlarına etkileri nelerdir? Sorusuna ilişkin bulgular ve yorum aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.3: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Müzik Türleri

Tür	SIRALAMA													
	Boş	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Türkçe Pop	188	276	129	62	35	25	22	14	8	2	3	2	4	2
Yabancı Pop	163	179	232	75	41	39	18	9	4	6	1	2	2	1
Arabesk	412	42	49	78	34	32	14	25	15	10	8	14	12	27
TSM	406	21	36	79	60	39	34	16	16	18	13	10	18	6
THM	421	18	26	51	69	67	23	20	11	11	15	20	11	9
Hip Hop	428	34	48	63	46	34	36	14	19	7	13	9	9	12
Big Box	549	6	11	11	24	15	26	32	18	14	12	18	16	20
R&B	474	16	33	33	46	30	12	20	36	23	15	15	13	6
Heavy Metal	476	28	27	48	32	22	16	16	16	28	24	18	10	11
Rock	315	87	80	101	57	36	14	10	18	15	25	8	4	2
Anadolu Rock	453	15	26	44	47	43	14	19	14	25	14	31	24	3
Hard Rock	482	16	36	34	30	32	15	16	18	13	16	15	30	19
Klasik Batı M.	473	19	12	25	32	40	29	15	9	17	19	10	21	51

Lise öğrencilerinden, dinledikleri müzikleri beğeni derecesi en yüksekten itibaren sıralamaları istendiğinde Tablo 4.3’de ki sonuç karşımıza çıkmıştır. Birinci derecede beğenilen “Türkçe Pop Müzik”, ikinci derecede beğenilen “Yabancı Pop Müzik”, üçüncü derecede beğenilen “Rock Müzik” olmuştur. Beğeni sıralamasında en sonda yer alan müzik türü ise “Klasik Batı Müziği” dir.

Tablo 4.4: Lise Öğrencilerinin Ailelerinin Dinlediği Müzik Türleri

Tür	SIRALAMA													
	Boş	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Türkçe Pop	142	334	99	121	44	17	6	3	1	-	-	1	3	-
Yabancı Pop	345	42	168	62	64	49	21	9	6	2	3	1	-	-
Arabesk	443	48	60	95	54	29	12	7	6	1	4	4	4	5
TSM	167	143	171	109	83	26	7	-	6	2	3	2	1	1
THM	183	125	161	160	103	64	10	6	1	3	3	2	1	1
Hip Hop	630	11	12	16	14	28	23	5	6	8	6	6	3	4
Big Box	676	1	2	4	8	7	5	18	11	9	7	8	8	8
R&B	662	2	5	8	8	7	11	9	22	11	10	8	7	2
Heavy Metal	678	3	-	3	5	5	4	10	7	22	8	12	9	6
Rock	660	8	2	10	10	7	6	11	10	9	20	9	6	4
Anadolu Rock	624	10	12	19	23	21	3	7	10	7	6	19	10	1
Hard Rock	676	1	8	3	5	6	2	6	8	11	12	5	20	9
Klasik Batı M.	630	10	16	22	22	12	15	8	4	4	4	4	6	14

Tablo 4.4’de Lise öğrencilerinin ailelerinin müzik beğeni sıralaması görülmektedir. Buna göre birinci sırada “Türkçe Pop Müzik”, ikinci sırada “Türk Sanat Müziği”, üçüncü sırada ise “Türk Halk Müziği” bulunmaktadır. Ailelerin en az dinlediği müzik türü çocuklarının beğenileriyle paralellik göstermiş, aileler de “Klasik Batı Müziği” ni beğeni sıralamasının en sonuna koymuşlardır.

Tablo 4.5: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yerli Sanatçılar

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
1 Duman	11	6	14	8	4	43
2 Teoman	17	2	12	2	0	33
3 Sıla	11	11	6	0	2	30
4 Hadise	2	20	2	1	4	29
5 Müslüm Gürses	2	17	1	3	5	28
6 Mustafa Ceceli	9	7	3	4	3	26
7 Yalın	12	4	7	2	0	25
8 Ahmet Kaya	1	10	4	3	3	21
9 Sagopa Kajmer	2	11	1	6	1	20
10 Murat Boz	5	3	1	1	5	15
11 Diğer	77	126	100	74	31	408
TOPLAM	150	217	149	104	58	678

Lise öğrencilerine en sevdiği yerli sanatçıların isimleri sorulduğunda 75 farklı sanatçı ismi söylenmiştir. Tablo 4.5’de bu sanatçıların okul değişkenine göre sıralamaları yer almaktadır. Tablo oluşturulurken bu soruyu boş bırakan 94 öğrenci dikkate alınmamıştır. 24 Kasım Anadolu Lisesi’nde okuyan öğrencilerin en çok dinlediği sanatçı “Teoman”, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencileri “Hadise”, Kocaeli Fen Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencileri “Duman” Grubunu dinlerken, Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri ise eşit dağılımla “Müslüm Gürses” ve “Murat Boz” dinlemektedir. Tabloda yer alan 10 sanatçının haricinde diğer basamağında yer alan sanatçılar ise; Erkin Koray, Ajdar, Emre Aydın, Yalın, Atiye, Manga, Zeki Müren, Neşe Karaböcek, Kazım Koyuncu, Resul Dindar, Oğuzhan Koç, Ebru Gündeş, Fettah Can, Gökhan Türkmen, Ceza, Grup Son Feci Bisiklet, Hande Yener, Büyük Ev Ablukada, Pinhani, Cem Adrian, Birsen Tezer, Kazancı Bedih, Ediz, Sezen Aksu, Mabel Matiz, Dj Army, Suzan Kardeş, Mor Ve Ötesi, Haluk Levent, Cem Karaca, MFÖ, Tarkan, Grup 84, Mehmet Erdem, Fazıl Say, Barış Manço, Pentagram, Neşet Ertaş, İbrahim Tatlıses, Rafet El Roman, Kıraç, Melihat Gürses, İrem Derici, Arsız Bela, Sibel Can, Şebnem Ferah, Heijan, Gülşen, Ferman Akgül, Halil Sezai, Candan Erçetin, Cimili İbo, Volkan Konak, Ece Seçkin, Ferdi Tayfur, Yıldız Tılbe, Haktan Ünsal, Canfeza, Gökhan Kesen, Kaan Tangöze, Ferhat Göçer, Funda Arar, Zara, Soner Sarıkabadayı. Çok sayıda sanatçı isminin verilmesi dağılımın yoğunluğunu düşürmekle beraber Popüler Müzik Kültürü açısından bakıldığında sayının fazlalığını medyaya bağlamak çok doğru olacaktır.

Tablo 4.6: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yabancı Sanatçılar

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
1 Rihanna	26	41	7	14	16	104
2 Eminem	10	17	10	8	1	46
3 David Guetta	6	14	3	6	3	32
4 Pitbull	2	13	5	3	2	25
5 Sia	4	2	4	9	0	19
6 Snoop Dogg	9	6	2	2	0	19
7 Bruno Mars	5	3	3	5	2	18
8 Marcon 5	2	5	10	0	0	17
9 Shakira	7	9	1	0	0	17
10 Taylor Swift	6	4	2	4	0	16
11 Metallica	3	2	6	3	2	16
12 Beyonce	4	2	3	1	3	13
13 Diğer	71	81	87	55	18	312
TOPLAM	155	199	143	110	47	654

Tablo 4.6’da Lise öğrencilerinin okul değişkenine göre dinlediği müzikler yer almaktadır. Tabloda değerlendirme yapılırken cevap vermeyen 118 öğrenci dikkate alınmamıştır. Cevap veren 654 öğrenci ise, 82 farklı sanatçı ismi söylenmiştir. Okul değişkeni açısından en çok dinlenen sanatçılar sıralandığında; 24 Kasım Anadolu Lisesi, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve son olarak Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi’nde okuyan öğrencilerin en çok dinlediği sanatçı “Rihanna” iken, Kocaeli Fen Lisesi Öğrencileri eşit dağılımla “Eminem” ve “Marcon 5” dinlemektedir.

Tablo 4.7: Lise Öğrencilerinin Elektronik Müzik Dinleme Durumları

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Dinliyorum	55	66	50	36	14	221
Dinlemiyorum	120	163	117	87	57	544
TOPLAM	175	229	167	123	71	765

Yukarıdaki tabloda lise öğrencilerinin elektronik müzik dinleme durumları açıklanmıştır. Tablo oluşturulurken bu soruya cevap vermeyen 7 öğrenci dikkate alınmamıştır. Cevap veren 765 lise öğrencisinin 544’ü elektronik müzik

dinlemediğini, 221’i dinlediğini belirtmiştir. En çok elektronik müzik dinlenen okullar ise Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile 24 Kasım Anadolu Lisesidir. Onları Kocaeli Fen Lisesi takip etmektedir.

Tablo 4.8: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yerli Elektronik Müzik Yapan Sanatçılar

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
1 Bedük	7	5	5	2	0	19
2 Ozan Çolakoğlu	1	2	0	3	0	6
3 Dj Kantik	0	2	0	1	0	3
4 Dj Army	0	14	5	0	0	19
5 Engin Yıldız	0	2	1	0	0	3
6 Erdem Kınay	1	2	2	3	1	9
7 Ozan Doğulu	1	2	1	0	0	4
8 Pentagram	1	1	1	0	0	3
9 Cumhuriyet Hamarat	0	0	3	0	0	3
10 Pera	2	1	0	2	0	5
11 Dj İstanbul	0	1	0	1	0	2
12 Doğan Manço	1	0	2	0	0	3
13 Fatma Fat	0	1	1	0	0	2
14 Dj Emre Serin	0	1	0	0	0	1
15 İskender Paydaş	0	2	0	0	0	2
16 Hande Yener	1	2	0	0	1	4
17 Suat Ateşdağı	0	0	0	1	0	1
18 Peyk	3	2	0	0	0	5
19 Hayko Cepkin		0	2	1	0	3
20 Heijen	0	3	0	0	0	3
Toplam	18	43	23	14	2	100

Tablo 4.8’de dinledikleri yerli elektronik müzik yapan sanatçı sorusuna 772 öğrenciden 100’ü cevap vermiştir. Verilen cevaplardan elektronik müzik yapan yerli sanatçıların dinlenme oranlarına bakıldığında, eşit oranda en çok “Bedük” ve “Dj. Army”nin dinlendiği görülmektedir. Okul değişkenine göre bakıldığında ise; Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencilerinin en çok “Dj. Army”, 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencilerinin ise en çok “Bedük” dinledikleri belirlenmiştir. En az elektronik müzik

dinlenen okul olan Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi'nde sadece iki öğrenci bu soruya cevap vermiştir.

Tablo 4.9: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Yabancı Elektronik Müzik Yapan Sanatçılar

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
1 Martin Garrix	9	8	1	2	0	20
2 Tiesto	6	3	1	0	1	11
3 Guetta	7	12	6	9	2	36
4 Vegas	2	8	2	1	0	13
5 Calvin Harris	1	5	3	0	0	9
6 Avici	0	1	1	0	0	2
7 Daft Punk	2	2	4	4	0	12
8 Skrillex	11	6	12	13	0	42
9 Depeche Mode	0	1	0	1	0	2
10 Knife Party	1	0	0	0	0	1
11 Copella	2	1	1	0	0	4
12 Hardwell	2	2	2	4	1	11
13 AC/DC	3	2	0	1	0	6
14 The XX	0	0	1	0	0	1
15 Rolling Stones	0	0	1	0	0	1
16 Blend	1	2	2	0	0	5
17 30 Second To Mars	0	0	0	1	0	1
18 Lennox	1	0	0	2	0	3
19 Ufo	0	2	2	0	0	4
20 Lindsey Stirling	1	0	1	0	0	2
21 Empire Of The Sun	0	0	1	0	0	1
22 Robin Schulz	0	0	1	0	0	1
23 System Of Down	1	0	0	0	0	1
24 Scarlet	0	2	0	0	0	2
25 Nirvana	0	1	0	0	1	2
26 Duke Ellington	0	1	0	0	0	1
27 Prodigy	0	0	1	0	0	1
Toplam	50	59	43	38	5	195

Tablo 4.9'da Elektronik Müzik yapan yabancı sanatçıların dinlenme oranları görülmektedir. Tablo oluşturulurken bu soruya cevap vermeyen 577 öğrenci dikkate

alınmamıştır. Genel toplamda en çok “Skrillex” dinlendiği, okul değişkenine göre bakıldığında ise; 24 Kasım Anadolu Lisesi, Kocaeli Fen Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin en çok “Skrillex” dinlediği, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin ise en çok “Guetta” dinledikleri belirlenmiştir.

Tablo 4.10: Sevdiği Şarkıcıların Arkadaş Çevresinin Sevdiği Şarkıcılarla Aynı Olma Durumu

		Okul- Şarkıcı					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	25	34	9	21	15	104
	%	3.2%	4.4%	1.2%	2.7%	1.9%	13.5%
Katılmıyorum	f	20	31	10	12	6	79
	%	2.6%	4.0%	1.3%	1.6%	0.8%	10.2%
Fikrim Yok	f	32	49	22	18	22	143
	%	4.1%	6.3%	2.8%	2.3%	2.8%	18.5%
Az Katılıyorum	f	49	51	68	37	13	218
	%	6.3%	6.6%	8.8%	4.8%	1.7%	28.3%
Katılıyorum	f	40	45	56	27	11	179
	%	5.2%	5.8%	7.3%	3.5%	1.4%	23.2%
Kesinlikle Katılıyorum	f	14	21	2	8	4	49
	%	1.8%	2.7%	0.3%	1.0%	0.5%	6.3%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tabloda görüldüğü gibi dinlediğim şarkıcılar arkadaşlarımda dinledikleriyle aynıdır sorusuna Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri “kesinlikle katılmıyorum” derken, diğer okul öğrencileri “az katılıyorum” cevabını vermiştir. Tablo oluşturulurken soruyu boş bırakan 3 öğrenci fikrim yok seçeneği içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.11: Lise Öğrencilerinin Yaş Farklılığına Bağlı Olarak Dinlediği Müzik Türünün Değişiklik Gösterme Durumu

		Okul Tür					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	17	32	3	17	9	78
	%	2.2%	4.1%	0.4%	2.2%	1.2%	10.1%
Katılmıyorum	f	25	35	14	8	8	90
	%	3.2%	4.5%	1.8%	1.0%	1.0%	11.7%
Fikrim Yok	f	20	51	16	14	17	118
	%	2.6%	6.6%	2.1%	1.8%	2.2%	15.3%
Az Katılıyorum	f	24	30	21	18	8	101
	%	3.1%	3.9%	2.7%	2.3%	1.0%	13.1%
Katılıyorum	f	55	40	73	34	12	214
	%	7.1%	5.2%	9.5%	4.4%	1.6%	27.7%
Kesinlikle Katılıyorum	f	39	43	40	32	17	171
	%	5.1%	5.6%	5.2%	4.1%	2.2%	22.2%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.11’de lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türünün yaş ilerledikçe değişiklik göstermesi ile ilgili görüşleri yer almaktadır. Frekans analizi yapılırken soruyu boş bırakan 2 öğrenci “fikrim yok” kategorisi içerisinde değerlendirilmiştir. 24 Kasım Anadolu Lisesi, Kocaeli Fen Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri bu soruya “katılıyorum” derken Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri “fikrim yok” ve “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiş, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencileri ise “fikrim yok” seçeneğini işaretlemiştir. Genel dağılım öğrencilerinin dinledikleri müzik türünün yaş ilerledikçe değişiklik gösterdiği yönündedir.

Tablo 4.12: Dinlediği Şarkıcılardan Fanatik Derecede Etkilenme Durumları

		Okul- Fanatik					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	22	31	17	10	11	91
	%	2.8%	4.0%	2.2%	1.3%	1.4%	11.8%
Katılmıyorum	f	43	30	40	28	11	152
	%	5.6%	3.9%	5.2%	3.6%	1.4%	19.7%
Fikrim Yok	f	29	58	18	12	16	133
	%	3.8%	7.5%	2.3%	1.6%	2.1%	17.2%
Az Katılıyorum	f	37	35	55	21	13	161
	%	4.8%	4.5%	7.1%	2.7%	1.7%	20.9%
Katılıyorum	f	25	41	27	29	13	135
	%	3.2%	5.3%	3.5%	3.8%	1.7%	17.5%
Kesinlikle Katılıyorum	f	24	36	10	23	7	100
	%	3.1%	4.7%	1.3%	3.0%	0.9%	13.0%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.12’de Lise öğrencilerine dinledikleri şarkıcılardan fanatik derecede etkilenme durumları sorulduğunda 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencileri “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaşırken, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri “fikrim yok”, Kocaeli Fen Lisesi öğrencileri ise “az katılıyorum” görüşünü paylaşmışlardır. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri bu soruya “katılıyorum” cevabını vererek, bire bir sanat eğitim almaları nedeniyle sanatçıya, şarkıcıya daha farklı bir değer verdikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Soruyu boş bırakan 3 öğrenci “fikrim yok” kategorisi içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.13: Ailelerin Çocuklarının Müzik Zevkine Duyarlı Davranma Durumları

		Okul – Zevk					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	15	34	10	18	10	87
	%	1.9%	4.4%	1.3%	2.3%	1.3%	11.3%
Katılmıyorum	f	14	22	12	3	9	60
	%	1.8%	2.8%	1.6%	0.4%	1.2%	7.8%
Fikrim Yok	f	38	53	33	17	19	160
	%	4.9%	6.8%	4.3%	2.2%	2.5%	20.8%
Az Katılıyorum	f	24	35	14	11	8	92
	%	3.1%	4.5%	1.8%	1.4%	1.0%	11.9%
Katılıyorum	f	45	40	54	22	10	171
	%	5.8%	5.2%	7.0%	2.8%	1.3%	22.2%
Kesinlikle Katılıyorum	f	44	47	44	52	15	202
	%	5.7%	6.1%	5.7%	6.7%	1.9%	26.1%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.13’de görüldüğü gibi Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin aileleri çocuklarının müzik zevkine “kesinlikle duyarlı”, 24 Kasım Anadolu Lisesi ile Kocaeli Fen Lisesi öğrencilerinin aileleri “duyarlı” davranırken Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri ailelerinin görüşleri hakkında “fikrim yok” seçeneğini işaretlemişlerdir. Genel dağılıma bakıldığında cevaplar “kesinlikle katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşmıştır. Bu durum lise düzeyinde sanatla ilgilenen bir çocuğun ailesinin onu desteklediğini göstermesi bakımından önemlidir. Frekans analizi yapılırken soruyu boş bırakan 2 öğrenci “fikrim yok” seçeneğinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.14: Öğrencilerin Sevdikleri Şarkıları Okulda, Evde vs. Sürekli Tekrar Etme Durumları

		Okul Melodi					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	9	23	4	11	9	56
	%	1.2%	3.0%	0.5%	1.4%	1.2%	7.3%
Katılmıyorum	f	21	31	10	13	8	83
	%	2.7%	4.0%	1.3%	1.7%	1.0%	10.8%
Fikrim Yok	f	33	60	17	9	25	144
	%	4.3%	7.7%	2.2%	1.2%	3.2%	18.6%
Az Katılıyorum	f	23	37	28	18	6	112
	%	3.0%	4.8%	3.6%	2.3%	0.8%	14.5%
Katılıyorum	f	38	38	53	26	7	162
	%	4.9%	4.9%	6.9%	3.4%	0.9%	21.0%
Kesinlikle Katılıyorum	f	56	42	55	46	16	215
	%	7.3%	5.4%	7.1%	6.0%	2.1%	27.8%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.14’de 772 Lise öğrencisinden 215’i sevdiği şarkıları sürekli mırıldandıklarını “kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretleyerek belirtmişlerdir. Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu bu soruya “fikrim yok” diyerek cevap vermiştir. Analiz yapılırken, soruyu boş bırakan 4 öğrencinin de “fikrim yok” cevabını verdiği düşünülmüştür. Bu duruma göre gençlerin büyük çoğunluğunun günlük hayatta dinledikleri ve sevdikleri müziklerin melodilerini mırıldandıkları söylenebilir.

Tablo 4.15: Dinlediği Müzik Türünün Giyim Tarzına Etkileri

		Okul – Giyim					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	47	57	59	34	16	213
	%	6.1%	7.4%	7.6%	4.4%	2.1%	27.6%
Katılmıyorum	f	34	38	35	20	12	139
	%	4.4%	4.9%	4.5%	2.6%	1.6%	18.0%
Fikrim Yok	f	36	67	32	18	25	178
	%	4.7%	8.6%	4.1%	2.3%	3.2%	23.1%
Az Katılıyorum	f	23	28	24	14	8	97
	%	3.0%	3.6%	3.1%	1.8%	1.0%	12.6%
Katılıyorum	f	17	19	14	23	3	76
	%	2.2%	2.5%	1.8%	3.0%	0.4%	9.8%
Kesinlikle Katılıyorum	f	23	22	3	14	7	69
	%	3.0%	2.8%	0.4%	1.8%	0.9%	8.9%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.15’de Soruyu boş bırakan 3 öğrenci “fikrim yok” seçeneği içerisinde değerlendirilmiştir. Frekans analizi ile oluşturulan tablodan da görüldüğü gibi lise öğrencileri giyim tarzları ve dinledikleri müzik arasında bir ilişki olmadığını “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine verdikleri yanıtla göstermişlerdir.

Tablo 4.16: Sevdiği Sanatçının Giyim Tarzını Taklit Etme Durumu

		Okul – Taklit					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	61	70	86	45	17	279
	%	7.9%	9.1%	11.1%	5.8%	2.2%	36.1%
Katılmıyorum	f	40	34	50	31	16	171
	%	5.2%	4.4%	6.5%	4.0%	2.1%	22.2%
Fikrim Yok	f	34	59	16	13	21	143
	%	4.4%	7.6%	2.1%	1.7%	2.7%	18.5%
Az Katılıyorum	f	19	27	7	16	10	79
	%	2.5%	3.5%	0.9%	2.1%	1.3%	10.2%
Katılıyorum	f	13	16	6	6	6	47
	%	1.7%	2.1%	0.8%	0.8%	0.8%	6.1%
Kesinlikle Katılıyorum	f	13	25	2	12	1	53
	%	1.7%	3.2%	0.3%	1.6%	0.1%	6.9%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.16’da Lise öğrencileri dinledikleri sanatçıların giyim tarzını taklit etmediklerini belirtmiş ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bir önceki tabloda da olduğu gibi soruyu boş bırakan 3 öğrenci fikrim yok seçeneği içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.17: Sevdiği Sanatçının Davranışlarını Taklit Etme Durumu

		Okul – Davranış					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	68	61	82	53	17	281
	%	8.8%	7.9%	10.6%	6.9%	2.2%	36.4%
Katılmıyorum	f	33	36	44	34	14	161
	%	4.3%	4.7%	5.7%	4.4%	1.8%	20.9%
Fikrim Yok	f	34	60	24	10	23	151
	%	4.5%	7.8%	3.1%	1.3%	3.0%	19.6%
Az Katılıyorum	f	16	26	11	9	7	69
	%	2.1%	3.4%	1.4%	1.2%	0.9%	8.9%
Katılıyorum	f	13	30	4	6	5	58
	%	1.7%	3.9%	0.5%	0.8%	0.6%	7.5%
Kesinlikle Katılıyorum	f	16	18	1	11	5	51
	%	2.1%	2.3%	0.1%	1.4%	0.6%	6.6%
TOPLAM	f	180	231	166	123	71	771
	%	23.3%	30.0%	21.5%	16.0%	9.2%	100.0%

Tablo 4.17’de Lise öğrencileri dinledikleri sanatçıların davranışlarını taklit etmediklerini belirtmiş ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Soruya cevap vermeyen 3 öğrenci “fikrim yok” seçeneği içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.18: Sevdığı Sanatçının Saç Stilinin Kendi Stilini Belirlemedeki Etkileri

		Okul Stil					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	61	53	92	41	20	267
	%	7.9%	6.9%	11.9%	5.3%	2.6%	34.6%
Katılmıyorum	f	34	36	35	22	9	136
	%	4.4%	4.7%	4.5%	2.8%	1.2%	17.6%
Fikrim Yok	f	38	64	18	16	22	158
	%	4.9%	8.3%	2.3%	2.1%	2.8%	24.4%
Az Katılıyorum	f	15	32	10	13	7	77
	%	1.9%	4.1%	1.3%	1.7%	0.9%	10.0%
Katılıyorum	f	12	29	7	15	3	66
	%	1.6%	3.7%	0.9%	1.9%	0.4%	8.5%
Kesinlikle Katılıyorum	f	20	17	5	16	10	68
	%	2.6%	2.2%	0.6%	2.1%	1.3%	8.8%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.18’de Lise öğrencilerinin geneline bakıldığında 772 öğrenciden 267’si saç stilini belirlerken sevdiği sanatçının stilinin “kesinlikle etkisi olmadığını” belirtmiştir. Okul değişkenine göre de durum farklılık göstermemektedir. Soruya cevap vermeyen 3 öğrenci “fikrim yok” seçeneği içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.19: Sevdığı Sanatçının Konuşma ve Şarkı Söyleme Tarzını Taklit Etme Durumu

		Okul Örnek					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	53	49	71	44	24	241
	%	6.9%	6.3%	9.2%	5.7%	3.1%	31.2%
Katılmıyorum	f	37	36	38	27	11	149
	%	4.8%	4.7%	4.9%	3.5%	1.4%	19.3%
Fikrim Yok	f	37	57	31	12	20	157
	%	4.8%	7.4%	4.0%	1.6%	2.6%	20.3%
Az Katılıyorum	f	10	33	23	17	7	90
	%	1.3%	4.3%	3.0%	2.2%	0.9%	11.7%
Katılıyorum	f	16	23	3	8	2	52
	%	2.1%	3.0%	0.4%	1.0%	0.3%	6.7%
Kesinlikle Katılıyorum	f	27	33	1	15	7	83
	%	3.5%	4.2%	0.1%	1.9%	0.9%	10.7%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.19’da Lise öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu sevdiği sanatçının konuşma ve şarkı söyleme stilini “kesinlikle taklit etmediklerini” belirtmişlerdir. Soruya cevap vermeyen 4 öğrenci “fikrim yok” seçeneği içerisinde değerlendirilmiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Lise grubu gençlerinin müzik dinleme alışkanlıkları nelerdir? Sorusuna ilişkin bulgular ve yorum aşağıda yer almaktadır. Bu soruya gençlerin müziği hangi dilde, ne kadar süreyle ve hangi araçlarla dinlediği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 4.20: Lise Öğrencilerinin Dinlediği Müziklerde Tercih Ettikleri Dil

	TERCİH EDİLEN DİL				TOPLAM
	Türkçe	İngilizce	Etnik	Fransızca	
24 Kasım Anadolu Lisesi	78	86	7	9	180
Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	129	85	9	6	229
Kocaeli Fen Lisesi	70	95	1	0	166
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	59	59	5	0	123
Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	47	24	0	0	71
Toplam	383	349	22	15	769

Tablo 4.20’de görüldüğü gibi lise öğrencileri en çok “Türkçe” müzik dinlemeyi tercih etmektedirler. Okul değişkenine göre bakıldığında ise 24 Kasım Anadolu Lisesi, Kocaeli Fen Lisesi öğrencilerinin “İngilizce” müzik dinlediği, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin “Türkçe” müzik dinlemeyi tercih ettikleri, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin ise “Türkçe” ve “İngilizce” müziği eşit oranda dinlediği ortaya çıkmıştır. Tablo oluşturulurken soruyu boş bırakan 3 öğrenci değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 4.21: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinleme Süreleri

	Okul					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Boş Vakitlerimde	8	6	1	0	0	15
1-5 Saat Arası	91	125	125	55	43	438
Otobüste	5	7	1	4	0	17
Yolculukta	4	2	1	3	2	12
Her zaman	13	12	1	8	3	37
6-12 Saat Arası	6	13	1	10	4	34
30 Dakika	28	22	25	7	3	85
10 Dakika	6	2	4	1	0	13
Değişir	6	4	1	2	1	14
Sıklıkla	5	22	2	17	8	54
Canım İsteyince	2	6	1	6	3	18
Hiç Dinlemem	1	1	3	0	1	6
Boş Vakitlerimde	5	9	1	10	3	28
TOPLAM	180	231	167	123	71	772

Tablo 4.21’de öğrencilerin okul değişkenine göre müzik dinleme süreleri yer almaktadır. Genel toplama bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğu “1-5 saat” aralığında müzik dinlemektedir. Okul değişkenine göre bakıldığında da araştırmanın örnekleminde yer alan tüm okul öğrencilerinin “1-5 saat” aralığında müzik dinlediği belirlenmiştir.

Tablo 4.22: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinlerken Kullandıkları Teknolojik Cihazlar

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
MP3 Çalar	24	34	14	12	7	91
Telefon Kulaklığı	114	155	129	93	60	551
Radyo	6	7	3	6	0	22
TV	9	12	5	3	1	30
Bilgisayar	12	11	8	3	2	36
İnternet	15	9	7	6	1	38
TOPLAM	180	228	166	123	71	768

Yukarıda bulunan Tablo 4.22’ de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin müzik dinlerken en çok “Telefon Kulaklığı” kullandıkları gözlemlenmiştir. Okul

değişkenine göre bakıldığında da bu durum farklılık göstermemektedir. Soruyu boş bırakan 4 öğrenci tablo hazırlanırken dikkate alınmamıştır.

Tablo 4.23: Lise Öğrencilerinin Birbirleriyle Müzik Paylaşırken Kullandıkları Teknolojik Araçlar ve Yollar

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Paylaşım Yapmıyorum	38	38	39	14	11	140
Telefon	46	86	50	26	17	225
SMS	1	4	0	0	0	5
Mail	3	1	0	1	0	5
WhatsApp	53	53	60	63	38	267
Facebook	8	14	1	3	1	27
Bluetooth	18	23	11	10	2	64
USB Flash Bellek	4	8	2	5	1	20
İnternet	4	2	3	0	0	9
MP3 Çalar	2	0	0	1	1	4
CD	1	1	1	0	0	3
TOPLAM	178	230	167	123	71	768

Tablo 4.23’de öğrencilerin birbirleriyle müzik paylaşımında buldukları araçlar yer almaktadır. Tablo oluşturulurken soruya cevap vermeyen 3 kişi değerlendirme dışı bırakılmıştır. Soruya cevap veren 768 öğrencinin en çok müzik paylaşımı yapılan telefon uygulamalarından birisi olan “WhatsApp” olduğu gözlemlenmiştir. Bunu “telefon” aracılığıyla gönderim izlemektedir. Bu bilgilerle paralel olarak Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencilerinin “telefon” aracılığıyla paylaşım yaptığı diğer okul öğrencilerinin ise net bir bilgi vererek “WhatsApp”ı tercih ettikleri belirlenmiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Lise grubu gençlerinin çaldığı enstrümanlar nelerdir? Sorusuna ilişkin bulgular ve yorum aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.24: Lise Öğrencilerinin Enstrüman Çalma Durumu

	Okul					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
EVET	64	64	69	57	13	267
HAYIR	115	167	97	66	58	503
TOPLAM	179	231	166	123	71	770

Yukarıda tablo 4.24'te görüldüğü gibi soruya cevap veren 770 öğrencinin 503'ü herhangi bir enstrüman çalmadığını söylemiştir.

Tablo 4.25: Lise Öğrencilerinin Çaldıkları Enstrümanlar

	Okul					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Gitar	32	19	17	18	7	93
Piyano	4	2	13	18	1	38
Flüt	8	7	11	4	1	31
Keman	3	3	10	6	0	22
Bağlama	4	5	3	4	1	17
Org	2	6	2	0	0	10
Darbuka	0	7	1	0	1	9
Ney	1	3	4	0	0	8
Melodika	2	3	2	0	1	8
Bateri	1	2	2	0	1	6
Çello	0	1	0	4	0	5
Klarinet	0	2	2	0	0	4
Elektrik Gitar	1	1	1	0	0	3
Saksafon	3	0	0	0	0	3
Viyola	0	0	0	2	0	2
Akordeon	1	0	0	1	0	2
Kontrabas	0	1	0	0	0	1
Kemençe	1	0	0	0	0	1
Ud	0	0	1	0	0	1
Ağız Beat Box	0	0	1	0	0	1
Bas Gitar	0	0	1	0	0	1
TOPLAM	63	62	71	57	13	226

Tablo 4.25'de öğrencilerin okul değişkenine göre çaldıkları çalgılar yer almaktadır. 506 kişi bu soruyu boş bırakmış ve değerlendirmeye alınmamıştır. Soruya cevap veren öğrencilerden 93'ü "gitar" 38' i "piyano" çaldığını söylemiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Lise grubu gençler sevdikleri müziği dinlerken hangi duyguları hissederler? Sorusuna ilişkin bulgular ve yorum aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.26: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinlerken Kendi İç Dünyalarında Yükledikleri Anlamlar

	Okul					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Her zaman	57	83	55	55	27	277
Sıklıkla	69	65	63	38	18	253
Bazen	35	41	32	22	20	150
Nadiren	12	17	9	4	2	44
Hiçbir Zaman	7	25	7	3	3	45
TOPLAM	180	231	166	122	70	769

Tablo 4.26’da müzik dinlerken öğrencilerin iç dünyalarında yükledikleri anlamlar olup olmadığını öğrenmek için 772 öğrenciye soru yöneltilmiş, 3 öğrenci soruya cevap vermemiş, cevap veren 769 öğrenciden 277’si “her zaman” bir anlam yüklediğini, 253 öğrencinin de “sıklıkla” bir anlam yüklediği belirlenmiştir. Okul değişkenine göre 24 Kasım Anadolu Lisesi ve Kocaeli Fen Lisesi öğrencileri genel görüşten farklılaşmış ve “sıklıkla” bir anlam yüklediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.27: Lise Öğrencilerinin Müzik Dinlerken Hissettiği Duygular

	OKUL					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
1 Mutluluk	63	51	60	21	12	207
2 Müziğin Verdiği Duyguya Bağlı Olarak Değişir	13	22	13	25	6	79
3 Coşku	10	22	15	2	4	53
4 Rahatlama	13	9	9	8	2	41
5 Heyecan	8	13	9	3	6	39
6 Hüzün	8	12	9	7	0	36
7 O Günkü Ruh Halime Göre Sevinçli ya da Öfkeli Olurum	1	12	2	17	3	35
8 Huzur	9	10	9	6	0	34
9 Aşk	4	12	4	3	8	31
10 Bütün Duyguları Yaşarım	5	9	4	4	3	25
11 Hırs ve Gaza Getiren Güç Hissederim	2	4	3	2	3	14
12 Sevinç	3	5	5	1	0	14
13 Müziğe Eşlik Ettiğim Zaman Çok Mutlu Olurum, Sanki Ben Yazmışım ve Müzik Sadece Bana Aitmiş Gibi	3	6	1	3	0	13
14 Bir Duygu Hissetmem, Arka Planda Ses Olsun	3	4	2	0	3	12
15 Sınırlı	1	7	1	1	0	10
16 Üzüntü	2	2	0	4	0	8
17 Özgürlük	3	1	1	1	0	6
18 Korku	1	1	2	0	0	4
19 Onunla Birlikte Söylerim	1	0	2	0	1	4
20 Doğanın Güzelliğini Anlıyorum	0	1	1	1	0	3
21 Fosfor Döngüsü Aklıma Geliyor	0	2	0	0	0	2
22 Pişmanlık	1	0	1	0	0	2
TOPLAM	154	205	153	109	51	672

Tablo 4.27’de lise öğrencilerinin müzik dinlerken hissettiği duygular yer almaktadır. Soruya cevap vermeyen 100 öğrenci değerlendirme dışı bırakılmış ve 672 öğrenciden yola çıkılarak tablo hazırlanmıştır. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri “müziğin verdiği duyguya göre değişir” görüşünde birleşirken, diğer okulların öğrencileri müzik dinlerken “mutlu” olduklarını söylemişlerdir.

Tablo 4.28: Dinlediği Şarkıların İçerisinde Geçen Sözlerden Duygusal Yönden Etkilenme Durumları

		Okul Söz					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	11	28	7	10	9	65
	%	1.4%	3.6%	0.9%	1.3%	1.2%	8.4%
Katılmıyorum	f	27	23	17	7	5	79
	%	3.5%	3.0%	2.2%	0.9%	0.6%	10.2%
Fikrim Yok	f	28	54	17	8	25	132
	%	3.7%	7.0%	2.2%	1.0%	3.2%	17.1%
Az Katılıyorum	f	27	43	33	18	5	126
	%	3.5%	5.6%	4.3%	2.3%	0.6%	16.3%
Katılıyorum	f	38	36	52	38	10	174
	%	4.9%	4.7%	6.7%	4.9%	1.3%	22.5%
Kesinlikle Katılıyorum	f	49	47	41	42	17	196
	%	6.3%	6.1%	5.3%	5.4%	2.2%	25.4%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.28’de lise öğrencileri dinledikleri müziklerin sözlerinden duygusal yönde etkilenme durumları için “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermişlerdir. Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri için yığılma “fikrim yok” seçeneğinde bulunmaktadır. Soruya cevap vermeyen 3 öğrenci de “fikrim yok” seçeneği içinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.29: Öğrencilerin Sevdikleri Müziği Dinlerken Psikolojik Olarak Rahatlama Durumları

		Okul Rahat					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	14	32	9	13	8	76
	%	1.8%	4.2%	1.2%	1.7%	1.0%	9.9%
Katılmıyorum	f	18	27	4	4	6	59
	%	2.3%	3.5%	0.5%	0.5%	0.8%	7.7%
Fikrim Yok	f	30	50	21	16	24	141
	%	3.9%	6.5%	2.7%	2.1%	3.1%	18.3%
Az Katılıyorum	f	16	23	18	13	10	80
	%	2.1%	3.0%	2.3%	1.7%	1.3%	10.4%
Katılıyorum	f	42	37	55	28	9	171
	%	5.4%	4.8%	7.1%	3.6%	1.2%	22.1%
Kesinlikle Katılıyorum	f	60	61	60	49	14	244
	%	7.8%	7.9%	7.8%	6.4%	1.8%	31.6%
TOPLAM	f	180	230	167	123	71	771
	%	23.3%	29.8%	21.7%	16.0%	9.2%	100.0%

Tablo 4.29’da görüldüğü gibi, Lise öğrencileri sevdikleri müziği dinlediklerinde “kesinlikle rahatladıklarını” söylemişlerdir. Okul bazında bakıldığında Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri haricinde diğer tüm okulların görüşleri olumlu yönde gerçekleşmiştir. Soruya cevap vermeyen 4 öğrenci “fikrim yok” seçeneği içinde değerlendirilmiştir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Popüler müzik kültürünün medya üzerindeki yansımalarının gençler üzerindeki etkileri nelerdir? Sorusuna ilişkin bulgular ve yorum aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.30: Lise Öğrencilerinin Medyada Yayınlanan Müzik Kliplerini Anlamalı Bulma Durumları

	Okul					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Her zaman	27	58	12	38	23	158
Sıklıkla	72	61	57	35	19	244
Bazen	50	64	61	31	17	223
Nadiren	17	20	26	13	5	81
Hiçbir Zaman	10	25	10	6	6	57
TOPLAM	176	229	166	123	70	763

Tablo 4.30’da lise öğrencilerinin medyada yayınlanan müzik kliplerini anlamalı bulma durumları konusunda sorulan soruya Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri “her zaman” anlamalı bulduklarını, 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencileri “sıklıkla”, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Kocaeli Fen Lisesi öğrencileri “bazen” anlamalı bulduklarını söylemişlerdir. Tablo oluşturulurken soruya cevap vermeyen 9 öğrenci değerlendirmeye alınmamış, analiz 762 öğrenci üzerinden yapılmıştır.

Tablo 4.31: Lise Öğrencilerinin Medyada Yayınlanan Müzik Klipleri Hakkındaki Olumlu Düşünceleri

	Okul					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Şarkıya Uygun ve Anlamlı Klipler Yapılıyor	11	19	15	12	4	61
Başarılı Olduğunu Düşünüyorum	7	6	7	10	2	32
Anlatmak İsteddiğini Daha Güzel Anlatıyor	9	5	7	7	2	30
Sevdiğim Sanatçının Eserlerini Her Zaman Beğenirim	7	3	3	8	2	23
İlgi Çekici Oluyor	4	2	10	0	2	18
Yabancıların Klipleri Daha Heyecanlı	1	8	1	5	1	16
Güzel Oluyor	7	3	3	2	1	16
Bazen Güzel Oluyor	2	2	6	5	1	16
Bazıları Güzel Bazıları Saçma Oluyor	6	0	8	0	1	15
Çok Güzel	3	6	0	2	1	12
Bazıları İyi Oluyor	2	4	1	3	0	10
Sevdiğim Sanatçı Zaten Başarılıdır. Başarısız Olsa Ben Sevmezdim	2	4	2	2	0	10
Müziği Sevdiğim İçin Klibi Anlamlı Geliyor	0	3	3	3	0	9
Çok Hoşuma Gidiyor	1	5	1	0	1	8
Eğlenceli	3	2	0	1	1	7
Her Zaman Güzel Olmuyor	2	1	2	1	0	6
Çünkü Çok İyiler	1	1	2	0	1	5
Hayatıma Ders Veriyor	1	3	0	0	1	5
Bazılarını Beğeniyorum	0	1	0	0	1	2
İyi Olduğu İçin Seviyorum	1	1	0	0	0	2
Yaratıcı Bir Kurgu Oluyor	1	0	0	0	1	2
TOPLAM	71	99	71	61	23	305

Tablo 4.31’de lise öğrencilerinin medyada yayınlanan müzik klipleri hakkındaki olumlu görüşleri sorulduğunda, 467 öğrencinin bu soruyu boş bıraktığı, yanıt veren 305 öğrencinin de okul değişkeninde göre bakıldığında “Şarkıya Uygun ve Anlamlı Klipler Yapılıyor” görüşünde birleştikleri belirlenmiştir.

Tablo 4.32: Lise Öğrencilerinin Medyada Yayınlanan Müzik Klipleri Hakkındaki Olumsuz Düşünceleri

	Okul					TOPLAM
	24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Şarkıyla Alakasız Saçma Klipler	5	10	21	7	2	45
Saçma Buluyorum Görsellik Aşırı ve Gereksiz	11	1	9	1	0	22
Bazen Fazla Açık Oluyorlar Saçma ve Cinsel İçerikli	3	4	4	1	1	13
Bazılarını Beğenmiyorum	1	3	3	2	1	10
Kadını Objeleştiriyor	0	2	3	3	0	8
Çünkü Yayınlanmıyor	1	2	0	2	0	5
Fazla Aşırı ve Saçma	1	0	3	0	0	4
Yapamıyorlar	1	3	0	0	0	4
Gereksiz Konular İşleniyor	2	1	1	0	0	4
Sadece Görsellik Olsun Diye Klip Çekenler Çok Ayıp Ediyor	0	0	3	1	0	4
Ben Yabancı Remix Şarkı Dinlediğim İçin Sözleri Yok O Yüzden Sözlü Olan Şarkılara Göre Fazla Anlam Taşımıyor	0	1	1	1	1	4
Çok Gereksiz İçerikler Var	1	0	1	0	0	2
Özgün Olmuyor Bazı Yabancı Kliplere Benzetiliyor	2	0	0	0	0	2
Değişik Hareketler Yapıyorlar	1	0	0	0	0	1
Sesleriyle İlgileniyorum	0	1	0	0	0	1
TOPLAM	29	28	49	18	5	129

Tablo 4.32’de lise öğrencilerinin medyada yayınlanan müzik klipleri hakkındaki olumsuz görüşleri sorulduğunda, 643 öğrencinin bu soruyu boş bıraktığı, yanıt veren 129 öğrencinin okul değişkenine göre bakıldığında 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencileri “Saçma Buluyorum Görsellik Aşırı ve Gereksiz” yanıtını verirken diğer okul öğrencileri “Şarkıyla Alakasız Saçma Klipler” görüşünde birleştikleri belirlenmiştir.

Tablo 4.33: Lise Öğrencilerinin Sevdikleri Sanatçının Rol Aldığı Reklamda Tanıtımını Yaptıkları Ürünü Tercih Etme Durumu

		Okul					TOPLAM
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	56	58	76	43	15	248
	%	7.3%	7.5%	9.8%	5.6%	1.9%	32.1%
Katılmıyorum	f	38	38	37	28	9	150
	%	4.9%	4.9%	4.8%	3.6%	1.2%	19.4%
Fikrim Yok	f	39	61	26	17	26	169
	%	5.1%	7.9%	3.4%	2.2%	3.4%	21.9%
Az Katılıyorum	f	20	29	13	12	7	81
	%	2.6%	3.8%	1.7%	1.6%	0.9%	10.5%
Katılıyorum	f	16	21	8	11	5	61
	%	2.1%	2.7%	1.0%	1.4%	0.6%	7.9%
Kesinlikle Katılıyorum	f	11	24	7	12	9	63
	%	1.4%	3.1%	0.9%	1.6%	1.2%	8.2%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.33’de lise öğrencilerinin sevdikleri sanatçının rol aldığı reklamda tanıtımını yaptıkları ürünü tercih etme durumu incelendiğinde yığılma “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğinde bulunmuştur. Soruya cevap vermeyen 3 öğrenci “fikrim yok” seçeneği içinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.34: Lise Öğrencilerinin Sevdikleri Sanatçının Rol Aldığı Dizi ve Sinema Projelerini Takip Etme Durumu

		Okul					TOPLAM
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	16	38	20	12	6	92
	%	2.1%	4.9%	2.6%	1.6%	0.8%	11.9%
Katılmıyorum	f	23	22	18	18	11	92
	%	3.0%	2.8%	2.3%	2.3%	1.4%	11.9%
Fikrim Yok	f	35	62	32	17	18	164
	%	4.5%	8.0%	4.1%	2.2%	2.3%	21.2%
Az Katılıyorum	f	35	42	29	17	13	136
	%	4.5%	5.4%	3.8%	2.2%	1.7%	17.6%
Katılıyorum	f	45	35	46	33	13	172
	%	5.8%	4.5%	6.0%	4.3%	1.7%	22.3%
Kesinlikle Katılıyorum	f	26	32	22	26	10	116
	%	3.4%	4.1%	2.8%	3.4%	1.3%	15.0%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.34’ de Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri sevdikleri sanatçının rol aldığı dizi ve sinema projelerini takip etme konusunda “fikrim yok” seçeneğini işaretlerken, 24 Kasım Anadolu Lisesi, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve Kocaeli Fen Lisesi öğrencileri sevdikleri sanatçıyı dizi ve sinema projelerinde takip etmeye “katılıyorum” diyerek görüş bildirmişlerdir. Soruya cevap vermeyen 4 öğrenci de “fikrim yok” seçeneği içinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.35: Lise Öğrencilerinin Medyada Çok Fazla Yer alarak Sanatçıların Popülerlik Durumlarıyla İlgili Görüşleri

		Okul					TOPLAM
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	22	32	13	17	9	93
	%	2.8%	4.1%	1.7%	2.2%	1.2%	12.0%
Katılmıyorum	f	18	26	24	19	9	96
	%	2.3%	3.4%	3.1%	2.5%	1.2%	12.4%
Fikrim Yok	f	44	75	49	35	30	232
	%	5.7%	9.7%	6.3%	4.5%	3.9%	30.5%
Az Katılıyorum	f	30	29	28	14	9	110
	%	3.9%	3.8%	3.6%	1.8%	1.2%	14.2%
Katılıyorum	f	36	41	35	16	5	133
	%	4.7%	5.3%	4.5%	2.1%	0.6%	17.2%
Kesinlikle Katılıyorum	f	30	28	18	22	9	107
	%	3.9%	3.6%	2.3%	2.8%	1.2%	13.9%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.35’de sanatçıların medyada çok fazla yer almalarının popülerliklerini arttırıp arttırmaması konusunda “fikrim yok” seçeneğiyle bir görüş bildirmemişlerdir. Soruya cevap vermeyen 4 öğrenci de bu seçenek içinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4.36: Öğrencilerin Müzik Beğenilerini Değiştirmede Sadece Müzik Yayını Yapan Kanalların Top 10 Listelerinin Etkili Olma Durumu

		Okul					Total
		24 Kasım Anadolu Lisesi	Sabancı Anadolu Teknik Lisesi	Kocaeli Fen Lisesi	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi	
Kesinlikle Katılmıyorum	f	51	58	62	45	13	229
	%	6.6%	7.5%	8.0%	5.8%	1.7%	29.7%
Katılmıyorum	f	38	32	40	27	12	149
	%	4.9%	4.1%	5.2%	3.5%	1.6%	19.3%
Fikrim Yok	f	44	69	30	20	22	185
	%	5.7%	8.9%	3.9%	2.6%	2.8%	23.9%
Az Katılıyorum	f	29	29	20	16	11	105
	%	3.8%	3.8%	2.6%	2.1%	1.4%	13.6%
Katılıyorum	f	8	24	10	6	5	53
	%	1.0%	3.1%	1.3%	0.8%	0.6%	6.9%
Kesinlikle Katılıyorum	f	10	19	5	9	8	51
	%	1.3%	2.5%	0.6%	1.2%	1.0%	6.6%
TOPLAM	f	180	231	167	123	71	772
	%	23.3%	29.9%	21.6%	15.9%	9.2%	100.0%

Tablo 4.36’ da lise öğrencileri dinledikleri müzik türünün şekillenmesinde müzik kanallarının rolü olmadığını “kesinlikle katılmıyorum” ifadesini seçerek göstermişlerdir. Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu bu soruya “fikrim yok” diyerek cevap vermiştir. Soruya cevap vermeyen 4 öğrenci de bu seçenek içinde değerlendirilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın yöntemine uygun olarak elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan 772 öğrencinin babaları 68 farklı ilde ve 4 farklı ülkede dünyaya gelmiştir. Araştırmaya katılan 772 öğrencinin anneleri de 66 farklı ilde ve 6 farklı ülkede dünyaya gelmiştir. Popüler kültür çalışmasının yapıldığı bir araştırmada deneklerin demografik çeşitliliği açısından bakıldığında Kocaeli ili evreninde yapılan bu çalışma kültürel farklılığı yansıtacak yeterliğe sahiptir.

5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Popüler müzik kültürünün gençler ve ailelerinin müzik beğenilerine ve tarzlarına etkilerine ilişkin sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1. Lise öğrencilerinden, dinledikleri müzikleri beğeni derecesi en yüksekten itibaren sıralamaları istenildiğinde. Birinci derecede beğenilen “Türkçe Pop Müzik”, ikinci derecede beğenilen “Yabancı Pop Müzik”, üçüncü derecede beğenilen “Rock Müzik” olmuştur. Beğeni sıralamasında en sonda yer alan müzik türü ise “Klasik Batı Müziği” olmuştur.

Araştırılan konuya yakın ilişki gösteren, Kaya'nın (2010) “Popüler Kültür Bağlamında Müzik Yarışması ve Magazin Programlarının Üniversite Gençliği Üzerindeki Etkileri” isimli çalışmasında üniversite öğrencisi olan gençlerin en çok tercih ettikleri müzik türleri arasında Türk Halk Müziği, Pop Müzik, Türk Sanat Müziği, Rock-Metal, Arabesk ve Klasik Batı Müziği olduğu gözlemlenmiştir. Kaya, bu çalışmasında en çok tercih edilenden daha az tercih edilene doğru bir sıralama yapmamıştır. Fakat tez ile ilgili yapılan anket çalışmasında, en çok tercih edilen müzik türünün pop müzik, ikinci sırada yabancı pop müzik, üçüncü sırada rock müzik ve klasik batı müziğinin ise son sırada yer aldığı sonucuna varılmıştır. Şahin'in (2006) “Popüler Kültürün İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Stilleri Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmasında ise farklı olarak, Türkçe sözlü müzik dinlediğine ve %44.8 oranında Türk Sanat Müziği dinledikleri sonucuna varılmıştır (Şahin, 2006: 191-192). Reyhan Yüksel “Genel Lise ve İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Popüler Müziğe Yaklaşımı” isimli tezinde, popüler müzik dinleme

eğilimlerinin çok yüksek olduğu; ve öğrencilerin çoğunun pop müzik dinlediği sonucuna ulaşılmıştır. Bizim yaptığımız araştırma da benzer şekilde öğrencilerin günde 1-5 saat arası müzik dinledikleri ve en çok pop müzik dinlediği sonucu ortaya çıkmıştır (Yüksel, 2007: 74).

2. Lise öğrencilerinin ailelerinin müzik beğeni sıralaması görülmektedir. Buna göre birinci sırada “Türkçe Pop Müzik”, ikinci sırada “Türk Sanat Müziği”, üçüncü sırada ise “Türk Halk Müziği” bulunmaktadır. Ailelerin en az dinlediği müzik türü çocuklarının beğenileriyle paralellik göstermiş, aileler de “Klasik Batı Müziği” ni beğeni sıralamasının en sonuna koymuşlardır.

3. Lise öğrencilerine en sevdiği yerli sanatçıların isimleri sorulduğunda 75 farklı sanatçı ismi söylenmiştir. 24 Kasım Anadolu Lisesi’nde okuyan öğrencilerin en çok dinlediği sanatçı “Teoman”, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencileri “Hadise”, Kocaeli Fen Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencileri “Duman” Grubunu dinlerken, Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri ise eşit dağılımla “Müslüm Gürses” ve “Murat Boz” dinlemektedir.

4. Lise öğrencilerinin okul değişkenine göre dinlediği müzikler yer almaktadır. Öğrenciler tarafından 82 farklı sanatçı ismi söylenmiştir. Okul değişkeni açısından en çok dinlenen sanatçılar sıralandığında; 24 Kasım Anadolu Lisesi, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve son olarak Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi’nde okuyan öğrencilerin en çok dinlediği sanatçı “Rihanna” iken, Kocaeli Fen Lisesi Öğrencileri eşit dağılımla “Eminem” ve “Marcon 5” dinlemektedir.

5. 772 lise öğrencisinin 544’ü elektronik müzik dinlemediğini, 221’i dinlediğini belirtmiştir. En çok elektronik müzik dinlenen okullar ise Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile 24 Kasım Anadolu Lisesidir. Onları Kocaeli Fen Lisesi takip etmektedir.

6. Elektronik Müzik yapan yerli sanatçıların dinlenme oranlarına bakıldığında, eşit oranda en çok “Bedük” ve “Dj Army”nin dinlendiği görülmektedir. Okul değişkenine göre bakıldığında ise; Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencilerinin en çok “Dj Army”, 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencilerinin ise en çok “Bedük” dinledikleri belirlenmiştir. En az elektronik müzik dinlenen okul olan Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi’nde sadece iki öğrenci bu soruya cevap vermiştir.

7. Elektronik Müzik yapan yabancı sanatçıların dinlenme oranları görülmektedir. Genel toplamda ağırlıklı olarak “Skrillex” dinlendiği, okul

değişkenine göre bakıldığında ise; 24 Kasım Anadolu Lisesi, Kocaeli Fen Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin en çok “Skrillex” dinlediği, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin ise en çok “Guetta” dinledikleri belirlenmiştir.

8. Araştırmaya katılan Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri dinlediği şarkıcılar ile arkadaşlarının dinlediği şarkıcıların aynı olmadığını belirtmiş, diğer okul öğrencileri “az katılıyorum” cevabını vererek arkadaşlarının müzik tercihlerinden az da olsa etkilendiklerini söylemişlerdir.

9. 24 Kasım Anadolu Lisesi, Kocaeli Fen Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri dinledikleri müzik türünün yaşları ilerledikçe değişiklik gösterdiğini söylerken, Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri “fikrim yok” ve “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiş, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencileri ise “fikrim yok” seçeneğini işaretlemişlerdir. Genel dağılım öğrencilerin dinledikleri müzik türünün yaşları ilerledikçe değişiklik gösterdiği yönünde olmuştur.

10. 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencileri dinledikleri şarkıcılardan fanatik derecede etkilenip etkilenmedikleri sorusuna “katılmıyorum” seçeneğinde yoğunlaşırken, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri “fikrim yok”, Kocaeli Fen Lisesi öğrencileri ise “az katılıyorum” görüşünü paylaşmışlardır. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri bu soruya ağırlıklı olarak “ katılıyorum” cevabını vererek, birebir sanat eğitim almaları nedeniyle sanatçıya, şarkıcıya daha farklı bir değer verdikleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

Bizim çalışmamızdan farklı olarak Ceylan ve arkadaşlarının 2005 yılında yapmış oldukları “Müzik Videolarındaki Müstehcenliğin 7-12 Yaş Çocuklar Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmasında; izlemiş oldukları bir şarkıcıya karşı hayranlık duydukları sonucuna ulaşılmıştır(Ceylan, Demirbağ ve Çiftçi: 2005: 213, 214). Bu bağlamda, çocukların yaşları ilerledikçe izledikleri müzik videolarından etkilenme oranlarının azaldığı sonucuna varılmıştır.

11. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin aileleri çocuklarının müzik zevkine “kesinlikle duyarlı”, 24 Kasım Anadolu Lisesi ile Kocaeli Fen Lisesi öğrencilerinin aileleri “duyarlı” davranırken Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri ailelerinin görüşleri hakkında “fikrim yok” seçeneğini işaretlemişlerdir. Genel dağılıma bakıldığında cevaplar “kesinlikle

katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşmıştır. Bu durum lise düzeyinde sanatla ilgilenen bir çocuğun ailesinin onu desteklediğini göstermesi bakımından önemlidir.

“Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem Çocukları Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmada, istatistiksel veriler aracılığıyla çocukların müziksel yaşantıları ve alışkanlıklarının aileleri ve okul öncesi eğitim veren kurumlardan ve ağırlıklı olarak kitle iletişim araçlarının etkisi altında kaldıkları sonucuna varılmıştır. Buna ek olarak, anne-babaların müzik dinlerken kız çocuklarını, erkek çocuklardan çok daha fazla yönlendirdikleri ortaya çıkartılmıştır (Okumuş ve Karadağ, 2014: 289). Yukarıda ki paragrafta açıklandığında ve bizim çalışmamız ile karşılaştırıldığında ise, lise grubu gençler esas alınmış ve yapılan anketlerde ailelerin bu yaş grubunun dinlediği müziğe etki etmediği anlaşılmıştır.

12. 772 Lise öğrencisinden 215’i sevdiği şarkıları sürekli mırıldandıklarını “kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretleyerek belirtmişlerdir. Bir başka ifadeyle, ankete katılan öğrencilerin yaklaşık %28’i sevdiği şarkıyı mırıldandığını dile getirmiştir. Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu bu soruya “fikrim yok” diyerek cevap vermiştir. Bu duruma göre gençlerin büyük çoğunluğunun günlük hayatta dinledikleri ve sevdikleri müziklerin melodilerini mırıldandıkları söylenilebilir.

13. Lise öğrencileri giyim tarzları ve dinledikleri müzik arasında bir ilişki olmadığını “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine verdikleri yanıtla göstermişlerdir. Ankete katılan öğrencilerin %27,6’sı “kesinlikle katılmıyorum”, %18’i “katılmıyorum” derken; %12,6’sı “az katılıyorum”, %9,8’si “katılıyorum”, %8,9’u da kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Bu bağlamda, lise öğrencilerinin dinledikleri müziğin giyim tarzlarına etkisinin çok az olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

14. Lise öğrencileri ağırlıklı olarak, dinledikleri sanatçıların giyim tarzını taklit etmediklerini belirtmiş ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin %36,1 “kesinlikle katılmıyorum”; %22,2’si “katılmıyorum” diyerek dinledikleri sanatçının giyim tarzını taklit etmediklerini belirtmişlerdir.

15. Lise öğrencileri dinledikleri sanatçıların davranışlarını taklit etmediklerini belirtmiş ve ağırlıklı olarak “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir.

16. Lise öğrencilerinin geneline bakıldığında 772 öğrenciden 267’si saç stilini belirlerken sevdiği sanatçının stiline “kesinlikle etkisi olmadığını”

belirtmiştir. Bir başka ifadeyle yaklaşık %35'i saç stilini belirlerken sevdiği sanatçıdan etkilenmemektedir. Okul değişkenine göre de durum farklılık göstermemektedir.

17. Lise öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu sevdiği sanatçının konuşma ve şarkı söyleme stilini “kesinlikle taklit etmediklerini” belirtmişlerdir.

Özgan ve arkadaşlarının 2014 yılında yapmış oldukları “Popüler Kültürün Öğrenci Davranışları Üzerinde Algılanan Etkileri” adlı çalışmasında; bizim çalışmamızdan farklı olarak popüler kültürün öğrenci davranışları üzerinde olumlu ve olumsuz etkilere sahip oldukları, popüler kültürün öğrencilerin toplumsal açıdan ahlaki problemler, değer değişimleri, tüketim alışkanlıkları, yabancı kültür özentiliği, derslere olan ilgisizlikleri, Türkçe dilini kullanmada değişim, olumsuz rol modelleri, saldırgan tutum ve davranışlar, marka takıntısı, kimlik karmaşası, boşa zaman geçirme, madde bağımlılığı ve sık televizyon izleme alışkanlığı vb. gibi olumsuz etkilerinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, popüler kültürün öğrenciler üzerinde olumsuz etkilerinin yanı sıra olumlu etkileri de gözlemlenmiş olup; kişisel bakıma önem verme, iletişim becerilerini artırma, derslere ilgi çekme, sosyalleşme, bilgiye kolay bir şekilde ulaşma imkânı, teknolojiyi kullanma becerilerini artırma, fikir ve düşüncelerini rahatça ifade etme vb. gibi olumlu etkilerinin olduğu, popüler kültürün gençlerin davranışlarında önemli değişikliğe sebep olduğu, gençlerin davranış biçimlerinin yaygın olan popüler kültür biçimine göre şekillendirdiği, öğrencilerin kendi öz kültürlerinden uzaklaştıkları sonucuna da varılmıştır (Özgan, Arslan, Kara, 2014: 480 - 483).

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Lise grubu gençlerinin müzik dinleme alışkanlıklarına sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1. 24 Kasım Anadolu Lisesi, Kocaeli Fen Lisesi öğrencilerinin ağırlıklı olarak “İngilizce” müzik dinlediği, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin “Türkçe” müzik dinlemeyi tercih ettikleri, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin ise “Türkçe” ve “İngilizce” müziği eşit oranda dinlediği ortaya çıkmıştır.

2. Okul değişkenine göre, araştırmanın örnekleminde yer alan tüm okul öğrencilerin “1-5 saat” aralığında müzik dinlediği belirlenmiştir.

3. Lise öğrencileri müzik dinlerken en çok “Telefon Kulaklığı” kullanmaktadır. Okul değişkenine göre bakıldığında da bu durum farklılık göstermemektedir.

4. Öğrencilerin birbirleriyle en çok müzik paylaşımı yaptığı bir telefon uygulaması olan “WhatsApp” olduğu tespit edilmiştir. Bunu “telefon” aracılığıyla gönderim izlemektedir. Bu bilgilerle paralel olarak Sabancı Anadolu Teknik Lisesi öğrencilerinin “telefon” aracılığıyla paylaşım yaptığı diğer okul öğrencilerinin ise net bir bilgi vererek “WhatsApp”ı tercih ettikleri belirlenmiştir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Lise grubu gençlerin herhangi bir enstrüman çalma durumlarına ilişkin sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1. 772 öğrencinin 503’ü herhangi bir enstrüman çalmadığını söylemiştir. Bir başka deyişle öğrencilerin %65’i herhangi bir enstrüman çalmamaktadır. Bu bağlamda ankete katılan gençlerin büyük çoğunluğunun enstrüman çalmadığını söyleyebiliriz.

2. Lise öğrencilerinin çaldıkları enstrümanları belirlemek için sorulan soruya cevap veren 263 kişinin dağılımı şöyle gerçekleşmiştir: 93 kişi (%35) “gitar”, 38 kişi (%14) “piyano”, 31 kişi (%12) “flüt”, 22 kişi (%8) “keman”, 17 kişi (%6) “bağlama”, 10 kişi (%4) “org”, 9 kişi (%3) “darbuka”, 8 kişi (%3) “ney” ve “melodika”, 6 kişi (%2) “bateri”, 5 kişi (%2) “viyolonsel” çaldığını söylemiştir. Buradan ankete katılan gençlerin genel olarak enstrüman çalmadığı; çalanların ise ağırlıklı olarak batı müziği enstrümanları çaldığını söyleyebiliriz.

5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Lise grubu gençlerin sevdikleri müziği dinlerken hissettikleri duygulara ilişkin sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1. Müzik dinlerken öğrencilerin iç dünyalarında yükledikleri anlamlar olup olmadığını öğrenmek için 772 öğrenciye sorulmuş ve 277 kişinin “her zaman” bir anlam yüklediği, 253 kişinin “sıklıkla” bir anlam yüklediği belirlenmiştir. Bir başka deyişle, ankete katılan öğrencilerin yaklaşık %36’sı “her zaman”, %33’ü “sıklıkla” müziğin iç dünyalarına etkili olduğunu dile getirmiştir. Buradan lise grubu gençlerin büyük çoğunluğunun dinledikleri müzikten psikolojik olarak etkilendiklerini söyleyebiliriz. Okul değişkenine göre 24 Kasım Anadolu Lisesi ve Kocaeli Fen

Lisesi öğrencileri genel görüşten farklılaşmış ve “sıklıkla” bir anlam yüklediklerini belirtmişlerdir.

2. Lise öğrencilerine müzik dinlerken hissettikleri duygular sorulmuş; Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri “müziğin verdiği duyguya göre değişir” görüşünde birleşirken, diğer okulların öğrencileri müzik dinlerken “mutlu” olduklarını söylemişlerdir.

3. Lise öğrencileri dinledikleri müziklerin sözlerinden duygusal yönde etkilendiklerini belirtmişlerdir. Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri için yığılma “fikrim yok” seçeneğinde bulunmaktadır.

4. Lise öğrencileri sevdikleri müziği dinlediklerinde “kesinlikle rahatladıklarını” söylemişlerdir. Okul bazında bakıldığında Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri haricinde diğer tüm okulların görüşleri olumlu yönde gerçekleşmiştir.

5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Popüler müzik kültürünün medya üzerindeki yansımalarının gençler üzerindeki etkilerine ilişkin sonuçlar aşağıdadır.

1. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri Medyada yayınlanan müzik kliplerini “her zaman” anlamlı bulduklarını, 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencileri “sıklıkla”, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Kocaeli Fen Lisesi öğrencileri “bazen” anlamlı bulduklarını söylemişlerdir.

2. 772 öğrenciden 305’i medyada yayınlanan müzik klipleri hakkındaki olumlu görüşte bulunmuş “Şarkıya uygun ve anlamlı klipler yapılıyor” görüşünde birleşmişlerdir. Bir başka deyişle, öğrencilerin yaklaşık %40’ı klipleri şarkıya uygun ve anlamlı bulmaktadır.

3. 772 öğrenciden 129’u medyada yayınlanan müzik klipleri hakkındaki olumsuz görüşte bulunmuş; 24 Kasım Anadolu Lisesi öğrencileri “klipleri saçma buluyorum görsellik aşırı ve gereksiz” yanıtını verirken diğer okul öğrencileri “şarkıyla alakasız saçma klipler” görüşünde birleştikleri belirlenmiştir.

4. Lise öğrencilerinin sevdikleri sanatçının rol aldığı reklamda tanıtımını yaptıkları ürünü tercih etme durumu incelendiğinde yığılma “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğinde bulunmuştur.

5. Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ve Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencileri sevdikleri sanatçının rol aldığı dizi ve sinema projelerini takip etme

konusunda “fikrim yok” seçeneğini işaretlerken, 24 Kasım Anadolu Lisesi, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve Kocaeli Fen Lisesi öğrencileri sevdikleri sanatçıyı dizi ve sinema projelerinde takip etmeye “katılıyorum” diyerek görüş bildirmişlerdir.

6. Sanatçıların medyada çok fazla yer almalarının popülerliklerini arttırıp arttırmaması konusunda bir fikir beyan etmemişler.

7. Lise öğrencileri dinledikleri müzik türünün şekillenmesinde müzik kanallarının rolü olmadığını “kesinlikle katılmıyorum” ifadesini seçerek göstermişlerdir. Sabancı Anadolu Teknik Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Spor Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu bu soruya “fikrim yok” diyerek cevap vermiştir.

5.6. Öneriler

Kocaeli İli İzmit İlçesi’nde yürütülen “Popüler Müzik Kültürü’nün Lise Gençliğine Etkileri” konulu araştırmada, araştırmaya katılan okullardan elde edilen sonuçların ışığında aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

1. Bu araştırma, farklı eğitim programı uygulayan liselere uygulanmıştır. Bu alanda yapılmak istenen diğer araştırmalar, popüler müzik kültüründen etkilenen İlkokul, Ortaokul ve Yüksek Öğretim kurumlarında da uygulanabilir.

2. Bu araştırma, sadece Kocaeli ilini evren olarak alan bir çalışma olmuştur. Diğer çalışmalar için bölgesel bir kesit alınması önerilebilir.

3. Bu araştırma, sadece popüler müzik kültürünün gençlere etkilerini içermektedir. Diğer çalışmalarda gençleri popüler müzikler ve popüler müziklerin etkileri hakkında bilinçlendirmeye yönelik çözümler üretilebilir.

4. Bu araştırma, gençler üzerinden yapılmıştır. Diğer çalışmalar aileler ve veliler üzerinden yapılabilir.

5. Bu araştırma öğretmenler ve velilerin ortak olarak yürüttüğü bir çalışma ile öğrenciler hakkında daha farklı bilgilere, ulaşmak konusunda yardımcı olabilir.

6. Bu tip bir çalışma üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuvarlarında eğitim gören müzik bölümü öğrencilerinin, asıl eğilim gösterdikleri müzikleri tespit etmek amacıyla uygulanabilir.

7. Bu çalışmada yürütülen popüler müziğin lise ve ergenlik çağındaki gençler üzerindeki etkilerinin araştırılmasının yanı sıra sorulmayan daha farklı etkilerin neler olduğu konusu da araştırılıp incelenebilir.

8. Bu araştırma konusu sadece tek tip eğitim veren meslek liselerinde çok farklı, soru içerikleri ile uygulanabilir.

9. Bu araştırma şekli diğer farklı türde eğitim veren liselerde, okul müzik öğretmenleri tarafından, gençlerin sanata ve müziğe olan bakış açılarını öğrenilmesinde ve belirlenmesini araştırma da etkili olabilir.

10. Bu çalışma sadece Kocaeli ili evrenin de bulunan eğitim ve öğretim uygulayan okulların haricinde, Türkiye’de ki diğer 80 ilde bulunan ortaöğretim düzeyinde eğitim ve öğretim yapan farklı okullarda uygulanabilir bir örnek oluşturabilir.

KAYNAKÇA

- Arıcı, İ. (2014). *Güncel Ve Popüler Müzik*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Arık, M. B. (2004). Popüler Kültüre Farklı Yaklaşımlar, *İletişim Fakültesi Dergisi*. Sayı 19, 327-345.
- Artukoğlu, N. (2013). *Popüler Kültür ve Moda Etkileşimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydar, D. (2014). Popüler Kültür ve Müzik Üzerine. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 7, Sayı:33, 800-807.
- Aydoğan, F. (2004). Popüler Kültür ve Popüler Müzik. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı:20, 207-213.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (5. Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bennet, A. (2001). *Popular Music and Youth Culture*. Palgrave: USA.
- Bostancı, N. (2003), *Sosyolojiye Giriş*. Ankara: Martı Yayınevi.
- Ceylan, P.M., Demirdağ, A.E. ve Çiftçi, A. (2005). Müzik Videolarındaki Müstehcenliğin 7 – 12 Yaş Çocuklar Üzerindeki Etkisi, *Türkiye Kimlikleri Dergisi*. Sayı:25, 213-220.
- Çağan, K. (2002). *Popüler Kültür ve Sanat*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çerezcioglu, A.B. (2014). Popüler Müzik ve Gençlik Kültürü, *TSA Dergisi*. Yıl:18, Sayı:2, 11-26.
- Çiftçi, E. (2010). Popüler Kültür, Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt- Sayı: 12- 2, 149 – 161.
- Çoşgun, M. (2012). Popüler Kültür Ve Tüketim Toplumu, *Batman University Journal Of Life Sciences*, Vol.1, Number:1, 837-850
- Dinçer Durmuş, O. (2006). Popüler Kültürün Kimlik Oluşumuna Etkileri: “Özgür Kız-Nil Karaibrahimgil” Modeli, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Sayı:17, 121- 133
- Ercins, G. (2009). Türkiye’de Popüler Kültür Görünümleri ve Gençliğe Yansımaları. VI. Ulusal Sosyoloji Kongresi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Erdoğan, İ. (2001). Popüler Kültürde Gasp ve Popülerin Gayrimeşruluğu, *Doğu Batı Dergisi*. 15 (2), 65- 106.
- Erdoğan, İ. (2004). Popüler Kültürün Ne Olduğu Üzerine, *Bilim Ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*. Yıl: 5, Sayı:57, 1-18.

- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005), *Popüler Kültür ve İletişim*. Ankara: Erk Yayınları.
- Erdoğan, İ. ve Korkmaz A. (2010). *Öteki Kurum*. Ankara: Erk Yayınları.
- Erol, A. (2002). *Popüler Müziği Anlamak*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Ergül, Hakan (1998), Popüler Kültürün Olası Tanımları ve Yazılı Basın Alanından Örneklerle Kitle İletişiminde Popüler Kültür Görünümleri, *Kurgu Dergisi*. Sayı:15, 192- 211.
- Ersöz, A.G. (2002). Popüler Kültür Ürünlerinden Müzik Videolarının Gençler Üzerindeki Olumsuz Etkileri, *Aile ve Toplum Dergisi*. Yıl:5, Cilt:2, Sayı:5 , 61- 68.
- Ganns, H. J. (2007). *Popüler Kültür ve Yüksek Kültür*. Çev. Emine Onaran İncirlioğlu, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Güllüoğlu, Ö. (2012). Bir Kitle İletişim Aracı Olarak Televizyonun Popüler Kültür Ürünlerini Benimsetme Ve Yayma İşlevi Üzerine Bir Değerlendirme, *Global Media Journal*. Bahar Sayısı, 64-86.
- Gültekin, M. (2013). *Müzik Psikolojisi: Heavy Metal Müziğin Psiko-Sosyal Etkileri*. Bursa: Aile Akademisi.
- Güven, Z. (2014). Kültür Sosyolojisi. *Toplumsal Bir Olgu Olarak Kültür (52 – 67)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Güvenç, B. (1991). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kan, Ç. (2011). Sosyal Bilgiler Dersi ve Popüler Kültür, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt: 1, No:40, 37-43.
- Kaplan, A. (2005). *Kültürel Müzikoloji*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya K. ve Tuna, M. (2010). Popüler Kültürün İlköğretim Çağındaki Çocukların Aile İçi İlişkilerine Etkileri, *SDK Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı:21, 237 – 256.
- Kızıldağ, Ş. (1997). *Medyanın Popüler Kültüre Etkisi Ve Yükselen Pop Müzik*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Limon, B. (2012). Kültürel Değişim Sürecinde Popüler Kültür Ve Kitsch Kavramı, *İdil Dergisi*. Cilt:1, Sayı:3, 107-115.
- Lull, J. (2000). *Popüler Müzik ve İletişim*. İstanbul: Çivi yazıları Yayınevi.
- Mc Gregor, C. (1990). *Pop Kültür Oluyor*. Çev. Gürol Özfederenci, İstanbul: Logos Yayıncılık.
- Miller J. (2005). *Çöpteki Çiçekler: Rock'n Roll'un Yükselişi, 1947- 1977*. Çev. Pelin Sıral, Gül Çağalı Güven ve Bige Ceren Şekerciler, İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Okumuş M ve Karadağ E. (2014). Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem Çocukları Üzerindeki Etkisi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. Cilt:3, Sayı:4, 289-297.
- Oskay, Ü. (1993). *Popüler Kültürün Toplumsal Ortamı ve İdeolojik İşlevleri Üzerine Kitle İletişiminde Temel Yaklaşımlar*. Ankara: Savaş Yayınları.

- Özbek, M. (2011). *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Özdemir, F. (2007). *Popüler Müzik Kültürünün Tipografiye Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özden, Ö. (2010). *Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür ve Popüler Müzikle İlgili Görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özgan, H., Arslan, M.C: ve Kara, M. (2014). Popüler Kültürün Öğrenci Davranışları Üzerinde Algılanan Etkisi, *Ekev Akademi Dergisi*. Yıl:18, Sayı:58, 469-484.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler Kültür ve Eğitim, *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:14, No:1, 29-38.
- Sarıkaya, B. (2003). *Popüler Kültür ve Medya*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sakallı, E. (2014). Türkçe Popüler Kültür, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 3/2, 307-317.
- Say, A. (2008). *Müzik Ansiklopedisi*. İstanbul: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sevimli, D. (2009). *Popüler Kültür İçerisindeki Rock Müzik Topluluklarının Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 9., 10. Sınıf Öğrencilerinin Resimlerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, M.C. (2005). Türkiye’de Gençliğin Toplumsal Kimliği ve Popüler Tüketim Kültürü, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:25, Sayı:2, 157-181.
- Şan, M.K. ve Hira, İ. (2007). Sosyoloji Yazıları I. *Frankfurt Okulu ve Kültür Endüstrisi Eleştirisi*(324 – 340). İstanbul: Kızılirma Yayınları.
- Şentuna, M. (2013). Gençlik, Pop-Spor Kültürü ve Olimpiyatlar, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*. Yıl:1 Cilt: 1 Sayı:1, 114-121.
- Tuna, M. (2008). *İlköğretim Çağındaki Çocukların Sosyalleşmesinde Popüler Kültürün Rolü (Isparta Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türkmenoğlu, D. (2008). Toplumsal Ve Kültürel Değişim Sürecinde Pop Sanatı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Sayı:23, 95-101.
- Wicke, P. (2006). *Mozart’tan Madonna’ya Popüler Müziğin Bir Kültür Tarihi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Yıldırım, Ö. (2014). Müzik Nereye Gidiyor, IV. *Hisarlı Ahmet Sempozyumu*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.
- Yiğit, I. (2004). *Türkiye’de 1980 Sonrası Kültürel Değişim Ve Popüler Kültür İnşası (Popüler Müzik Örneğinde)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yurga, C. (2010). *20.YY.’Da Türkiye’de Popüler Müzikler*. Pegem Yayınları. Ankara.

Yüksel, R. (2007). *Genel Lise ve İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Popüler Müziğe Yaklaşımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK-1 Anket Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma, “Popüler Müzik Kültürünün Lise Öğrencilerine etkileri” konulu Yüksek Lisans tezi için veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Sizden istenen aşağıdaki sorulara içtenlikle cevap vermenizdir. Anket sorularından elde edilen bilgiler tez haricinde kullanılmayacak ikincil kişilerle paylaşılmayacaktır.

Destekleriniz ve ayırdığınız zaman için teşekkür ederim.

Cumhur Koç
Haliç Üniversitesi
Türk Müziği Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi

ANKET SORULARI

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz () Kız () Erkek
2. Sınıfınız () 9 () 10 () 11 () 12
3. Yaşınız :
4. Okulunuz
5. Babanızın doğum yeri neresidir ?
6. Annenizin doğum yeri neresidir ?
7. Kaç yıldır bu şehirdesiniz ?

SORULAR BÖLÜMÜ

1. Dinlediğiniz müzik türleri hangisidir? En beğendiğiniz müzik türünden itibaren sıralayınız.

() Türkçe Pop Müzik	() Anadolu Rock
() Yabancı Pop Müzik	() Hard Rock
() Arabesk	() Klasik Batı Müziği
() Türk Sanat Müziği	() Diğer
() Türk Halk Müziği	
() Hip Hop	
() Big Box	
() R & B	
() Heavy Metal	
() Rock	

2. Ailenizin dinlediği müzik türlerini en çok dinlediklerinden en az dinlediklerine göre sıralayınız.

- Türkçe Pop Müzik Yabancı Pop Müzik Arabesk
 Türk Sanat Müziği Türk Halk Müziği Hip Hop Big Box
 R & B Heavy Metal Rock Anadolu Rock Hard
Rock Klasik Batı Müziği
 Diğer

3. En sevdiğiniz sanatçılar kimlerdir?

Yerli.....

Yabancı

4. Çaldığınız bir enstrüman var mı? Evet Hayır

5. Cevabınız evet ise hangi enstrümanı çalıyorsunuz?
.....

6. Hangi dilde müzik dinlersiniz?

Türkçe İngilizce Etnik

Diğer

8. Günde ne kadar süreyle müzik dinlersiniz?

9. Müzik dinlerken hangi araçları kullanırsınız?

- Mp 3Çalar Telefon Kulaklığı İle Radyo Aracılığı İle
 Tv Müzik Kanalları İle Bilgisayar İnternet Aracılığı İle
 Diğer

10. Sevdiğiniz müziği dinlerken hangi duyguları hissedersiniz?

11. Sevdiğiniz müziği, şarkıcıyı, şarkıyı dinlerken o şarkıya kendi içinizde anlam yükler misiniz?

- Her zaman Sıklıkla Bazen Nadiren Hiçbir zaman

12. Arkadaşlarınızla aranızda birbirinize teknolojik cihazlar ile şarkı göndermeleri yapar mısınız ? Eğer yapıyorsanız aşağıdaki seçeneklerden hangisi ile ?

- Hayır yapmıyorum

Telefon Aracılığı ile Sms yoluyla Mail yoluyla
Whatsap Aracılığı ile

Facebook Aracılığı ile Bluetooth Aracılığı ile Usb Flash
Bellek Aracılığı ile

İnternet Aracılığı İle Mp 3 Çalar ile Cd Kopyası ile

Diğer

13. Elektronik müzik türlerini dinliyor musunuz ?

Evet Hayır

14. Elektronik müzik dinliyorsanız eğer yerli ve yabancı olmak üzere bunlar
hangi sanatçılardır ?

Yerli Elektronik Müzik Yapan Sanatçılar
.....

Yabancı Elektronik Müzik Yapan Sanatçılar
.....

15. Okulunuzda müzik yayınları yapılıyor mu ?

Her zaman Sıklıkla Bazen Nadiren Hiçbir zaman

16. Cevabınız olumlu ise hangi tarz müzikler yayınlanıyor?

Pop Müzik Rock Müzik Türk Halk Müziği Türk
Sanat Müziği Yabancı Müzik Klasik Batı Müziği

Diğer

17. Evde kendi odanızda sevdiğiniz sanatçıya ait poster, materyal ve sembolik
olmuş olan objeler var mıdır?

Evet Hayır

18. Cevabınız evet ise bunlar nelerdir ?.....

19. Dinlemiş olduğunuz sanatçı, müzisyen veya grupların, televizyonda müzik
kanallarında yayınlanmakta olan video kliplerinin anlamlı ve başarılı
olduğunu düşünüyor musunuz?

Her zaman Sıklıkla Bazen Nadiren Hiçbir zaman

20. Cevabınız olumlu ise açıklayınız

21. Cevabınız olumsuz ise açıklayınız

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Az katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Dinlediğim şarkıcılar arkadaşlarımla dinledikleriyle aynıdır						
Dinlediğim müzik türleri yaşım ilerledikçe değişiklik gösterdi						
Dinlediğim şarkıcılardan fanatik derecede etkilenirim						
Ailem dinlediğim müzik zevkime duyarlı davranır						
Ailemin dinlediği müzik türlerini çok sıkıcı bulurum						
Dinlediğim şarkıların içerisinde geçen sözler beni duygusal yönden etkiler						
Arkadaşlarımla dinlediği müzik türleri benim müzik zevkimi etkiler						
Dinlediğim müzik türü aile içi ilişkilerimde olumsuz etkilidir						
Dinlediğim müzik türü giyim tarzım üzerinde etkilidir						
Sevdiğim sanatçının giyim tarzını taklit ederim						
Sevdiğim sanatçının davranışlarını taklit ederim						
Sevdiğim sanatçının bir ürünü tanıtmak için rol aldığı reklamda ki ürünü tercih ederim						
Sevdiğim sanatçının rol aldığı dizi ve sinema projelerini takip ederim						
Ailem dinlediğim müzik zevkime karşı saygı göstermez						
Dinlediğim şarkıların sözlerini günlük hayatta kullanırım						
Sevdiğim şarkıcının jest ve mimiklerini taklit ederim						
Sevdiğim sanatçının saç stili kendi stilimi belirlemede etkilidir						
Sevdiğim müzik türü günlük hayatımda eğlenceli vakit geçirmemde etkilidir						
Sevdiğim sanatçının kullandığı dil biçimini örnek alırım ve aynısını taklit etmeye çalışırım						
Sevdiğiniz müziği dinlerken psikolojik olarak rahatladığınız olur mu?						
Günlük kıyafet seçimlerinizde giymiş olduğunuz giysilerinizi, sevdiğiniz sanatçının giyim tarzıyla uygun olmasına dikkat edermisiniz ?						
Dinlemekte olduğunuz sanatçıların, müzisyenlerin veya grupların medyada çok fazla yer alıp günlük hayatta da çok fazla popüler olduğuna inanıyor musunuz ?						
Dinlemekte olduğunuz sevdiğiniz sanatçıların, müzisyenlerin veya grupların seslendirdiği müziklerin melodilerini günlük hayatta okulda, evde v.s. mırıldanma şeklinde sürekli tekrar eder misiniz ?						
Kalabalık ortamlarda bulunduğunuz zamanlarda örneğin; Dışarıda yürürken, Alışveriş Merkezinde iken, Mağazada iken, Sinemada iken, Markette iken, Cafe'de iken, Okul kantinin de iken v.s. hoşunuza gitmeyen, dinlediğiniz müzik tarzının ve tarzlarının dışında bir müzik duymak sizi rahatsız eder mi ?						
Sadece müzik yayını yapan televizyon kanallarındaki top 10,						

top 20, top 40 listelerinde yer alan sanatçılar ve müzikler dinlediğiniz müzik türünü değiştirmenizde etkili olur mu ?						
Alışveriş merkezlerinde, mağazaların içlerinde, toplu taşıma araçlarında ki yayınlanan müziğin ya da müziklerin yüksek sesi sizi rahatsız eder mi?						
Sevdiğiniz sanatçıyı dinlemenizde, o sanatçının yaptığı müziği dışında giyim tarzı, saç stili, imajı, takmış olduğu takıları, gerçekte çalmış oldukları bir enstrüman var ise ya da ellerinde sembolik olarak tuttıkları bir enstrüman var ise bu materyaller de o sanatçıyı dinlemenizde etkili olur mu ?						
Kalabalık ortamlarda bulunduğunuz zamanlarda örneğin; Dışarıda yürürken, Alışveriş Merkezinde iken, Mağazada iken, Sinemada iken, Markette iken, Cafe'de iken, Okul kantinin de iken v.s. sevdiğiniz; sanatçı, müzisyen veya grubun şarkısı çaldığı zamanlarda elinizle ritim tutarak yada şarkıyı söyleyerek eşlik ettiğiniz olur mu ?						
Yazılı ve görsel basının gençlerin dinlemiş olduğu müzikleri yeterli olarak yayınladığına inanıyor musunuz ?						
Sevdiğiniz; sanatçı, müzisyen yada grup yaşadığınız şehire konser etkinliğine geldiğinde mutlaka gider misiniz ?						
Sizin dinlemiş olduğunuz müziğe aile içerisinde, sizin kadar ilgi gösterildiğini düşünüyor musunuz?						

EK – 2 Okullarda Yapılacak Olan Anket İzin Yazısı

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 99332089/605/5227041
Konu: Araştırma İzni
(Cumhur KOÇ)

21.05.2015

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Millî Eğitim Bakanlığımıza Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin Ve Uygulama Yönergesi.

Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Cumhur KOÇ'un, "Popüler Müzik Kültürünün 14-18 Yaş Grubuna Etkisi" konulu anket çalışmasını İlimiz Ortaöğretim Öğrencilerine uygulama talebi, ilgili Üniversitenin 07.04.2015 tarih ve 4418 sayılı yazıları ile bildirilmektedir.

Adı geçen söz konusu çalışmasına esas olmak üzere, ekte sunulan çalışmayı İlimiz Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar Lisesi, Sabancı Anadolu teknik Lisesi, 24 Kasım Anadolu Lisesi ve Kocaeli Fen Lisesi Öğrencilerine anket uygulama talebi komisyonumuzda uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzde de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Fehmi Rasim ÇELİK
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
.../.../2015

Derviş Ahmet SET
Vali a.
Vali Yardımcısı

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır
21.05.2015

Aynur SARIOĞLU
Şef

Ömerağa Mah. Ankara Cad. Valilik Binası Kat:2
Elektronik Ağ: www.kocaelimem.meb.gov.tr
E-posta: stratejigelistirme41@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Dilek YAYLA
Tel: (0262) 331 33 03

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 93-14f0-31cd-b0b1-a622 kodu ile teyit edilebilir.

EK – 3 Halic Üniversitesi Rektörlük Makamı Tarafından Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne Yazılan İzin İsteme Yazısı

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

SAYI: 45778635/605.01-271

23.10.2015

KOCAELİ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İlgi: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 10.02.2015 tarih ve 031 sayılı yazısı.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Yüksek Lisans Tezli programı 15977745892 T.C. kimlik nolu öğrencisi Cumhuriyet KOÇ'un danışmanı Doç. Nil SAZAK tarafından onaylanan "*Popüler Müzik Kültürünün 14-18 Yaş Grubuna Etkisi*" konulu tezi ile ilgili ampirik bir çalışma yapmasına ilişkin talebi Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Müdürlüğünüzce de uygun görülmesi halinde Cumhuriyet KOÇ'a Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar Lisesi, Sabancı Anadolu Teknik Lisesi, 24 Kasım Anadolu Lisesi ve Kocaeli Fen Lisesinde ampirik çalışma izni verilmesini bilgilerinize sunarım.

S. Kayah
Prof. Dr. Eyüp Sabı KAYALI
Rektör Vekili

EK- (1)

**EK – 4 Halic Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarafından Rektörlük
Makamına Yazılan İzin İsteme Yazısı**

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SAYI : B.30.2.HAL.0.E1.00.00-031

10.02.2015

KONU: Cumhur Koç Hk.

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE,

Enstitümüz Türk Musikisi Yüksek Lisans Tezli Programı 15977745892 T.C kimlik numaralı öğrencisi Cumhur Koç'un Danışmanı Doç. Nil Sazak tarafından onaylanan 'Popüler Müzik Kültürünün 14-18 Yaş Grubuna Etkisi 'konulu tez çalışmasıyla ilgili Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ampirik bir çalışma yapabilmek için izin istemektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Rauf ARIKAN
Enstitü Müdürü

Emekyemez Mah. Okçumusa Cad. Şişhane Sok. No: 17 Şişhane – İstanbul Tel: (0212) 297 25 60
e-mail : info@halic.edu.tr İnternet: www.halic.edu.tr

- yazı işleri
- SA

EK – 5 Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne Anket Çalışması İçin İzin İsteme Başvuru Dilekçesi

T. C.
Haliç Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü MSCLB/İjha

Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 15977745892 T.C.
Kimlik Numaralı Türk Musikisi Anasanat Dalı Teali Yüksek Lisans
öğrencisiyim ve " Popüler Müzik Kültürünün 14-18 Yaş Grubuna Etkisi"
konulu tez yazmaktayım. Konunun araştırılması için Kocaeli İlinde Millî
Eğitim Bakanlığı'na bağlı liselerde anket çalışması yapılması gerekmektedir.
B. nedenle Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi,
Sebenca Anadolu Teknik Lisesi, 24 Kasım Anadolu Lisesi ve Kocaeli Fen
Lisesi'nde anket çalışmalarının yapılması için Kocaeli İl Millî Eğitim
Müdürlüğü'nden izin istenmesi gerekmektedir. İlgi: İst yazının adresime
gönderilmesini talep etmekteyim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 06/02/2015

Cumhur KOCAY

Adres: Akarca Konutları, Akarca Mh.
I. Ada Sığın Sk. 31-33 blok.
No.2 (Dış Kapı) 11.kat Daire:40
İzmit/Kocaeli

PE:4130T

Tel: 0 538 595 77 32
0 262 319 02 94

e-mail: cumhur-7@hotmail.com

Gelen Evrak
Tarih 06.02.15
Sayı 190
Ek

ÖZGEÇMİŞ

-Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Müzik Toplulukları Ana Sanat Dalı Viyolonsel Sanat Dalı Lisans 2009 Mezunu.

-Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Müzik Bölümü “Pedagojik Formasyon” Programı 2011 Mezunu.

-Askerliğini kısa dönem olarak Tekirdağ 5. Kolordu Bölge Bando Komutanlığında Müzisyen olarak yapıp 23.01.2012 tarihinde bitirdi.

-Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Konservatuari Tezli Yüksek Lisans (Master) Programı Eğitimine devam etmekte iken; TRT Sanatçısı Öğr. Gör. Yücel PAŞMAKCI ve Devlet Opera Balesi Piyanist'i Sergei GABRİLOV ile çalışmalarını sürdürdü.

-2005 yılında üniversite öğrencisi iken; Kocaeli Şehir Tiyatroları Tiyatro Okulunda Sahne Duruşu, Hareket, Diksiyon, Artikülasyon çalışmaları üzerine çalışmış; aynı yıl oyuncu ve yönetmen Aydın SİGALI yönetmenliğinde Ragıp Savaş'ın Genel Sanat Yönetmenliğinde sahneye konulan Frederich Durenmatt'ın yazdığı “ZİYARET” Adlı oyunun sahnede canlı performans müziklerini yapmıştır.

-Müzik eğitimime; 1995-1999 yılları arasında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Belediye Konservatuari'nda ses eğitimi ve koro dersleri alarak başladı.

-2000 yılında Kocaeli'de ilk kez açılan ve Müzik bölümü ilk öğrencisi olduğu Kocaeli Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü sınavlarını kazandı. Burada; Viyolonsel sınıfına geçerek Viyolonsel, Piyano, Koro, Solfej, Orkestra dersi eğitimlerini aldı.

-Aynı zamanda Kocaeli Şehir Tiyatroları'nın, 2003 yılında Tiyatro okulu sınavlarını kazanarak Sinema, Dizi, Tiyatro oyuncusu Barış FALAY'ın sınıfında tiyatro eğitimine başladı.

-Mezun olduğu 2004 yılına kadar okul içerisinde ve okulu temsilen il içi ve il dışı Orkestra, Koro ve Solo Şan, Viyolonsel ile Solo olarak birçok konserde görev aldı.

-Mezun olduğu yıl Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü'nün açtığı yetenek sınavlarını kazanarak Müzik Toplulukları Viyolonsel Ana Sanat Dalı öğrencisi oldu. Burada Viyolonsel Öğretim Görevlisi aynı zamanda Müzik Bölüm Başkanı ve Müzik Toplulukları Sanat Dalı Başkanı olan Öğr. Gör. Yeşim MADANOĞLU ile Viyolonsel çalışmalarına devam etti.

-2007-2009 yılları arasında Kocaeli Uzunçiftlik Belediye Konservatuvarı'nda Viyolonsel dersi ilk kurucu eğitmeni oldu bunun yanı sıra Piyano ve Solfej derslerine girdi.

- Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Akademik Orkestrası Viyolonsel kadrosunda 5 yıl görev alarak fakülteyi temsilen birçok Orkestra ve Koro konserlerinde hem Korist hem de Çelist olarak görev alıp çalışmalarını sürdürdü. Son sınıfta ise **“Viyolonsel in Orkestra Müziğindeki Yeri”** adlı Bitirme Lisans Tezi ile kabul göerek - 26.08.2009 - yılında mezun oldu.

-Eylül 2009 – Haziran 2010 Eğitim - Öğretim yılında Kocaeli Kartepe Hayrettin Gürsoy Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde Piyano öğretmenliği yaptı.

-Ocak 2011 – Mayıs 2011 Öğretim yılında Kocaeli 24 Kasım Anadolu Lisesi Müzik Öğretmenliği görevini yaptı.

-İzmit Sanat Merkezi'nde, “Eylül 2009” tarihinden bu yana Viyolonsel, Piyano, Solfej, Şan ve Popüler Müzikler Sahne Şarkıcılığı Dersleri Eğitmenliğini yapmaktadır.

-Sakarya Sanat Merkezi'nde, "Mart 2012" tarihinden bu yana Viyolonsel, Piyano, Solfej, Şan Ve Popüler Müzikler Sahne Şarkıcılığı Dersleri Eğitimliğini yapmaktadır.

"UNIVERSITY OF WEST LONDON" and "LONDON COLLEGE OF MUSIC"

-2010 yılı Mayıs ayı sonunda İzmit Sanat Merkezin'de öğrencisi Melis Gümüş "Grade 1" seviyesinde sınava katıldı ve katıldığı sınavda performans, enstruman, teorik bilgi sınavlarını geçerek uluslararası geçerliliğe sahip katılım sertifikası almaya hak kazandı. 17.10.2010' da sertifika belgesi; düzenlenen törenle öğrencim Melis Gümüş'e takdim edilmiştir.

- 2011 yılı Haziran ayında Viyolonsel öğrencisi Melis Gümüş tekrar bu sınava "Grade 2" seviyesinde katılmış olup. "LONDON COLLEGE OF MUSIC" sınav jürisinden geçer not alarak sınavı başarı ile kazanmıştır.

-ÜNİVERSİTEDE KATILDIĞI KONSERLER:

-27.04.2007 Kocaeli Üniversitesi Akademik Giysi Töreni Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi Umuttepe Kampüsü
İZMİT / KOCAELİ.

-09.05.2007 Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Gölcük Donanma Bاندosu ile Ortaklaşa konser Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi Umuttepe Kampüsü İZMİT / KOCAELİ.

-19.05.2007 Atatürk'ü anma gençlik ve spor bayramı etkinlikleri sosyal sorumluluk projesi Dolphin A.V.M. İzmit Senfoni Orkestrası Konseri.

-24.05.2007 Kocaeli Üniversitesi Bahar Şenlikleri açılış konseri Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi Umuttepe Kampüsü
İZMİT / KOCAELİ.

-25.09.2007 Kocaeli Üniversitesi 2007-2008 Akademik Yıl Açılış Töreni Konseri Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi Umuttepe Kampüsü İZMİT/ KOCAELİ.

-10.11.2007 Kocaeli Üniversitesi 10 Kasım Atatürk'ü anma konseri Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi İZMİT / KOCAELİ.

-10.11.2007 Atatürk'ü Anma Konseri Dolphin A.V.M. İZMİT / KOCAELİ.

-26.12.2007 Kocaeli Üniversitesi Yeni Yıl Konseri Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi İZMİT / KOCAELİ.

-14.05.2008 Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryum Salonu Konseri YILDIZ BEŞİKTAŞ / İSTANBUL.

-15.05.2008 Kocaeli Üniversitesi Adli Tıp Bilim Kongresi Açılış Konseri; Konuk Meclis Eski Başkanı Köksal TOPTAN Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi İZMİT / KOCAELİ.

-03.06.2008 Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ve Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü işbirliği ile, burslu okuyan ve eğitime %100 destek kampanyası çerçevesinde "KARDELENLER" projesi kapsamında G. Doğu Anadolu da ki, kız öğrencilere katkı amaçlı yapılan gelirli sosyal sorumluluk projesi konseri. Yer: Topkapı Sarayı Aya İrini Kilisesi. SULTANAHMET / İSTANBUL

-DİĞER OKULLAR SANAT MERKEZİ ve KORO' YA EŞLİK ETTİĞİ KONSERLER:

-07. 11. 2003 Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Güzel Sanatlar Liseleri Buluşması Cumhuriyet Konseri 'nde Çelist ve Korist Olarak Katılım Sağladım

Yer : M.E.B Şura Salonu BEŞEVLER / ANKARA

-16.12.2009 KOCAELİ-KARTEPE Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü Konseri Bölüm Öğrencilerine Piyano Eşlik.

-08.03.2010 İzmit Sanat Merkezi 2009-2010 Eğitim Yılı Müzik Bölümü 1. Yarıyıl Konseri İ.S.M Tiyatro Sahnesi / Viyolonsel ile Solo Performans Gösterisi.

-24.11.2010 Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Pedagojik Formasyon Öğretmeler Günü Etkinlik Programı Trio Konseri (Viyolonsel) ile katılım Müzik Bölümü Yer: Prof. Dr. Baki KOMSUOĞLU Kültür ve Kongre Merkezi UMUTTEPE İZMİT/ KOCAELİ.

-30.04.2011 Kocaeli Valiliği Çok Sesli Çocuk Korosu Konseri Piyano Eşlikleri; Yer: Sakıp Sabancı Kültür Merkezi İZMİT / KOCAELİ

-27.05.2011 Kocaeli Valiliği Çok Sesli Çocuk Korosu Ankara Polifonik Korolar Şenliği Konseri Piyano Eşlikleri; Yer: Milli Eğitim Bakanlığı Şura Salonu BEŞEVLER / ANKARA

-06.06.2011: İzmit Sanat Merkezi Müzik Bölümü Konseri Piyano Eşlik. Yer: Sakıp Sabancı Kültür Merkezi İZMİT / KOCAELİ

-04.06.2012: İzmit Sanat Merkezi Müzik Bölümü Konseri Piyano Eşlik. Yer: Sakıp Sabancı Kültür Merkezi İZMİT / KOCAELİ

-01.06.2013: İzmit Sanat Merkezi Müzik Bölümü Konseri Piyano Eşlik. Yer: Süleyman Demirel Kültür Merkezi Y. Kaptan İZMİT / KOCAELİ

-05.06.2013: Sakarya Sanat Merkezi Müzik Bölümü Konseri Piyano Eşlik. Yer: A.F.A Kültür Merkezi ADAPAZARI / SAKARYA

İLETİŞİM BİLGİLERİ

MAİL: cumhur-7@hotmail.com

ADRES: YUVAM AKARCA KONUTLARI AKARCA MAH. 1. ADA
SÜLÜN SOKAK B1-B3 BLOK İÇ KAPI D:40 DIŞ KAPI NO:2 KAT:11

İZMİT/KOCAELİ

P.K: 41305